

10 50 JACK
LONDON

577
fol.

Ma head

54 R296

POVÍDKY
JIŽNÍCH MOŘÍ

J. SPRINGER - PRAHA

POVÍDKY JIŽNÍCH MOŘÍ.

SBORNÍK CIZÍ PROSY.
I.

JACK LONDON:
POVÍDKY JIŽNÍCH MOŘÍ.

V PRAZE
ČESKÉ LIDOVÉ KNIHKUPECTVÍ A NAKLADATELSTVÍ
(JOSEF SPRINGER) V PRAZE I. A NA KRÁL. VINOHRADECH.

JACK LONDON:

POVÍDKY JIŽNÍCH MOŘÍ.

PŘELOŽIL
IVAN SCHULZ.

V PRAZE
ČESKÉ LIDOVÉ KNIHKUPECTVÍ A NAKLADATELSTVÍ
(JOSEF SPRINGER) V PRAZE I. A NA KRÁL. VINOHRADECH.

Dům Mapuhiho.

Vzdor těžkopádnosti svého plachtovi, Aorai pohybovala se lehce v mírné bríze a její kapitán řídě ji obratně, zakotvil těsně u hranice příboje. Atol Hikueru leží nízko při hladině, kruhovitý pruh rozmělněného korálového písku, nějakých sto yardů široký, dvacet mil v obvodu a tři až pět stop vysoký nad hraniční čáru nejvyššího příboje. Na dně rozlehlé, jako sklo hladké laguny bylo mnoho lastur perlorodky a s paluby škuneru bylo lze viděti přes úzký okraj atolu, potápěče při práci. Laguna však neměla vchodu ani pro obchodní škuner. Za příznivé brízy kutry mohly vniknouti dovnitř křivolakým úzkým kanálem, leč škunery ležely zevně a vysílaly dovnitř pouze své malé čluny.

Aorai spustila čile svůj člun, do něhož naskákalo půl tuctu lodníků hnědé pleti, oděných jen rudým pruhem látky kolem beder. Chopili se vesel, kdežto na zádi u kormidla stál mladý muž v tropicky bílém oděvu, jenž vyznačuje Evropany. Nebyl však zcela Evropanem. Zlatitý odstín Polynésie tajil se v osmahlosti jeho jemné kůže a zračil se v lesku

jeho jasných modrých očí. Byl to Raoul, Alexandr Raoul, nejmladší syn Marie Raoulové, bohaté míšenky, vládnoucí půl tuctem vlastních obchodních škunerů, takových jako byla A o r a i. Napříč proudem právě před vchodem, pak do úžiny a vířícím zpěněným proudem, člun vynutil si cestu na zrcadlovou tišinu laguny. Mladý Raoul vyskočil na bílý písek a stiskl si ruku s domorodcem vysoké postavy. Prsa a plece tohoto byla nádherná, leč pahýl pravé ruky, z jehož masa vyčnívala na několik palců kost zbělená časem, byl důkazem setkání se se žralokem, jež učinilo konec jeho potápěčské kariéře a přivedlo jej na dráhu pleticháře a příživníka za malé úsluhy.

»Slyšel jste, Alecu?« byla jeho první slova. »Mapuhi našel perlu — a jakou perlu! Dosud nikdo nenašel ještě takové perly v Hikueru, ani v celém Paumotu, ani na celém světě. Kupte ji od něho. Má ji dosud. Pamatujte však, že já jsem byl prvním, kdo vám o ní řekl. Je blázen, a můžete ji od něho dostat lacino. Nemáte trochu tabáku?«

Raoul dal se přímo po břehu k chatrči pod pandanovým stromem. Byl skladníkem své matky, a jeho úkolem bylo proléztí celý Paumotus a sebrati tam všechno to bohatství kopry, perleti a perel, jež ostrovy poskytovaly.

Byl mladým skladníkem, byla to teprve jeho druhá cesta v této hodnosti a silně trpěl tajeným nedostatkem zkušenosti, pokud šlo o oceňování perel. Když však mu Mapuhi předložil svou perlu, dovedl potlačiti údiv nad ní a zachovati lhostejný obchodní výraz na své tváři. Perla vzbudila v něm úžas. Byla veliká jako holubí vejce, dokonalá koule, bělosti, jež

vrhala opalisující lesk všech barev. Byl v ní život. Neviděl dosud nikdy něco takového. Když Mapuhi mu ji položil na ruku, byl překvapen její váhou. To bylo důkazem, že to byla dobrá perla. Zkoumal ji pozorně kapesním zvětšovacím sklem. Byla bez poskvrny a bez kazu. Byla tak čistá, že se zdálo, jako by téměř tála na jeho ruce do vzduchu. Ve stínu slabě zářila matným leskem měsíce. Byla tak průzračně bílá, že když ji spustil do sklenice vody, mohl ji jen s obtíží nalézt. Klesla tak kolmo a rychle ke dnu, že poznal z toho, že její váha je znamenitá.

»Dobrá, co pak za ní chcete?« tázal se s nucenou lhostejností.

»Chci...« Mapuhi počal a za ním, vroubíce jeho snědou tvář, snědé obličej dvou žen a děvčete přikyvovaly souhlasně k tomu, co chtěl. Jejich hlavy byly nakloněny ku předu, oživeny tajenou chtivostí a jejich oči sálaly lakotností.

»Chci dům,« pokračoval Mapuhi. »Musí mít střechu z galvanisovaného plechu a osmihranné bicí hodiny. Musí být šest sáhů dlouhý s verandou kolem do kola. Uprostřed musí být velký pokoj s kulatým stolem a na stěně osmihranné bicí hodiny. Pak tam musí být čtyři ložnice, po dvou z každé strany velkého pokoje, a v každé ložnici musí být železná postel, dvě židle a umývadlo. Vzadu musí být kuchyň, dobrá kuchyň, s hrnky, pánvicemi a plotnou. A musíte vystavět ten dům na mém ostrově, totiž na Fakaravě.«

»To je vše?« tázal se Raoul nedůvěřivě.

»Musí tam být šicí stroj,« ozvala se Tefara, Mapuhiho žena.

»A nezapomeňte na osmihranné bicí hodiny,« dodala Nauri, Mapuhiho matka.

»Ano, to je vše,« pravil Mapuhi.

Mladý Raoul pustil se do smíchu. Smál se dlouho a srdečně. Leč zatím, co se smál, řešil tajně ve své mysli početní problém. Ve svém životě nestavěl dosud nikdy dům, a jeho znalosti, pokud šlo o stavbu domu, byly temné. Zatím, co se smál, počítal náklad na cestu do Tahiti pro materiál, cenu materiálu, cestu zpáteční na Fakaravu, útraty vykládání materiálu na břeh a stavby domu. Přišlo by to na čtyři tisíce francouzských dolarů, s příslušným zaokrouhlením k vůli jistotě — čtyři tisíce francouzských dolarů bylo totéž jako dvacet tisíc franků. To bylo nemožno. Jak může odhadnouti cenu takové perly? Dvacet tisíc franků byla hezká hromádka peněz a to ještě peněz jeho matky.

»Mapuhi,« pravil, »vy jste blázen. Řekněte cenu v penězích.«

Avšak Mapuhi zavrtěl hlavou a tři hlavy za ním zavrtěly se taktéž.

»Chci míti dům,« pravil. »Musí býti šest sáhů dlouhý s verandou kolem...«

»Ano, ano,« přerušil ho Raoul. »Vím už dobře, jaký dům chcete, ale nepůjde to. Dám vám tisíc chilských dolarů.«

Čtyry hlavy daly souhlasně na jevo svůj nesouhlas.

»A sto chilských dolarů k tomu ve zboží.«

»Chci míti dům,« počal Mapuhi.

»A co byste z něho měl?« vyptával se Raoul.

»První orkán vám jej smete do moře, to byste přece mohl věděti. Kapitán Raffy říká, že právě teď můžeme čekat něco na způsob orkánu.«

»Na Fakaravě nikoli,« namítl Mapuhi. »Tam je země mnohem vyšší. Na tomto ostrově ovšem. Každý orkán může spláchnouti Hikueru. Chci míti dům na Fakaravě. Musí býti šest sáhů dlouhý s verandou kolem do kola...«

Raoul slyšel opět celou historii domu. Strávil několik hodin snaže se vyhladiti s myslí Mapuhiho utkvělou tam myšlenku na dům, ale Mapuhiho matka i žena, a Ngakura, Mapuhiho dcera, podporovaly ho v jeho rozhodnutí pro dům. Otevřenými dveřmi, naslouchaje po dvacáté podrobnému popisu domu, o nějž šlo, Raoul spatřil, jak druhý člun škuneru hnál se ke břehu. Lodníci zůstali s rukama na veslech dávající tak na jevo, že mají na spěch. První kormidelník A o r a i e vyskočil na břeh, vyměnil slovo s jednorukým domorodcem a hnál se k Raoulovi. Pojednou se ztemnilo, jak vichřice zachmuřila tvář slunce. Raoul viděl blížiti se po hladině laguny zlověstnou čáru závanu větru.

»Kapitán Raffy vzkazuje, že máte nleděti dostati se rychle odtud, nebo že půjdete k čertu,« zněl pozdrav kormidelníkův. »Je-li zde pro nás nějaká perleť ke koupi, dostaneme prý ji později také — vzkazuje. Tlakoměr klesl na dvacet devět sedmdesát.«

Závan větru narazil na vrcholek pandanového stromu, hnál se korunami palem smetnuv půl tuctu zralých kokosových ořechů, dopadnuvších s dutým zaduněním na zem. Pak hnál se z dále děšť, blíže se

s řevem vichřice, čeřící a rozprašující vodu laguny v kotoučích pršky. První kapky lijáku počaly dopadat se šumotem na listí stromů, když Raoul vyskočil na nohy.

»Tisíc chilských dolarů, hotově vyplacených, Mapuhi,« pravil, »a dvě stě chilských dolarů ve zboží.«

»Chci mít dům —« začal druhý.

»Mapuhi,« houkl Raoul, chtěje, aby ho onen slyšel, »vy jste blázen.«

Vyrazil z domu a bok po boku s kormidelníkem hnal se namáhavě po břehu ke člunu. Neviděli jej hned. Tropický lijavec řinul se kolem nich tak, že viděli pouze břeh pod svýma nohama a zákeřné malé vlnky vyskakující z laguny a dopadající na písek. Nějaká postava vynořila se v lijáku. Byl to Huru-Huru, muž s jednou rukou.

»Dostal jste perlu?« zahoukl Raulovi do ucha.

»Mapuhi je blázen,« zaječel tento v odpověď, a v nejbližším okamžiku ztratil se již jeden druhému v přívalu deště.

Za půl hodiny na to Huru-Huru, dívaje se se břehu atolu na moře, viděl, jak dva čluny byly vytaženy na palubu a Aorai obracela svou příď k moři. A viděl také, jak blíže ní jiný škuner zakotvil a spouštěl člun na vodu. Znal jej. Byla to Orohena, náležející Torikimu, míšenci obchodníku, jenž sloužil sobě samu za skladníka, a jenž bezpochyby byl i tenkrát u kormidla svého člunu. Huru-Huru se zachechtal. Věděl, že Mapuhi dluhuje dosud Torikimu za zboží, poskytnuté zálohou loňského roku.

Vichr ustal. Parné slunce opět pražilo a laguna byla zase jako zrcadlo. Avšak vzduch byl vazký jako šlem a doléhal těžce na plíce, stěžuje dýchání.

»Slyšel jste novinu, Toriki?« tázal se Huru-Huru. »Mapuhi našel perlu. Takovou perlu nevylovil dosud nikdo na Hikueru a jinde v Paumotu, ba ani na celém světě. Mapuhi je blázen. Mimo to je vám dlužen. Pamatujte, že já první jsem vám o ní řekl. Nemáte trochu tabáku?«

A Toriki se ubíral k slaměné chýži Mapuhiho. Byl to panovačný muž, při tom však dosti obmezený. Lhostejně se podíval na obdivuhodnou perlu — hleděl na ni jen okamžik a lhostejně si ji dal do kapsy.

»Máte štěstí,« pravil. »Je to hezká perla. Otevřu vám úvěr ve svých knihách.«

»Chci mítí dům,« počal Mapuhi zaražen. »Musí býti šest sáhů...«

»Povídali, že mu hráli,« zněla odpověď. »Musíte platiti své dluhy, toho je vám třeba. Dluhujete mi dvanáct set chilských dolarů. Nuže, dobrá, nejste mi už dlužen nic. Ten obnos je vyrovnán. Mimo to poskytnu vám úvěr na dvě stě chilských. A budou-li se perly dobře platiti, až přijdu na Tahiti, dám vám úvěr ještě na jedno sto — to budou tedy celkem tři sta. Ale pamatujte, jen budou-li se perly dobře platiti. Vždyť při tom mohu také přijíti o své peníze.«

Mapuhi zalomil zoufale rukama a seděl se sklopenou hlavou. Byl oloupen o svou perlu. Místo, aby měl dům, zaplatil svůj dluh. Nebylo čím se pochlu-bití za perlu. -

»Ty jsi blázen,« řekla Tefara.

»Ty jsi blázen,« řekla Nauri, jeho matka. »Proč jsi mu dal perlu do ruky?«

»Co jsem měl dělati?« protestoval Mapuhi. »Dluhoval jsem mu peníze. Věděl, že mám perlu. Slyšely jste, jak sám začal, že ji chce viděti. Já mu o ní neřekl. Věděl to už. Někdo jiný mu o ní řekl, a já jsem mu byl dlužen peníze.«

»Mapuhi je blázen,« opíčila se Ngakura.

Bylo jí dvanáct let a nevěděla nic lepšího. Mapuhi ulevil svým citům tím, že jí dal přes uši, až zavrávala. Tefara a Nauri vypukly v pláč a pokračovaly ve svých výčitkách po ženském zvyku.

Huru-Huru, dívaje se se břehu, viděl třetí škuner, jež také znal, zakotvíti venku před vchodem do laguny a spustíti člun. Byla to Híra, správně tak nazvaná, neboť náležela Levymu, německému židu, největšímu obchodníku perlami a, jak bylo dobře známo, Híra byl tahitský bůh rybářů a zlodějů.

»Slyšel jste, co je nového?« tázal se Huru-Huru, když Levy, tlustý muž s massivními, nosouměrnými tahy vystoupil na břeh. »Mapuhi našel perlu. Taková perla nebyla dosud nikdy na Hikueru ani v celém Paumotu, ba ani na celé světě. Mapuhi je blázen. Prodal ji Torikimu za čtrnáct set chilských — poslouchal jsem venku a slyšel jsem to. Toriki je také blázen. Můžete ji od něho lacino koupiti. Pamatujte, že já první jsem vám o tom řekl. Nemáte trochu tabáku?«

»Kde je Toriki?«

»V domě kapitána Lynche, pije tam absint. Je tam už hodinu.«

Zatím co Levy a Toriki popíjeli absint a čachrovali spolu, Huru-Huru naslouchal a slyšel úžasnou cenu pětadvaceti tisíc franků, na níž se dohodli.

V tu dobu právě jak Orohena tak i Híra, přiblíživše se těsně ke břehu, počaly pálení z pušek a dávaly zuřivě znamení. Všichni tři muži vyběhli ven ještě v čas, aby viděli, jak oba škunery se rychle obrátily od břehu svinuvše plachty a jak byly hnány víchřicí daleko po zpěněné hladině. Pak zmizely v silném lijavci.

»Vrátí se zase, až bude po všem,« řekl Toriki. »Bylo by dobře, kdybychom se odtud v čas odklídili.«

»Tuším, že tlakoměr zase o něco klesl,« ozval se kapitán Lynch.

Byl to bělobradý kapitán, příliš starý ke službě, jenž poznal, že jediný způsob, jak by mohl ještě nesitelně žít se svou záduchou, bylo na Hikueru. Odešel dovnitř pohlédnouti na tlakoměr.

»Velký Božel« slyšeli jeho výkřik a vřítivše se dovnitř našli ho, jak strnule hleděl na číselník, ukazující dvacet devět dvacet.

Vyšli opět ven, tentokráte již plni úzkosti, aby vyšetřili moře a oblohu. Vichr se přehnal, ale obloha zůstala zatemněna. Oba škunery pod všemi plachtami a provázeny třetím, vracely se zpět. Změna větru přinutila je uvolnit plachty a za pět minut na to náhlý obrát větru s opačné strany hnal všechny tři škunery zpět a diváci na břehu viděli, jak zásobní

plachtovní bylo vichřem smeteno a odnešeno. Hukot příboje mohutněl, stával se hrozivým a moře počalo se silně dmouti. Hrozné blesky oslepovaly jim oči v nastavší tmě a hrom burácel jim divoce nad hlavami.

"Toriki a Levy pustili se do běhu ke svým člunům, tento vale se jako splašený hroch. Když jejich čluny vypluly z úžiny, minuly člun Aoraie pachtící se dovnitř. V zádi, pobádaje veslaře, byl Raoul. Nemohl zahladiti ve své mysli vzpomínku na perlu a vracel se, aby přijal nabídku Mapuhiho postavití mu dům.

Vystoupil na břeh v tak hustém přívalu deště, že srazil se s Huru-Huru dříve, než ho mohl spatřiti.

»Příliš pozdě,« zaječel Huru-Huru. »Mapuhi ji prodal Torikimu za čtrnáct set chilských, a Toriki ji prodal Levymu za pětadvacet tisíc franků. Máte trochu tabáku?«

Raoul cítil úlevu. Bylo po trápení k vůli perle. Nemusil se více sužovati k vůli ní, byť ji i nebyl dostal. Nevěřil však Huru-Hurovi. Mapuhi ji snad prodal za čtrnáct set chilských, ale že by Levy, jenž rozuměl perlám, byl za ni vyplatil pětadvacet tisíc franků, byl přece jen trochu silný tabák. Raoul si umínil, že o tom promluví s kapitánem Lynchem, leč přišed do domu starého námořníka, zastihl ho, jak hleděl vyvalenýma očima na tlakoměr.

»Kolik pak ukazuje?« tázal se kapitán Lynch úzkostlivě, otíraje si brýle a zíraje opět strnule na přístroj.

»Dvacet devět deset,« řekl Raoul. »Neviděl jsem jej dosud nikdy tak nízko.«

»To bych také řekl!« souhlasil kapitán svým chraptivým hlasem. »Padesát let jsem byl na všech mořích, jako hoch i jako muž, a nikdy jsem ho neviděl tak nízko. Slyšte!«

Stáli okamžik, zatím co příboj duněl otrásaje domem. Pak vyšli ven. Víchr ustal. Viděli A o r a i ležící v bezvětrí o míli dále, kymácející se dívoce nahoru dolů na mohutných vlnách, valících se řadou od severovýchodu a dorážejících zuřivě na korálový břeh. Jeden z veslařů člunu ukázal na ústí úžiny a potřásl hlavou. Raoul se tam podíval a spatřil dívkou bílou směs pěny a vln.

»Tuším, kapitáne, že dnes zůstanu na noc u vás,« řekl, pak obrátiv se k veslaři, přikázal mu, aby vytáhl člun a aby opatřil sobě a druhům přístřeší.

»Devětadvacet rovných,« oznamoval kapitán Lynch, vraceje se opět z domu, kam šel podívat se na tlakoměr a nesa v ruce židli.

Usedl a pozoroval divadlo na moři. Slunce se objevilo, zvyšujíc dusnost dne, zatím co bezvětrí stále ještě se udržovalo. Vlnám přibývalo stále více a více na velikosti a síle.

»Mně zajímá, co dělá moře,« bručel Raoul vzdorovitě. »Není přece vítr a podívejte se jen, co ten chlapík dělá.«

Na několik mil délky doráželo moře tíhou desítek tisíců tun na slabý atol jako zemětřesení. Kapitán Lynch byl zaražen.

»Milostivý Bože!« zvolal, vstávaje na polo se své židle a klesl zase zpět.

»A přece není žádný vítr,« trval Raoul na svém.
»Rozuměl bych tomu, kdyby byl vítr při tom.«

»Uvidíte jej dosti brzo, buďte bez starostí,« odvětil druhý znepokojen.

Oba seděli pak mlčky. Pot stál jim na kůži v myriádách malých kapek, splývajících donromady, tvořících mokré skvrny, jež pak spojovaly se v praménky a stékaly na zem. Oddychovali těžce, lapajíce vzduch, a zejména starý muž trpěl tím bolestně. Moře převalilo se na břeh, olizujíc kořeny kokosovníků a dosahujíc téměř k jejich nohám.

»Vystoupilo nad čáru nejvyšší vody,« upozorňoval kapitán Lynch; »a já jsem zde přece byl jedenáct let.« Pohlédl na hodinky. »Jsou tři hodiny!«

Nějaký muž a žena, majíce v patách pestrou družinu dětí a domácích zvířat, vlekli se sem poděšení. Zastavili se poblíž domu, váhajíce chvíli usedli na písek. Za několik minut na to jiná rodina se přišourala s opačné strany, muži a ženy, nesouce své svršky všeho druhu. A za nedlouho několik set osob každého stáří a obého pohlaví seskupilo se kolem kapitánova příbytku. Zavolal na nově příchozí, nějakou ženu s kojencem v náručí a v odpověď dostalo se mu sdělení, že její dům byl právě smeten do laguny.

Zde bylo nejvyšší místo na kolik mil, a na mnoha místech s obou stran mohutné vlny prorazily slabé stěny atolu a řítily se do laguny. Na dvacet mil v obvodu rozkládal se kruh atolu a nikde nebyl širší než padesát sáhů. Potápěčské období bylo na svém vrcholu a se všech vůkolních ostrovů, ba dokonce až z Tahiti, sešli se tu domprodcí.

»Je zde dvanáct set mužů, žen a dětí,« pravil kapitán Lynch. »Jsem zvědav, kolik jich zde bude zítra ráno.«

»Ale proč nevane vítr? — to je, co bych rád věděl,« vyptával se Raoul.

»Buďte bez starosti, mladý muži, buďte bez starosti, dozvíte se to brzo.«

Ještě co kapitán Lynch mluvil, ohromné množství vody dopadlo na atol. Mořská voda rozlila se kolem nich na tři palce vysoko pod židlemi. Slabý výkřik strachu vydral se z úst mnohých žen. Děti se sepjatýma rukama hleděly strnule na ohromné vlny a plakaly žalostně. Kuřata a kočky brodice se uděšeny vodou, jako by se smluvily, hledaly společné útočiště na střeše kapitánova domku. Nějaký Paumotan s hnízdem novorozených štěňat v košíku vyšplhal se na kokosovou palmu a dvacet stop nad zemí přivázel košík. Jejich matka brouzdala se dole vodou, kňučíc a štěkajíc.

A slunce stále jasně svítilo a mrtvé bezvětří trvalo dále. Seděli pozorující vlny a divoké kymácení Aoraie. Kapitán Lynch zíral na ohromné hory vod, dorážející na ostrov, až nesnesl už dále tohoto pohledu. Zakryl si tvář rukama, aby raději nic neviděl, a odešel do domu.

»Dvacet osm šedesát,« řekl tiše vrátiv se.

V náručí nesl svazek provazů. Rozřezal je na kusy dva sáhy dlouhé, dal jeden Raoulovi a nechav si také jeden, rozdělil zbytek mezi ženy, radě jim, aby si vybraly každá nějaký strom a vyšplhaly nahoru.

Slabý vánek počal vanouti od severovýchodu a

Raoul cíťe jeho dech na své tváři se vzpružil. Viděl, jak A o r a i napnula plachty a vzdalovala se od břehu a litoval, že nebyl na její palubě. Ona vyvázne na každý způsob, ale pokud jde o atol —. Moře se převálilo přes břeh, div že mu nepodrazilo nohy a počal se rozhlížetj po nějakém stromě. Pak si vzpomněl na tlakoměr a běžel zpět do domu. Kapitán Lynch měl tutěž myšlenku a tak vstoupili oba.

»Dvacet osm dvacet,« ozval se starý námořník.
»Bude to pěkné peklo — ale co je to?«

Vzduch jako by se naplnil jakýmsi zvláštním šumotem. Dům se chvěl a třásl a slyšeli pronikavý, svištivý zvuk. Okna řinčela, dvě tabulky praskly, proud větru dral se dovnitř lomcuje jimi. Protější dveře zavřely se prudkým bouchnutím až klika odskočila. Bílý knoflík na nich roztříštil se na kusy o zem. Stěny pokoje se otřásly jako obal balonu, do něhož je rychle hnán plyn. Pak následoval jiný zvuk, jako praskot mušket, jak vlny rozprášené větrem dopadaly na stěnu domu. Kapitán Lynch pohlédl na hodinky. Byly čtyry hodiny. Oblékl plášť lodivoda, sejmul tlakoměr a vložil jej do své objemné kapsy. Opět dopadly vlny na stěny domu s těžkým zaduněním a slabé stavení se zakymácelo, otočilo se o čtvrtinu na svých základech a naklonilo se tak, že podlaha tvořila úhel deseti stupňů.

Raoul vyšel první. Vítr ho uchvátil a otočil ho jako ve víru. Pozoroval, že víchřice otočila se k východu. S velkou obtíží vrhl se na písek, choule se a snaže se udržeti se. Kapitán Lynch hnán větrem jako stéblo slámy, převálil se přes něho. Dva z veslařů A o r a i e opustili kokosovník, na nějž vyšpl-

hali a šli jim na pomoc, opírajíce se proti větru v ne-
možných posicích a zápasíce zuby nehty o každý
coul cesty.

Starý muž měl ztuhlé údy a nemohl šplhati, pro-
čež námořníci pomocí krátkých kusů provazu, svá-
zaných dohromady, vytáhli ho na kmen, vždy po ně-
kolika stopách, až ho mohli pevně usaditi v koruně
stromu, padesát stop nad zemí. Raoul přivázel se
svým provazem k spodku vedlejšího stromu a zůstal
státi, dívaje se kolem sebe. Vítr byl hrozný. Nezdálo
se mu nikdy ani ve snu, že může tak prudce douti.
Moře převalovalo se přes atol do laguny, smáče-
jíc ho až po kolena. Slunce zmizelo a nastalo přití-
mí barvy olova. Několik kapek deště vodorovně hna-
ných dopadlo na něho, tak že měl dojem, jako by to
byly olověné broky. Prška slané vody byla mu vě-
trem vmetena do tváře jako by byl udeřen rukou
muže. Tváře mu pálily a slzy bolesti vstoupily mu
mimovolně do jeho rozbolavených očí. Několik set
domorodců uchýlilo se na stromy, a byl by se téměř
rozesmál, vida chomáče lidských těl viseti jako ovo-
ce v korunách palem. Pak, jsa, rozeným Tahitianem,
prohnul se v pasu, objal oběma rukama kmen stro-
mu, opřel se patama o kmen a počal vystupovati
vzhůru. Ve vrcholku našel dvě ženy, dvě děti a ně-
jakého muže. Jedno malé děvče drželo v náručí
kočku.

Ze svého hnízda pokynul rukou kapitánu Lyn-
chovi a tento statečný patriarcha kýval mu v od-
pověď. Raoul žasl nad oblohou. Přiblížila se mno-
hem níže — skutečně zdálo se, že ji má přímo nad
hlavou, a místo olověné barvy byla nyní černá.

Mnoho lidí bylo dole na zemi skupeno kolem stromů, jichž se drželi. V několika z těchto chumáčů se modlili a v jednom nějaký mormonský misionář kázal. Zvláštní zvuk, rytmický, slabý, jako nejslabší cvrkot vzdáleného cvrčka, trvající jen na okamžik, ale vnukající i v tomto okamžiku matnou představu nebes a nebeské hudby, dolehl mu k uchu. Rozhlédl se kolem sebe a viděl u paty jiného stromu velký chumáč lidí držících se provazů a jeden druhého. Viděl, jak jejich tváře pracují a jejich rty se pohybují v unisonu. Neslyšel žádný zvuk, leč věděl, že zpívají hymny.

A vítr dul stále silněji a silněji. Neměl prostředku, kterým by mohl měřiti vědomě jeho rychlost, neboť přesahovala již dlouho všechny jeho zkušenosti o víchřicích, leč nicméně byl si jaksí vědom toho, že dutí vichru se zesiluje. Nedaleko byl strom vyvrácen z kořene, vrhnuv své břímě lidských těl na zemi. Moře převalilo se přes písčitý pruh a všichni byli ti tam. Vše sběhlo se v okamžiku. Viděl nějaké hnědé plece a černou hlavu odrážeti se proti zpěněné bělosti laguny. Již v nejbližším okamžiku to zmizelo. Pak následovaly další stromy, padající a lámající se jako sirky. Žasl nad silou vichru. Jeden strom kýval se nebezpečně, jedna ze žen naříkala držíc malé děvče, jež stále ještě chránilo své kotě.

Muž držící druhé dítě dotkl se Raoulova ramene a ukázal dolů. Pohlédl tam a spatřil, jak mormonská kaple pohybovala se potácejíc se o nějakých sto stop dále. Byla odtržena od svých základů a víchř i moře ji nadzvihly a hnaly k laguně. Ohromný příval vody ji uchopil, nahnul a mrštil jí na půl tuctu kokosov-

níků. Chomáče lidských těl padaly jako zralé kokosové ořechy. Vlny opadly a viděl těla ležeti na zemi, některá bez hnutí, jiná svíjející se křečovitě. Podivno, připomínala mu mravence. Nebyl uděšen, byl povznesen nad hrůzu. Viděl v tom něco přirozeného, když druhá vlna se přihnala a očistila písčinu od lidských vraků. Třetí vlna, ještě ohromnější než jaké posud viděl, mrštila kaplí do laguny, kde plavala mizíc ve tmě na závětrří, na polo položená, upomínajíc jej na archu Noeovu.

Pohlédl na dům kapitána Lynche a k svému překvapení viděl, že je ten tam. Vše sběhlo se jistě velmi rychle. Pozoroval, že mnozí z těch, kdož byli na stromech dosud stojících, sestoupili dolů. A vítr zesílil ještě více. Jeho vlastní strom to dosvědčoval. Jeho kmen se již nekymácel ani nezmítal s jedné strany na druhou, nýbrž zůstal úplně v jedné a téže poloze, ohnutý do úhlu a chvěl se pouze. Leč toto chvění bylo únavné, nepříjemné jako chvění ladičky nebo jazýčku v trubce. Rychlost chvění to byla, jež činila je tak nepříjemným. Ačkolí jeho kořeny dosud držely, nesnese dlouho takové napětí, již již praskne.

Ah, opět jeden zmizel. Neviděl, jak se to stalo, až byl zde již jen zbytek — v polovici přelomený kmen. Co se stalo, bylo viděti pouze z následků. V této mohutné směsi zvuků nebylo místa pro pouhý praskot stromů a zoufalý nářek lidí. Náhodou pohlédl směrem, kde byl kapitán Lynch, když se to sběhlo. Viděl kmen stromu, jak v polovici přelomen se rozštěpil a jak koruna stromu oddělila se neslyšně se třemi lodníky A o r a i e a starým kapitánem a letěla nad hladinu laguny. Nedopadla na zemi, ale

proletěla vzduchem jako pleva. Na sto sáhů daleko sledoval její let než dopadla na vodu. Napínal svůj zrak přesvědčen, že viděl, jak kapitán kynul mu na rozloučenou.

Raoul nečekal již na nic. Dotekl se domorodců a vybízel je posuňky, aby sestoupili dolů. Muž souhlasil, ale jeho ženské byly ochromeny hrůzou a rozhodl se proto zůstat s nimi. Raoul ovinul svůj provaz kolem kmene a svezl se dolů. Vlna slané vody přehnal se mu přes hlavu. Zadržel dech a držel se zoufale provazu. Voda opadla a on, chráněn kmenem stromu, opět vydechl. Uvázal provaz ještě pevněji a pak valila se přes něho vlna za vlnou. Jedna ze žen svezla se dolů a připojila se k němu, kdežto domorodec zůstal u druhé ženy, dvou dětí a kotěte.

Raoul viděl, jak skupiny držící se při zemi ostatních kmenů, stále řídly. Nyní viděl již jak jeho zkáza se blíží. Musil napnouti všechny své síly, aby se udržel a žena vedle něho slábla stále více a více. Po každé, když se vynořil z vln, divil se, že je zde dosud a divil se, že ta žena je tu ještě také. Pak se vynořil a byl sám. Pohlédl vzhůru. Vrcholek stromu zmizel též. V polovici původní výšky chvěl se jeho rozeklaný konec. Byl dosud v bezpečí, kořeny ještě držely a strom, zbaven svého vrcholku, nekladal takový odpor větru. Raoul lezl vzhůru. Byl tak zesláblý, že dařilo se mu to jen zvolna a vlna za vlnou útočila na něho, než se dostal z jejích dosahu. Pak se přivázal ke kmenu a s otupělou duší hleděl vstříc noci a sám nevěděl, čemu ještě.

Cítil se velice osamělým ve tmě. Chvillemi se mu zdálo, že je konec světa a že on byl posledním,

jenž zůstal na živu. A vítr mohutněl stále. Když dle jeho zdání mohlo být jedenáct hodin, byl víchř již nezměřitelný. Bylo to cosi strašného, obudného, ječící vzteklice, jakási masivní stěna, drtící a ženoucí se stále ku předu — stěna bez konce. Zdálo se mu, že se stal lehkým, vzdušným, že on to byl, jenž se nalézal v ustavičném pohybu, že byl hnán ku předu rychlostí, vymykající se každé představě, zatím co vše kolem něho nehybně stálo. Víchř nebyl již pouze pohybujícím se vzduchem. Stal se něčím hmotným jako voda nebo rtuť. Měl pocit, že může do něho sáhnouti a rváti z něho chomáče jako kusy masa ze zdechliny padlého dobytčete, že může se zachytiti ve větru a viseti na něm jako na stěně nějakého útesu.

Vítr ho rdousil. Nemohl obrátiti se tváří proti němu a dýchat při tom, neboť dral se mu do úst a do nozder, nadýmaje mu plíce jako měchy. V takových okamžicích se mu zdálo, že jeho tělo je naplněno, napěchováno pevnou hlinou. Mohl dýchat jen, přiložil-li své rty ke kmeni stromu. Ustavičný nápor větru ho vyčerpával. Tělo i mozek počínaly být unaveny. Nepostřehoval již, a byl pouze v polovědomí. Jediná myšlenka tvořila jeho vědomí: tak to je u r a g á n! Tato jediná myšlenka vracela se mu stále. Byla jako slabý plamen, plápolající chvílemi. Ze stavu otupělosti vracel se k ní . . . t a k t o j e u r a g á n. Pak klesl opět v novou otupělost.

Vrcholek orkánu trval od jedenácti v noci do tří z rána a v jedenáct to bylo, kdy strom, na němž lpěli Mapuhi a jeho ženské, byl odvanut. Mapuhi vynořil se nad hladinu laguny, drže stále svou dceru

Ngakuru. Pouze ostrovan z Jižních Moří mohl přežítí tyto hrozné chvíle. Pandanový strom, na němž se zachytil, převracel se opět a opět ve zpěněných vlnách tak, že chvílemi musil se pevně držeti a vyčkávatí, chvílemi opět rázem se pustiti a jen tak bylo mu možno dostati hlavu svou a Ngakuřinu na povrch na okamžiky dosti časté, aby udržel dýchání. Vzduch byl přeplněn vodou, metenou mu vodorovně do tváře z rozčeřených vln a prudkého lijáku.

Přes lagunu k protějšímu pruhu písčiny bylo deset mil. Zde nárazy rozdrčených kmenů, trámů, zbytků lodic a trosek stavení vraždily devět z desíti těch nebohých trosečníků, přeživších plavbu přes lagunu. Na polo utopení, vyčerpání, byli vrháni do tohoto vražedného hmoždíře žívlů a drcení v beztvárnou hmotu. Leč Mapuhi měl štěstí. Vrtoch osudu chtěl, že byl oním jediným z desíti. Byl vyvržen na písčinu krvácející z četných ran. Ngakura měla levou ruku přeraženu a rozdrčený prsty na pravé ruce, tvář a čelo měla rozbitá až na holou kost. Zachytil se stromu, který tu dosud stál a vylezl nahoru, drže děvče a lapaje po vzduchu, zatím co vlny laguny smáčely ho po kolena a chvílemi až po pas.

Ve tři hodiny z rána byla orkánu zlomena páteř. V pět vanula již jen silná bríza a v šest bylo mrtvé bezvětrí a svítilo slunce. Moře se tišilo a Mapuhi viděl na nepokojném dosud okraji laguny rozbitá těla těch, jimž nepodařilo se dostatí se do bezpečí. Nebylo pochybnosti, že Tefara a Nauri byly mezi nimi. Kráčel po břehu prohlížeje těla a přišel na svou ženu ležící zpola ve vodě, zpola na písčině. Usedl vedle ní a plakal, vyrážející drsné, zvířecí zvuky po primí.

tivním způsobu bolesti a zármutku. V tom tělo sebou trhlo a zasténalo. Přihlédl blíže. Nejen že byla na živu, ale byla bez pohromy. Spala pouze. Byla rovněž jednou z desíti.

Z dvanácti set živých z předešlého dne zůstalo jen tři sta. Mormonský misionář a četník prováděli sčítání. Laguna byla plna mrtvol. Ani jeden dům, ani jedna chatrč nezůstaly. V celém atolu ani dva kameny nezůstaly jeden na druhém. Z kokosových palm zůstala jedna z padesáti a to byly ještě pouhé zříceniny, neboť ani na jedné z nich nezůstal ani jediný ořech. Nebylo tu čerstvé vody. Mělké cisterny zachycující dešťovou vodu byly plné soli. Z laguny bylo zachráněno několik promočených pytlů mouky. Nešťastníci vykrajovali dřev z vyvrácených kokosovníků a jedli ji. Tu a tam zalezli do úzkých brlohů utvořených tím, že vyhloubili písek a přikryli ho zbytky a troskami plechových střech. Misionář zhotovil prostý přístroj na destilování vody, leč nemohl přece opatřit pitnou vodu pro tři sta osob. Na sklonku druhého dne Raoul vykoupav se v laguně poznal, že jeho žízeň poněkud ulevila. Sdělil ostatním svůj objev a na to bylo viděti tři sta mužů, žen a dětí, stojících až po krk v laguně a snažících se pít vodu kůží svého těla. Jejich mrtví plavali kolem nich nebo byli šlapáni jejich nohama, kde dosud leželi na dně laguny. Třetího dne pohřbili mrtvé a seděli čekající na záchranné parníky.

Mezi tím Nauri odtržena od své rodiny orkánem, byla odplavena a ponechána svému osudu. Držíc se hrubého prkna, jež ji zraňovalo a krvavělo, zarážejíc jí třísky do těla, byla přemetena přes okraj atolu

a unášena dále do moře, kde pod hroznými nárazy ohromných vln ztratila své prkno. Byla to stařena téměř šedesátiletá, leč byla rozená Paumotanka a celý svůj život prožila na moři. Plavajíc ve tmě, dusíc a zajikajíc se, lapajíc po vzduchu, byla zasažena pojednou do plecí silnou ranou kokosového ořechu. V okamžiku měla hotový plán a chytila ořech. Během následující hodiny ukořistila jich ještě sedm. Svázány dohromady tvořily ochranný pás, jenž jí chránil život hroze jí zároveň rozmačkáním na kaši. Její tlusté tělo bylo vysazeno ranám, leč měla své zkušenosti v bouřích a modlíc se k bohu žraloků za ochranu před těmito, čekala až přestane vítr. Avšak ve tři hodiny byla tak otupělá, že již nebyla si ničeho vědoma a nepostřehla ani, když o šesté nastalo mrtvé bezvětrí. Přišla k vědomí teprve, když byla vyvržena na písčinu. Ryjíc svýma ztuhlýma, zkrvavenýma rukama a nohama do písku a opírajíc se zpátečním vlnám, doplazila se mimo jich dosah.

Poznala, kde se nalézá. Tato písčina nemohla být nic jiného než nepatrný ostrůvek Takokota. Neměl laguny a nikdo jej neobýval. Hikueru byl o patnáct mil dále. Neviděla Hikueru, ale věděla, že leží k jihu. Míjel den za dnem a ona žila z kokosových ořechů, jež ji udržely nad vodou. Nyní poskytovaly jí pitnou vodu i potravu. Ona však nepila ani nejedla dle své žízně a hladu. Záchrana byla nejista. Viděla kouř pomocných parníků na obzoru, ale mohla snad čekatí nějaký parník u osamělé, neobydlené Takokoty?

Hned od počátku byla trápena mrtvolami. Moře vyvrhovalo je stále a stále na ten její kousek písčiny a ona stále, dokud její síly k tomu stačily, vrhala je

zpět do moře, kde žraloci se o ně rvali požírajíce je. Když její síly ochably, plnily mrtvolý její břeh hrůzou a děsem, a ona ustupovala před nimi, pokud jen mohla, což nebylo daleko.

Desátého dne byl stráven poslední ořech a její útroby svíraly se žízni. Vlekla se po břehu slídíc po kokosových ořechách. Podivno, že bylo připraveno tolik mrtvol, ale žádné ořechy a přece bylo jistě ve vlnách více ořechů než mrtvol, Ustala konečně v hledání a ležela vyčerpaná. Nastával konec. Nezbyvalo jí než čekat smrt.

Procitnuvši ze své ztrnulosti uvědomila si povlov. ně, že hledí na chumáč rudých vlasů na hlavě nějaké mrtvolý. Moře vrhlo tělo k ní a táhlo je zase zpět. Převrátilo se a viděla, že nemá tváře. Leč ten chumáč rudých vlasů připadal jí přece nějak známým. Uplynula hodina. Nepřemýšlela o tom, kdo to je, čekala jen smrt a záleželo jí málo na tom, kým asi kdysi byl tento předmět hrůzy.

Avšak po hodině usedla pomalu a zadívala se upřeně na mrtvolu. Nezvykle velká vlna odplavila ji z dosahu menších vln. Ano, měla pravdu, ten chumáč rudých vlasů mohl náležeti jen jedinému člověku v Paumotu. Byl to Lévy, německý žid, ten, jenž koupil perlu a odnesl ji na Híře. Nuže, jedna věc byla jistou, že totiž Híra ztroskotala. Kupčícův bůh rybářů a zlodějův obrátil se k němu zády.

Plazila se k mrtvole. Košile byla mu stržena s těla, a Nauri viděla kožený opasek kolem jeho pasu. Zadržujíc dech počala uvolňovati spony. Šlo to snáze než očekávala, a plazila se kvapně zpět přes písčité

nu vlekouc opasek za sebou. Rozepínala jednu tobolku po druhé a našla je prázdné. Kam jen ji mohl dátí? V nejposlednější přihrádce ji našla, první a jedinou perlu, již na této cestě koupil. Odplížila se o několik stop dále, chtějíc uniknouti mrtvolnému zápachu vycházejícímu z opasku a prohlížela perlu. Je to táž, již Mapuhi našel a o níž byl oloupen Tarikim. Potěžkávala ji v ruce, kutálela jí sem tam na dlani mazlíc se s ní. V ní samé neviděla žádné krásy. Co viděla, byl dům, ježž Mapuhi a Tefara a ona vystavěli tak pečlivě ve svých myslích. Kdykoli pohlédla na perlu, viděla dům se všemi jeho podrobnostmi, ba i osmihranné bicí hodiny na stěně. To bylo přece něco, k vůli čemu by člověk žil.

Utrhla pruh ze své a hu a přivázala si perlu pevně ke krku. Pak bloudila opět po břehu, nařikajíc a sténajíc, ale pátrajíc úsilovně po kokosech. V tom našla jeden a rozhlédnuvši se, druhý. Rozbila jeden, vypila jeho mléčný obsah a snědla do posledního kousku jeho jádro. Za nějakou chvíli na to našla poškozenou kocábku. Její stěžeň scházel, leč byla plna naděje a než den minul, našla také stěžeň. Každý nález byl šťastnou předpovědí. Perla byla talismanem. Pozdě odpoledne viděla dřevěnou bednu, na polo potopenou, plavati po vodě. Když ji táhla na břeh, její obsah rachotil a našla v ní deset cínových krabic lososa. Otevřela jednu tlukouc jí o canoe. Když se utvořila trhлина, vypila šťávu a pak ztrávila několik hodin vytahujíc lososa kus po kuse.

Ještě dalších osm dní čekala na záchranu. Mezi tím upevnila opět stěžeň do canoe, užívajíc k jeho uvázání vláken kokosových ořechů, jež našla a zbyť-

ků svého a hu. Canoe bylo zle poroucháno a nemohla docílití toho, aby nepropouštělo vody, avšak umístila tam nádobu udělanou z kokosového ořechu k čerpání vody. Mnoho práce jí dalo sestrojení vesla. Kouskem plechu uřízla si všechny vlasy až těsně na kůži. Z vlasů upletla šňůru a touto přivázala pak prkénko z vylovené bedny na tyčku tři stopy dlouhou. Svými zuby ohryzala klínky, kterými upevnila ovazy.

Osmnáctého dne o půlnoci dovlékla canoe příbojem a nastoupila zpáteční cestu k Hikueru. Byla to stará žena. Přetrpěnými svízely zhubla tak, že z ní zbylo sotva více než kosti a kůže a něco málo svalů. Canoe bylo velké a bylo by k veslování třeba tři silných mužů. Ona to však opatřila sama s chatrným, nedostatečným veslem. Voda prosakovala tam zle a třetina času byla věnována jejímu čerpání. Když se rozednilo, pátrala marně po Hikueru. Za ní pak Takokota zmizela pod obzorem. Slunce pražilo na její nahotu, vysušujíc z jejího těla všechnu mizu. Zbývaly ještě dvě krabice lososa a během dne natloukla do nich otvory a vypila šťávu. Nemohla mařití čas vytahováním masa. Proud hnál ji k západu, byť se byla sebe více namáhala dostatí se k jihu.

Brzo odpoledne stojíc zpřímá v canoe, spatřila Hikueru. Jeho bohatství kokosových palem bylo to tam. Jen místy ve velkých přestávkách viděla zubožené zbytky stromů. Pohled dodal jí odvahy. Byla blíže než tušila. Proud hnál ji k západu. Vzpírala se mu veslujíc stále, leč šňůra, již bylo na jejím veslu přivázáno prkénko k rukojeti, nedělala dobrotu, a ztratila mnoho času tím, že stále a stále musila ji

přitahovati. A pak ještě čerpání nasáknuvší vody. Z každých tří hodin musila na hodinu přestati veslovati a čerpala vodu a zatím byla hnána stále k západu.

Při západu slunce Hikueru byl již jihovýchodně, od ní tři míle daleko. Byl úplněk a v osm hodin země byla přesně na východ, dvě míle daleko. Zápolila další hodinu, leč země byla stále stejně daleko. Canoe bylo příliš velké, bylo uprostřed proudu, veslo bylo příliš nepatrné a příliš mnoho času a síly bylo zmařeno čerpáním. Mimo to byla již velice slabá a cítila, že síly ji opouštějí stále více. Vzdor všemu namáhání canoe bylo hnáno pryč k západu.

• Zavzdychla svou modlitbu k bohu žraloků, smekla se přes okraj člunu a počala plavati. Byla občerstvena vodou a brzo zanechala canoe za sebou. Po uplynutí hodiny země byla znatelně blíže. V tom zachvátila ji hrůza. Právě před ní, ne dále než na dvacet stop, viděla velkou ploutev prorážeti vodou. Plavala přímo k ní a ploutev vzdalovala se zvolna, zabočivši na pravo a pak obloukem kolem Nauri. Ta upírajíc oči na ploutev plavala dále. Když ploutev zmizela, naklonila tvář dolů nad vodu a pátrala. Když se ploutev opět objevila, pustila se Nauri dále. Obluda byla líná — to bylo patrné. Bezpochyby byla ještě syta potravou, již se jí dostalo po orkánu. Kdyby byla měla hlad, nebyla by váhala vrhnouti se na ni. Žralok byl patnáct stop dlouhý a jediné sklopení zubů bylo by stačilo, jak Nauri dobře věděla, by byla rozpůlena.

Ona však neměla tolik času nazbyt, aby ho s ním mařila. Ať plovla nebo ne, proud hnál se stále od

země. Uplynulo další půl hodiny a žralok počal býti odváznějším. Nevida v ní žádného nebezpečí, blížil se k ní stále užšími kruhy, toče po ní svýma očima, když ji mýjel. Dříve nebo později, to věděla příliš dobře, bude míti dosti odvahy, aby se na ni vrhl. Rozhodla se, že se pustí první do hry. Byl to zoufalý čin, ježž zamýšlela. Byla již stařenou, sama v moři a zesláblá strádáním a nedostatkem a přece, ocitnuvši se tváří v tvář tomuto mořskému tigru, musila předejítí jeho útoku vrhnouc se sama proti němu. Plavala dále čekajíc na příležitost. Konečně plul líně kolem ní vzdálen pouze na osm stop. Vrhla se náhle proti němu jako by chtěla na něho útočiti. Žralok prchaje mrštil divoce ocasem a jeho kůže, drsná jako skelný papír, dotknuvši se jí, sedřela jí kůži od lokte až k rameni. Prchal rychle, širokým kruhem a konečně zmizel.

V jámě vyhloubené v písku a přikryté zbytky plechové střechy ležel Mapuhi a Tefara rozmlouvajíce.

»Kdybys byl udělal, jak jsem řekla,« vyčítala Tefara už po tisícáté, »a skryl perlu a neřekl o ní nikomu, měl bys ji nyní!«

»Ale Huru-Huru byl se mnou, když jsem otevřel mušli — neřekl jsem ti to již tolikrát a tolikrát a tolikrát bez konce?«

»A teď nebudeme míti žádný dům. Raoul mi dnes řekl, že kdybys nebyl prodal perlu Torikimu...«

»Neprodal jsem mu ji. Toriki mě okradl.«

»... že kdybyš nebyl prodal perlu, byl by ti dal

pět tisíc francouzských dolarů a to je deset tisíc chilských.«

»Mluvil o tom se svou matkou,« vysvětloval Mapuhi, »ta má oko pro perly.«

»A nyní máme po perle,« naříkala Tefara.

»Zaplatila můj dluh u Torikiho. To je dvanáct set na každý způsob.«

»Toriki je mrtev,« zvolala. »O jeho škuneru není slyšeti ani slova. Ztratil se zároveň s A o r a i a H í r o u. Poskytne ti Toriki ta tři sta na úvěr, jak slíbil? Ne, protože Toriki je mrtev. A kdybys nebyl našel perlu, byl bys dnes dlužen Torikimu dvanáct set? Ne, protože Toriki je mrtev a ty nemůžeš platit nebožtíkům.«

»Ale Levy nezaplatil Torikimu,« pravil Mapuhi. »Dal mu jen kus papíru. za který měl dostat peníze v Papeete; a nyní Levy je mrtev a nemůže platit, a Toriki je mrtev a papír se ztratil zároveň s ním a perla se ztratila s Levym. Máš pravdu, Tefaro. Přišel jsem o perlu a nedostal jsem za ni nic. Teď ale zpěme.«

Náhle zdvihl ruku a naslouchal. Zvenčí přicházel nějaký zvuk, jako od někoho, kdo těžce a bolestně dýchal. Někáká ruka tápala po rohoži, jež sloužila místo dveří.

»Kdo tam?« zvolal Mapuhi.

»Nauri,« zněla odpověď. »Nemůžete mi říci, kde je můj syn, Mapuhi?«

Tefara vykřikla a chytla svého muže za rameno.

»Duch,« jektala, »duch.«

Tvář Mapuhiho zbledla příšerně. Přivinul se blíže ke své ženě.

»Dobrá ženo,« pravil zajíkaje se a snaže se změnit hlas. »Znám vašeho syna velmi dobře. Žije nyní na východní straně laguny.«

Zvenčí ozval se hluboký vzdech. Mapuhi se počal nadýmati. Oklamal ducha.

»Ale odkud pak přicházíte, stařeno?« tázal se.

»S moře,« zněla stísněná odpověď.

»Věděla jsem to, věděla jsem to,« naříkala Tefara, klátíc se sem tam.

»Od kdy pak spí Tefara v cizím domě?« ozval se Naurin hlas za rohoží.

Mapuhi pohlédl ustrašen a vyčítavě na svou ženu. Její hlas to byl, jenž je prozradil.

»A od kdy pak Mapuhi, můj syn, zapírá svou starou matku?« pokračoval hlas.

»Ne, ne, já jsem... Mapuhi vás nezapřel,« zvolal. »Já nejsem Mapuhi. Říkám vám, že je na východním konci laguny.«

Ngakura usedla na loži a počala plakati. Rohož počala sebou škubati.

»Co to děláte?« tázal se Mapuhi.

»Jdu dovnitř,« ozval se Naurin hlas.

Jeden konec rohože se nadzdvihl. Tefara chtěla zmizeti pod pokrývkou, ale Mapuhi ji zadržel. Musil míti někoho při sobě. Tahajíce se spolu, chvějíce se a jektajíce zuby, hleděli oba vypoulenýma očima na nadzdvíhující se rohožku. Viděli Nauri, jak crčíc

mořskou vodou, bez svého a hu, lezla dovnitř. Převalili se na druhou stranu a tahali se o Ngakuřinu pokrývku, chtějíce přehoditi si ji přes hlavy.

»Mohli byste dáti své staré matce doušek vody,« ozval se duch vyčítavě.

»Dej jí trochu vody,« velela Tefara chvějícím se hlasem.

»Dej jí trochu vody,« pospíšil si Mapuhi s rozkazem ke Ngakuře.

Vystrčilí společně Ngakuru s jejího lože. O minutu později Mapuhi, vykouknuv, viděl, jak duch pije. Když pak duch natáhl svou třesoucí se ruku a položil ji na jeho, cítil její váhu a poznal, že to není duch. Tu teprve se vynořil, táhna za sebou Tefaru a za několik minut na to naslouchali již všichni Nauřinu vypravování. A když vypravovala o Levym a spustila perlu Tefare do ruky, byla tato také přesvědčena o hmotné existenci své tchýně.

»Ráno prodáš perlu Raoulovi za pět tisíc francouzských,« pravila Tefara.

»A co dům?« namítala Nauri.

»On nám vystaví dům,« odvětila Tefara. »Říkal, že to bude stát čtyři tisíce francouzských a dá nám mimo to úvěr na tisíc francouzských a to jsou dva tisíce chilských.«

»A bude šest sáhů dlouhý?« vyptávala se Nauri.

»Ovšem,« odvětil Mapuhi, »šest sáhů.«

»A v prostředním pokoji budou osmihranné bicí hodiny?«

»Ovšem, a kulatý stůl rovněž.«

»Tak mi dejte něco k snědku, mám hlad,« pravila Nauri upokojena. »A pak budeme spát, neboť jsem již unavena. A zítra si ještě promluvíme o tom domě, než prodáme perlu. Lépe by bylo, kdybychom si vzali ten tisíc francouzských v hotovosti. Peníze jsou vždycky lepší než úvěr k nákupu zboží od obchodníků.«

Vorvaní zub.

Bylo to v těch prvních dobách na Fiji, když John Starhurst povstal v domě misionářů ve vesnici Rewě a oznámil svůj úmysl šířit evangelium po celé Viti Levu. Nuže, Viti Levu znamená Velkou Zemí, neboť to byl největší ostrov ve skupině sestávající z četných velkých ostrovů, i když se nemluví o malých, jichž bylo na sta. Tu a tam na pobřežích, žijíce ve velmi prekerních poměrech, byly skupiny misionářů, obchodníků, rybářů a uprchlíků z velrybářských lodí. Kouř rozžhavených ohnišť vystupoval před jejich okny a těla zabitých byla vlečena jejich dveřmi k hostinám.

Lotu čili Bohoslužba pokračovala jen pozvolna a často račím způsobem. Náčelníci, kteří se přihlásili ke křesťanství a byli vítáni ve sboru kaple, měli trapný zvyk odpadnouti od víry za tím účelem, aby se nasytili masem některého oblíbeného nepřitele. Snísti nebo býti sněden byl zákon této země, a snísti nebo býti sněden slibovalo zůstatí zákonem země ještě dlouho v budoucnosti. Byli tu náčelníci tací

jako Tanoa, Tuiveikoso a Tuikilakila, kteří snědli doslovně sta svých bližních. Avšak mezi těmito nenasyty stál nejvýše Ra Undreundre. Ra Undreundre žil na Takiraki. Vedl seznam o svých výkonech v tomto oboru. Řada kamenů před jeho domem značila počet těch, jež snědl. Tato řada byla dvě stě třicet kroků dlouhá a počet kamenů v ní dosahoval čísla osm set sedmdesát dva. Každý kámen představoval jedno tělo. Řada kamenů byla by snad ještě větší, kdyby Ra Undreundre nebyl na neštěstí dostal kopím do kříže v šarvátce v houštinách na Somo Somo a nebyl pak předložen na stole Naungavuliho, jehož nevelká řada kamenů čítala pouze čtyřicet osm.

Těžkou prací i zimnicí zkrušení misionáři lpěli tvrdošíjně na svém úkolu, časem zoufajíce a čekajíce nějaké zvláštní zjevení, nějaké nové vzplanutí Ducha Svatého, jež by přivodilo bohatou žeň duší. Fijíští kanibalové zůstali však zatvrzelými. Kudrnatí lidožrouti nejevili žádné chuti opustiti své hrnce masa tak dlouho, pokud jen žeň lidských těl byla dosti hojnou. Časem, když žeň byla příliš bohatou, prozrazovali slovem jako by náhodou vyklouznuvším, že toho a toho dne bude zabíječka a pečení na rožni. Misionáři byli hned ochotni vykoupiti životy obětí balíčky tabáku, metry kalika a čtvrtníky skleněných perel. Náčelníci provozovali takto pěkný obchod se svým přebytkem masem. Ostatně mohli vždy vyjítí a opatřit si jiné.

Za takových okolností prohlásil John Starhurst, že bude hlásati evangelium cd pobřeží k pobřeží Velké Země a že začne tím, že pronikne horskými

bažinami, kde pramenila řeka Rewa. Jeho slova byla přijata s ustrnutím.

Domorodí učitelé tiše plakali. Dva z jeho spolumisionářů pokusili se rozmluviti mu to. Král Rewy varoval ho, že obyvatelé hor jistě ho *kai-kai* — *kai-kai* značí jísti — a že on, král Rewy, ježto se stal Lotu (věřícím) bude nucen pustiti se v boj s obyvateli hor. Že je nepřemůže, věděl dobře. Že oni by mohli přijíti s hor po řece a zpusťošiti ves Rewu, věděl taktéž velmi dobře. Leč co měl dělati? Bude-li John Starhurst trvati na tom, že tam půjde a dá se snísti, vzplane válka, jež bude státi na sta životů.

Téhož dne později čekala deputace náčelníků z Rewy na Johna Starhursta. Vyslechl je trpělivě a vykládal jim trpělivě, leč neustoupil ani o vlásek od svého úmyslu. Svým spolumisionářům prohlásil, že nemá náklonnosti k mučednictví, že však slyší hlas volající ho, aby šířil evangelium ve Viti Levu, a že poslouchá pouze přání Páně.

Kupcům, kteří přišli a ze všech nejúsilovněji ho přemlouvali, pravil: »Vaše námitky jsou bezcenné. Opírají se pouze o škody, jež byste mohli utrpěti na svých obchodech. Váš zájem směřuje k dělání peněz, mým zájmem je však zachraňovati duše. Pohané této tmavé pevniny musí býti spaseni.«

John Starhurst nebyl fanatikem. Byl prvním, jenž by se opřel takové domněnce. Byl neobyčejně zdravého rozumu a praktický muž. Byl si jist, že jeho poslání setká se s dobrým výsledkem, viděl již ve svém nitru, jak roznítí jiskru Ducha Svatého v du-

ších horalů a přivodí obrození, jež se bude šířit s hor po celé Velké Zemi od moře k moři až k ostrůvkům uprostřed okeánu. V jeho mírných, šedivých očích neplál divoký oheň, ale pouze klidné, pevné rozhodnutí a neochvějná důvěra ve Vyšší moc, jež ho vedla.

Našel pouze jediného muže, jenž schvaloval jeho záměr a tímto mužem byl Ra Vatu, jenž tajně dodával mu odvahy a nabízel se poskytnouti mu vůdce až k úpatí hor. John Starhurst byl vysoce potěšen chováním Ra Vátovým. Z nenapravitelného pohana, jehož srdce bylo právě tak černé jako jeho jednání a zvyky, Ra Vatu počal vyzařovati světlo. Ba mluvil dokonce o tom, že se stane Lotu. Pravda, před třemi lety vyslovil podobný úmysl a byl by vstoupil do církve, kdyby John Starhurst nebyl vystoupil s námitkami proti tomu, aby vzal s sebou své čtyři ženy. Ra Vatu měl tehdy hospodářské i etické námitky proti jednoženství. Mimo to malicherný důvod misi-onářův ho urazil, a na důkaz, že měl svobodnou vůli a že byl čestným mužem, mrštil svým velkým válečným kyjem po Starhurstově hlavě. Starhurst vyvázl pouze tím, že se uhnul ráně a držel útočníka než přišla pomoc. To vše bylo však nyní zapomenuto a odpuštěno. Ra Vatu hlásil se nyní k církvi nejen jako obrácený pohan, ale také jako obrácený mnohoženec. Čekal pouze, jak ujišťoval Starhursta, až jeho nejstarší žena, jež byla těžce nemocna, zemře.

John Starhurst cestoval po líném toku Rewy v jednom z Ra Vatuových canoí. Toto canoe mělo ho nésti po dva dni a pak dosáhnuvši hranici splavnosti, mělo se vrátiti. V dáli bylo viděti mohutné, zachmuřené horstvo, jež tyčíc se k obloze tvořilo

páteř Velké Země. John Starhurst upíral k němu své zraky po celý den s dychtivou touhou.

Chvílemi se též modlil. Chvílemi modlil se s ním společně Narau, domorodý učitel, jenž byl již po sedm let Lotu, od téhož dne, kdy byl zachráněn před rozžhavenou pecí drem Jamesem Ellerym Brownem, za nepatrnou cenu jednoho sta balíčků tabáku, dvou bavlněných pokrývek a velké lahve mazání proti bolestem. V posledním okamžiku, po dvaceti hodinách modliteb a rozjímání v samotě, uši Narauovy uslyšely hlas volající ho, aby provázal Johna Starhursta na jeho posláním do hor.

»Mistře, chci s tebou jítí,« ohlásil.

John Starhurst přivítal ho s vážnou radostí. Zajiště byl Bůh s ním, roznítil-li tak zkroušeného tvora, jakým byl Narau.

»Nemám však mnoho ducha, jsem nejkřehčí z nádob Páně,« vysvětloval Narau prvního dne na canoe.

»Měl bys míti víru, silnější víru,« káral ho misionář.

Jiné ještě canoe plulo proti vodě Rewy téhož dne. Leč plulo o hodinu cesty pozadu a hledělo, aby nebylo spatřeno. Toto canoe bylo taktéž majetkem Ra Vatuovým. Byl na něm Erirola, vlastní bratranec Ra Vatuův a jeho spolehlivý nohsleda; v malém košíku pak, jež nedal z ruky, byl zub vorvaní. Byl to nádherný zub, plných šest palců dlouhý, krásně souměrný, jehož slonovina přecházela stářím do žluta a nachova. Tento zub byl taktéž majetkem Ra Vatuovým, a na Fiji, jde-li takový zub předem, věci z pravidla se podaří. Neboť taková je vlastnost vorvaního

zubu: Kdokoli jej přijme, nesmí odmítnouti žádost vyslovenou současně nebo dodatečně. Žádost může se týkati čehokoli, ať lidského života, ať kmenového spolenectví, a žádný Fijian není tak otupělý vůči cti, aby odmítl žádost tu, jakmile jednou přijal zub. Někdy taková žádost vyvolá dodatečný odpor nebo její splnění je odloženo, což bývá však spojeno s nemilými následky.

Vysoko na Rewě, v osadě jednoho z náčelníků, Mongondro jménem, John Starhurst odpočinul koncem druhého dne své cesty. Z rána, provázen Narauem, chystal se vyraziti pěšky k zachmuřenému horstvu, jež nyní z blízka bylo zeleně sametové. Mongondro byl dobrosrdečný, starý náčelník vlidných způsobů, krátkozraký a stížený elephantiasí, jež nevábil již hlomoz války. Přijal misionáře se vřelým pohostinstvím, pohostil ho u svého vlastního stolu a rozmlouval s ním dokonce o náboženských věcech. Mongondro byl nakloněn hloubání a silně potěšil Johna Starhursta otázkou ohledně jsoucnosti a počátku veškerenstva. Když misionář skončil výklad o Stvoření podle Genese, viděl, že vzbudil v Mongondrovi silný dojem. Starý náčelník chvíli mlčky kouřil. Pak vyňal dýmku z úst a potřásl smutně hlavou.

»Nemůže to tak býti,« pravil. »Já, Mongondro, když jsem byl mlád, vládl jsem dobře sekerou. Ale tři měsíce mi to trvalo, než jsem urobil canoe — malé canoe, velmi malé canoe. A vy pravíte, že celou zemi a všechny vody udělal jen jeden muž...«

»Ne, jeden Bůh, jediný pravý Bůh,« přerušil ho misionář.

»To je totéž,« pokračoval Mongondro, »že celá země a všechny vody, stromy, ryby, křoviny, hory, slunce, měsíc, hvězdy byly udělány v šesti dnech. Ne, ne. Povídám vám, že jsem byl v mládí statným mužem a přece trvalo mi to tři měsíce, než jsem udělal jedno malé canoe. Je to báchorka na strašení dětí, ale muž tomu neuvěří.«

»Já jsem přece taky muž,« pravil misionář.

»Pravda, vy jste muž. Ale mému zatmělému rozumu není dáno vědět, co vy věříte.«

■ »Pravím vám, že věřím, že to vše bylo uděláno v šesti dnech.«

»Říkáte tak, říkáte tak,« bručel konejšivě starý kanibal.

Za nedlouho po tom, co John Starhurst a Narau se odebrali na lože, vklouzl Erirola do náčelníkova domu a po diplomatickém hovoru podal Mongondrovi vorvaní zub.

Starý náčelník držel zub ve svých rukou po dlouhou chvíli. Byl to krásný kus a byl by jej rád měl. Tužil také žádost, jež měla následovati. »Ne, ne, zub je krásný,« dělaly se mu na něj sliny, leč vrátil jej Erirolovi s mnohými omluvami.

* * *

Časně z rána byl John Starhurst na nohou, kráčeje pěšinou mezi křovinami ve svých velkých kožených botách; v patách za ním věrný Narau a to muto v patách nahý průvodce, jež mu půjčil Mon-

gondro, aby mu ukázal cestu do nejbližší vesnice, kam dorazili k polednímu. Odtud nový průvodce ukazoval jim cestu. Na míli za ním plahočil se Erirola, máje zub v košíku přehozeném přes rameno. Po další dva dny sledoval stopu misionářovu, nabízejí zub náčelníkům vesnic. Leč vesnice za vesnicí odmítala dar. Následoval tak brzo po příchodu misionářovu, že tušili, jaká žádost bude s darem spojena a nechtěli s tím nic mít.

Dostali se hluboko do hor; Erirola dal se tajnou stezkou, nadešel misionáři a předešel ho do sídla Buli z Gatoky. Nuže, Buli nevěděl o blízkém příchodu Johna Starhursta. Mimo to zub byl krásný — vzácný exemplář, neboť zbarvení jeho bylo zcela neobyčejného druhu. Zub byl darován veřejně. Buli z Gatoky seděl na své nejlepší rohoži, obklopen svými náčelníky, máje tři bdělé odháněče much za svými zády, a ráčil přijati z ruky svého hlasatele vorvaní zub, darovaný mu Ra Vatuem a přinesený do hor jeho bratrancem Erirolou. Tleskot rukou následoval po přijetí daru, a shromáždění hodnostáři, hlasatelé i odháněči much křičeli hlasitě sborem:

»A! woi! woi! woi! A tabua levu! woi! woi! A mudua, mudua, mudua!«

»Brzo přijde nějaký muž, bílý muž,« počal Erirola po náležité pomlčce. »Je to muž misionář, a přijde sem dnes. Ra Vatu ráčí si přátí jeho boty. Přeje si darovati je svému dobrému příteli Mongondrovi, a má v úmyslu poslati je i s nohama v nich, neboť Mongondro je starý muž a nemá již dobré zuby. Hleď, o Buli, aby nohy šly zároveň

s botami. Co se týče zbytku toho muže, tak může zůstat zde.«

Radost z vorvaního zubu nezářila již tak z očí Buliho, a rozhlédl se kolem sebe v pochybnostech. Ale vždyť přece už zub přijal.

»Na takové maličkosti, jako je nějaký misionář, nezáleží,« našeptával Erirola.

»Ne, na takové maličkosti, jako je nějaký misionář, nezáleží,« odvětil Buli nyní sám. »Mongondro bude mít ty boty. Jděte mladíci, asi tři nebo čtyři z vás, a hleďte setkatí se s misionářem na pěšině. Hleďte přinést jistě jeho boty.«

»Již je pozdě,« pravil Erirola. »Slyšte! Právě přichází.«

Prodiraje se hustými houštinami, John Starhurst, s Narauem těsně v patách, vystoupil na scenu. Pověsné boty, nasáknuvše v brodu přes bystřinu, propouštěly při každém kroku malé kapky kalné vody. Starhurst rozhlédl se kolem planoucími zraky. Oživen neochvějnou důvěrou, nedotčen pochybnostmi nebo strachem, jásal nad tím, co viděl. Věděl, že od počátku světa byl prvním bělochem, jenž krácel po horské državě Gatoky.

Rákosím kryté chaty tulily se k srázným horským úbočím, visíce nad bystřinou Rewy. S každé strany strměl vysoký sráz. V nejlepším případě sluneční světlo pronikalo na tři hodiny denně do této úzké propasti. Nikde nebylo viděti ani kokosovníků ani banánů, ačkoli husté, tropické rostlinstvo se rozkládalo všude, splývající ve vzdušných girlandách s úzkých břehů srázu a hýřící v každé jeho trhlině.

Daleko na konci soutěsky spadala Rewa s výše osmi set stop úzkou stěrbinou a všechno ovzduší této skalní pevnosti chvělo se vytrvalým hukotem vodopádu.

John Starhurst viděl vynořiti se od Buliova domu Buliho a jeho družinu.

»Přináším vám dobré zvěsti,« zněl misionářův pozdrav.

»Kdo vás poslal?« opáčil Buli klidně.

»Bůh.«

»To je nové jméno ve Viti Levu,« zašklebil se Buli. »Na kterém z ostrovů, v které vesnici, nebo v kterém průsmyku je náčelníkem?«

»Je náčelníkem nade všemi ostrovy, všemi vesnicemi, všemi průsmyky,« odvětil John Starhurst slavnostně. »Je Pánem nad nebem i zemí, a já přicházím přinášet vám jeho slovo.«

»Poslal snad zub vorvaně?« zněla nestoudná otázka.

»Ne, ale daleko drahocennější než zub vorvaně jest...«

»Mezi náčelníky je zvykem posílati zub vorvaně,« přerušil ho Buli. »Buď je váš náčelník lakomec nebo vy jste blázen, přicházíte-li do hor s prázdnýma rukama. Hleďte, zde je někdo štedřejším než vy.«

Řka to, ukázal zub vorvaně, jež obdržel od Eriroly.

Narau zasténal.

»Je to zub od Ra Vatua,« šeptal Starhurstovi. »Znám jej dobře. Nyní je veta po nás.

»To je znamenité,« odvětil misionář, hladě svůj

dlouhý vous a narovnával si brejle. »Ra Vatu se postaral, abychom byli dobře přijati.«

Leč Narau zavzdychal opět a odvrátil se od pat, jež dosud sledoval tak oddaně.

»Ra Vatu stane se brzo Lotu,« vysvětloval Starhurst, »a já přicházím nesa Lotu k vám.«

»Nepotřebuji žádné vaše Lotu,« ozval se Buli pyšně. »Ale rozhodl jsem se, že dostanete ještě dnes kyjem do hlavy.«

Buli pokynul jednomu ze svých statných horalů a ten pokročil ku předu mávaje kyjem. Narau odskočil do nejbližší chaty, hledě skryti se mezi ženami a rohožemi, John Starhurst však uhnuv se ráně kyjem, poskočil ku předu a objal pevně oběma rukama vykonavatele svého osudu. Z tohoto svého útočiště pustil se do dalších výkladů. Věděl, že jde o jeho život, nebyl však ani rozčilen, ani postrašen.

»Bude zle pro vás, zabijete-li mě,« řekl; »neublížil jsem vám nikterak a také Buliovi jsem neublížil.«

Zavěsil se tak dobře na krk onomu muži, že ostatní se neodvážili použití svých kyjů. On pak držel se stále a hájil svůj život proti těm, kdož volali po jeho smrti.

»Jsem John Starhurst,« pokračoval klidně. »Pracoval jsem na Fiji po tři leta a nedělal jsem to k svému prospěchu. Jsem zde mezi vámi k vůli vašemu dobru. Proč by mě kdo zabíjel? Z mé smrti nebude mítí nikdo nic dobrého.«

Buli vrhl pokradmu pohled na vorvaní zub. Byl dobře zaplacen za svůj čin.

Misionář byl obklopen tlupou nahých divochů snažících se zmocnití se ho. Počala píseň smrti, jež jest písni rozžhavené pece a nebylo lze více slyšeti jeho výklady. On však přilnul svým tělem tak obratně k tělu divochovu, že smrtelná rána nemohla býti zasazena. Eriola se usmíval a Buliho počal rozpalovati vztek.

»Pryč s vámi,« volal. »To bude pěkná historka pro pobřeží — je vás tucet na jednoho misionáře, beze zbraně, slabého jako žena a přemůže vás všechny.«

»Počkejte, o Buli,« ozval se hlas Johna Starhursta z hromady zápolících těl, »a přemohu taky vás, neboť moje zbraň je Pravda a Právo, a těm neodolá nikdo.«

»Pojďte tedy ke mně,« odvětl Buli, »neboť mojí zbraní je jen ubohý, bídny kyj, a ten, jak pravíte, vám neodolá.«

Tlupa oddělila se od něho a John Starhurst stál osamocen, hledě na Buliho, jenž se opíral o ohromný, sukovitý, válečný kyj.

»Pojďte ke mně, muži misionářský a přemozte mě,« vyzýval Buli.

»Hned půjdu a přemohu vás,« zněla odpověď Johna Starhursta, který si napřed otřel brejle, nasadil si je náležitě a pak počal se k němu blížit.

Buli napřáhl svůj kyj a čekal.

»Předně, moje smrt nepřinese vám žádného užitku,« počal dovozovati.

»Přenechám odpověď svému kyji,« zněla Buliho odpověď.

Na každou námitku a důvod dal tutéž odpověď, sleduje při tom pozorně misionáře, aby předešel jeho úskočnému skoku pod napřaženým kyjem. Tehdy a teprve tehdy poznal John Starhurst, že jeho smrt je velice blízka. Nepokusil se již o svůj úskok. S obnaženou hlavou stál na slunci a modlil se hlasitě — tajemná postava nezbytného bělocha, jenž s Biblí, dělovou kulí nebo lahví rumu stavěl se v cestu užaslému divochu na jeho vlastní půdě. Tak stál tu i John Starhurst ve skalní pevnosti Buliho Gatockého.

»Odpusť jim, neb nevědí, co činí,« modlil se. »ó Pane, smiluj se nad Fijí, měj slitování nad Fijí. Ó Jehova, vyslyš nás k vůli Němu, k vůli Svému Synu, Ježí Jsi nám dal, aby skrze Něho stali se všichni lidé Tvými dětmi. Od Tebe přicházíme a naši nadějí jest, že se k Tobě vrátíme. Země je plna temnot, ó Pane, země je plna temnot. Leč Ty jsi mocný, Ty můžeš všechny spasiti. Podej nám Svou ruku, ó Pane, a spas Fijí, ubohou kanibalskou Fijí.«

Buli stával se netrpělivým.

»Nyní ti odpovím,« zamumlal a v tomtéž okamžiku zamával oběma rukama kyjem.

Narau ukryt mezi ženami a rohožemi slyšel, jak rána dopadla a zachvěl se. Pak ozvala se píseň smrti a věděl, že tělo jeho milovaného mistra je vlečeno k žárovišti, neboť slyšel slova písně:

»Vlečte mě mírně, vlečte mě mírně.«

»Neboť jsem bojovníkem své vlasti.«

»Vzdejte díky! vzdejte díky! vzdejte díky!«

Na to ojedinělý hlas pronikl v hlomozu:

»Kde je udatný muž?«

Na sto hlasů zaječelo v odpověď:

»Zemřel, aby byl vržen na žaroviště a upečen.«

»A kde je zbabělec?« dotazoval se týž hlas.

»Odešel podat zprávu,« sto hlasů zavylo. »Odešel podat zprávu! Odešel podat zprávu!«

Narau zasténal v úzkostech svého ducha. Slova dávné písně byla pravdiva. On byl tím zbabělcem a nezbývalo mu, než aby šel podat zprávu o tom, co se stalo.

Mauki.

V ážil sto deset liber. Měl kudrnaté vlasy negra a byl černý. Byl obzvláště černý. Nebyl černý ani do modra, ani do ruda, nýbrž černý jako hrozinka. Jmenoval se Mauki a byl synem náčelníka. Měl tři t a m b o. T a m b o je melanesky místo t a b o o a jest bratrancem tohoto polyneského slova. Tři t a m b o Maukiho byla tato: předně nesměl nikdy podatí ruku ženě, ani ruka ženy nesměla se nikdy dotknouti jeho nebo něčeho z jeho osobního majetku; za druhé nesmí nikdy jísti zaděnek (druh ústřic) ani čeho jiného připraveného na ohni, kde byly zaděnyky vařeny; za třetí, nesmí se nikdy dotknouti krokodila ani plaviti se v canoe, jež mělo v sobě jakoukoli součástku krokodila, byť i jen tak velkou jako zub.

Zcela jinak černými byly jeho zuby, jež byly tmavě černé, nebo lépe řečeno, černé jako saze. Dostaly tuto barvu za jedinou noc, když jeho matka obalila je rozmělněným nerostem vykopaným v rovině za Port Adamsem. Port Adams je vesnice se

slanou vodou na Malaitě, a Malaita je nejdívočejším ostrovem v Šalamounově skupině — tak divoká, že ani obchodníkům ani plantážníkům nepodařilo se získati tam ani stopy půdy, kdežto od časů nejprvnějších rybářů a obchodníků sandalovým dřevem až k posledním verbířům dělníků, vyzbrojeným samostatnými puškami a gasolinovými stroji, mnoho desítek bílých dobrodruhů bylo odstraněno tomahawky a špičatými kulkami sniderovek. Tak zůstává Malaita do dnešního dne, ve dvacátém století, zkušenou dělnických verbířů, kteří navštěvují její břehy k vůli dělníkům, zavazujícím se smlouvou ku práci na plantážích sousedních a více civilisovaných ostrovů za mzdu třiceti dolarů ročně. Domorodci těchto sousedních a více civilisovaných ostrovů stali se příliš civilisovanými, než aby pracovali na plantážích.

Uši Maukiho byly proděravěny ne na jednom nebo dvou místech, nýbrž na tuctu míst. V jednom z menších otvorů nosil svou hliněnou dýmku. Větší otvory byly příliš velikými k takovému použití. Hlavička dýmky byla by jimi propadla. V největším otvoru v každém uchu nosil obyčejně kulaté dřevěné zátky, jež měly dobré čtyry palce v průměru. Prostě řečeno, obvod řečených otvorů byl dvanáct a půl palce. Mauki byl svobodomyšlným ve svém vkusu. V různých menších otvorech nosil takové předměty jako prázdné ručnicové patrony, hřebíky do podkov, měděné šrouby, kousky šňůr, lanová vlákna, proužky zelených listů a byli chládek, také rudé ibiškové květy. Z toho jest viděti, že nepotřeboval kapes k svému blahu. Ostatně kapsy byly nemožny, neboť jeho jediný oděv záležel z kusu kartounu, širokého

několik palců. Kapesní nůž nosil ve vlasech, se želízkem zastrčeným do hustého chumáče vlasů. Majetek, na němž nejvíce si zakládal, bylo ouško porculánového šálku, zavěšené na kruhu ze želvoviny, jenž byl provléknut nosní chrupavkou.

Avšak vzdor všem těmto ozdobám, Mauki měl hezkou tvář. Byla to tvář skutečně hezká, ať se posuzovala z jakéhokoli hlediska a na melanesana to byla tvář význačně vlídná. Její jedinou chybou byl nedostatek síly. Byla mírně ženskou, téměř dívčí. Tahy byly mělké, pravidelné a něžné. Brada slabá a taktéž ústa. Ani sílu ni charakter neprozrazovaly ani čelisti, ani čelo, ni nos. Pouze v očích bylo lze zřítí odstín neznámých vlastností, jež tvořily podstatnou část jeho vlastního já a jimž jiní lidé nedovedli rozumět. Tyto neznámé vlastnosti byly odvaha, tvrdošijnost, neohroženost, obrazotvornost a lstivost, a projevily-li se v nějakém vědomém a náhlém úkonu, byli všichni kolem něho překvapeni.

Maukiův otec byl náčelníkem nad vesnicí v Port Adamsu a tak, rodem s pobřeží, byl Mauki na polo obojživelníkem. Znal zvyky ryb a ústřic, a mořské skalní útesy byly mu otevřenou knihou. Vyznal se také dobře v canoích. Učil se plavati, když byl rok stár. Když mu bylo sedm let, dovedl zadržeti dech na celou minutu a plavati kolmo dolů, ke dnu, do hloubi třiceti stop. A když mu bylo sedm let, byl ukraden křováky, kteří nedovedli vůbec plavati a báli se slané vody. Potom Mauki viděl moře pouze z dálky mezerami v jungli a s volných míst na úbočích vysokých hor. Stal se otrokem starého Fanfoa,

hlavního náčelníka asi dvaceti roztroušených křováckých vesnic v nitru Malaity, jichž kouř za jasného jitra byl bělochům plavícím se po moři jediným důkazem činného vnitrozemského obyvatelstva, neboť běloši nepronikli dosud nikdy Malaitou. Pokusili se o to jednou ve dnech, kdy pátralo se po zlatě, leč zanechali tam vždy své lebky, aby se šklebily s očiouzených střech křováckých chat.

Když Mauki byl mladíkem sedmnácti let, došel Fanfoovi tabák. Byl na tom hrozně zle, neměl štipec tabáku. Kruté časy nastaly ve všech jeho vesnicích. Dopustil se přehmatu. Suo byl přístavem tak malým, že větší škuner nemohl se v něm zakotviti. Byl obklopen mangrovými stromy, sklánějícími se nad jeho hlubokými vodami. Byla to past a do této pasti pluli dva běloši na malé lodici. Chtěli najímati dělníky a měli mnoho tabáku a zboží, nemluví-li se ani o třech ručnicích a množství střeliva. Nuže v Suo nebylo lidí zvyklých na moře a bylo to místo, kde křováci se odvážili ke břehu. Lodice dělala znameňité obchody. Hned prvního dne mohli zapsati dvacet dělníků. I starý Fanfoa se dal zapsati. A téhož dne těch dvacet nových dělníků srazilo hlavy těm dvěma bělochům, pobilo jejich mužstvo a spálilo lodici. Pak po celé tři měsíce bylo hojně tabáku a zboží ve všech křováckých vesnicích. Na to ale přišli muži války a metali granáty na míle daleko do hor, vyhánějíce lid z vesnic a zahánějíce ho hlouběji do houštin. Na to mužové války poslali své čtyry na břeh. Vesnice byly spáleny a s nimi také tabák a ostatní zboží. Kokosovníky a banány byly pokáceny, tarové zahrady zničeny, prasátka a kuřata pobita.

Fanfoa dostal za vyučenou, byl však zatím úplně bez tabáku. Jeho mladé obyvatelstvo bylo příliš postrašeno, než aby se pouštělo do jednání s verbíři dělníků. Proto také nařídil Fanfoa svému otroku, Maukimu, aby se dal najmouti za půl krabice tabáku zálohou a dále za příslušné množství nožů, seker, kartounu a skleněných perel, což všechno měl zaplatiti svou prací v plantážích. Mauki byl všecek zkrušen, když byl dopraven na palubu škuneru. Byl jako beránek vedený na porážku. Běloši jsou strašní tvorové. Jistě jsou tací, neboť jinak by se neodvážili na pobřeží Malaity a do všech přístavů, dva na škuneru, když každý škuner vezl patnáct až dvacet černochů k obsluze lodi a často šedesát až sedmdesát najatých černých dělníků. Mimo to bylo zde vždy nebezpečí se strany pobřežního obyvatelstva, náhlého útoku a zničení škuneru se vším, co na něm jest. Skutečně běloši musí býti hrozní. Mimo to byli posedlí takovými ďábly — puškami, jež střílely velmi rychle ránu za ranou, věcmi ze železa a mosazi, jež hnaly škuner ku předu i když nebyl vítr, a krabicemi, jež mluvily a smály se právě tak, jako lidé mluví a se smějí. Ba slyšel dokonce o nějakém bělochu, jehož ďábel dával mu takovou moc, že mohl si vymouti všechny zuby a dáti je zase zpět, kdykolí se mu zachtělo.

Maukiho zavedli dolů do kabíny. Na palubě byl jeden z bělochů na stráži se dvěma revolvery za pasem. V kabině seděl druhý běloch s knihou před sebou, do které zapisoval podivné značky a čárky. Pohlédl na Maukiho jako by to bylo nějaké sele nebo kus drůbeže, prohlédl mu paže a psal něco do

knihy. Pak mu podal psací hůlku. Mauki sotva že se jí dotkl svou rukou, a tím již zavázal se plahočiti se po tři léta na plantážích Mydlářské Společnosti Měsíčního Světla. Nebylo mu ani řečeno, že vůle těch divokých bělochů dovede vynutiti, aby splnil svůj závazek, a že témuž účelu slouží také veškerá moc a všechny válečné lodi Velké Britanie.

Na palubě bylo více černochů z míst, o nichž dosud ani neslyšel, a když běloch jím něco řekl, vytáhli Maukimu jeho dlouhé péro z vlasů, ostříhali mu vlasy na krátko a ovinuli mu kolem beder la va la va z jasně žlutého kartounu.

Když ztrávil mnoho dní na škuneru a spatřil více zemí a ostrovů, než se mu kdy zdálo, byl vyloděn na Nové Georgii a vykázána mu polní práce, mýtití junglí a řezatí cukrovou třtinu. Po prvé poznal, co je to práce. Ani jako otrok Fanfoův nemusil takto pracovati a neměl vůbec rád práci. Vstávati za svítání, ulehnouti za tmy, a denně dvakráte jísti a strava byla jednotvárná. Jeden čas po kolik neděl nedávali nic než sladké batáty a jindy opět po kolik neděl nebylo nic než rýže. Den ze dne vylupoval kokosové ořechy ze slupek a pak opět po celé dny a týdny udržoval oheň, na němž sušili kopru až se mu oči rozbolavěly a byl přidělen ke kácení stromů. Uměl dobře zacházeti sekerou a byl později přidělen tlupě stavící mosty. Jednou byl z trestu zařazen do tlupy zaměstnané stavbou silnice. Časem sloužil jako lodník na velrybářském člunu, když přiváželi kopru ze vzdálených pobřeží nebo když běloši vyjeli si na lov ryb dynamitovými patronami.

Mezi jiným přiučil se námořnické angličtině, v níž dovedl rozmlouvat se všemi bělochy a jinými dělníky, kteří jinak mluvili tisícem různých nářečí. Naučil se dále také jiným věcem o běloších, hlavně, že drželi své slovo. Řekli-li některému hochu, že dostane balíček tabáku, dostal jej. Řekli-li určitému hochu, že mu napráskají, udělá-li určitou věc, napráskali mu zcela jistě, udělal-li ji. Mauki nevěděl s počátku, co znamená takový výprask, leč pak zvěděl z vypravování soudruhů, že při tom i krev se řine a někdy i zuby zřídnou po takové operaci. Ještě něčemu se naučil. Nikdo nebyl udeřen nebo potrestán, nespáchal-li nic zlého. Ba i když běloši se opili, což stávalo se často, nestloukli nikoho, neporušil-li nějaký předpis.

Maukimu nelíbilo se v plantážích. Nenáviděl práci a byl synem náčelníka. Nad to pak bylo tomu již deset let, co byl ukraden Fanfoou z Port Adamsu a cítil stesk po domovině. Ba stýskalo se mu i po otročení pod Fanfoou. Utekl tedy. Uprchl do houštin s myšlenkou, že protluče se jižně ke břehu a že ukradne canoe, v němž by mohl domů do Port Adamsu. Leč zachvátila ho zimnice, byl chycen a dopraven zpět spíše mrtev než živ.

Utekl po druhé ve společnosti dvou malajtských hochů. Dostali se pobřežím dvacet mil na jih a ukryli se v chatě malajtského svobodníka, jenž se zdržoval v této vesnici. Avšak v hluboké noci přišli dva běloši, kteří se nebáli všeho obyvatelstva vesnice, napráskali strašně všem třem uprchlíkům, svázali je jako vepře a hodili je do velrybářského člunu. Muži

však, v jehož chatrči se skryli, dostalo se sedmkrátě tak velkého výprasku, tak hrozného, že jeho stopy byly patrný na jeho kůži, zubech i vlasech, tak že ztratil pro zbytek svého života na tomto světě chuť ukrývati uprchlé dělníky.

Mauki plahočil se po celý rok. Pak udělali ho sluhou, dostával dobrou stravu a měl dobré časy, neboť byla mu přikázána jen lehká práce udržovati čistotu v domě a přísluhovati bělochům whisky a pivem v každou hodinu denní a skoro v každou noční. Líbilo se mu to, leč Port Adams měl raději. Měl sloužiti ještě dvě léta, leč tato dvě léta byla pro něho příliš dlouho při jeho palčivé tesknosti po domově. Rok služby učinil ho moudřejším a jako sluha měl více příležitosti. K jeho povinnostem náleželo také čistiti ručnice a věděl, kde visel klíč od skladiště. Osnoval plán útěku a jedné noci odplížilo se deset Malaitských hochů a jeden hoch ze San Cristovalu z baráků, a dovleklo jeden z velrybářských člunů ke břehu. Mauki to byl, jenž opatřil klíč, jímž otevřeli visací zámek člunu a Mauki to byl, jenž dopravil do člunu deset winchestrovek, velký počet nábojů, krabici dynamitu s patronami a doutnáky a deset beden tabáku.

Vanul severozápadní monsum a prchali k jihu v noci, skrývajíce se za dne na osamělých ostrůvkách nebo zavleknuvše člun do houštin velkých ostrovů. Tak dostali se až ke Guadalcanaru, plížili se do polovice podél jeho břehu a pak pustili se k ostrovu Floridskému úžinou, již nemohli se vyhnuti. Zde to bylo, kde zabili hocha ze San Cristo-

valu, schovavše jeho hlavu a uvařivše a snědše zbytek jeho těla. Pobřeží Malaity bylo jen o dvacet mil dále, ale v poslední noci silný proud a prudký vítr znemožnil jim dostat se přes úžinu. Denní světlo zastihlo je ještě několik mil od jejich cíle. Avšak denní světlo přivedlo kuثر, v němž byli dva běloši, kteří se nebáli jedenácti Malaitských hochů ozbrojených dvanácti puškami. Mauki a jeho soudruzi byli dopraveni zpět do Tulagi, kde žil velký bílý náčelník všech bělochů. A tento velký bílý náčelník držel soud, po němž uprchlíci byli jeden po druhém přivázáni a dostali každý dvacet ran dýtkami a byli odsouzeni k pokutě patnácti dolarů. Pak byli posláni zpět na Novou Georgii, kde běloši vydělali jim pořádně kůži a přidrželi je ku práci. Mauki však nebyl již sluhou, nýbrž byl dán do tlupy ke stavbě silnice. Pokutu patnácti dolarů zaplatili běloši, jímž uprchl a bylo mu řečeno, že ji musí odpracovati, což znamenalo ještě přídavek šestiměsíční práce. Mimo to jeho podíl na ukradeném tabáku vynesl mu ještě další rok práce.

Port Adams byl nyní vzdálen tři a půl roku, ukradl tedy jedné noci canoe, skrýval se na ostrůvkách v Manningově úžině, překročil úžinu a protloukl se na východní pobřeží Ysabely, byl však chycen ve dvou třetinách své cesty bělochy na Merinžské laguně. Za týden jim utekl a ukryl se v houštinách. Na Ysabele nebyli křováci, nýbrž jen muži slaných vod a ti byli vesměs křesťany. Běloši stanovili odměnu pěti set balíků tabáku a kdykoli Mauki odvážil se k moři, aby ukradl nějaké canoe, byl zahánán těmito muži slaných vod (obyvateli pobřeží).

Tak uplynuly čtyři měsíce, když odměna byla zvýšena na tisíc balíků; byl chycen a poslán zpět na Novou Georgii do tlupy určené ke stavbě silnice. Nuže, tisíc balíčků tabáku má cenu padesát dolarů a Mauki měl zaplatiti onu odměnu sám, což vyžadovalo další rok a osm měsíců práce. Tak byl Port Adams opět oddálen, nyní na pět let.

Jeho tesknota po domově byla větší než dříve a nedovolovala mu, aby se usadil a dělal dobrotu, aby odpracoval svou dobu a vrátil se domů. Na to byl dopaden sotva že se pustil na útěk. Jeho případ byl přednesen panu Havebymu, ostrovnímu správci Mydlářské Společnosti Měsíčního Světla, jenž uznal ho nenapravitelným. Společnost měla plantáže na ostrovech Svatého Kříže na sta mil přes moře, a tam posílala své nenapravitelné z ostrovů Šalamounových. Tam byl také poslán Mauki, nedostal se tam však nikdy. Škuner zastavil se na Svaté Anně, a v noci doplaval Mauki na břeh, kde ukradl dvě pušky a bednu tabáku nějakému obchodníkovi a pustil se v canoe ke Cristovalu. Malaita byla nyní k severu na padesát nebo šedesát mil daleko. Když se však pokusil o přeplavbu, byl zachvácen bouří, zahnán zpět ke Svaté Anně, kde kupec vrhl ho do želez a držel ho v nich až do návratu škuneru ze Svatého Kříže. Obě pušky dostal kupec zase zpět, avšak bedna tabáku byla Maukimu připsána k tíži v podobě další jednoroční lhůty. Doba, již Mauki nyní dluhoval Společnosti, obnášela šest let.

Na zpáteční cestě na Novou Georgii, zakotvil škuner v Marauském zálivu, ležícím na jihovýchodním

výběžku Guadalcanaru. Mauki doplaval ke břehu s pouty na zápěstích a dostal se do houštin. Škuner odplul, ale jednatel Společnosti vypsál tisíc balíčků tabáku a Mauki byl mu přiveden křováky, a další rok a osm měsíců bylo mu připsáno na jeho účet. Uprchl opět než ještě škuner připlul, tentokráte ve velrybářském člunu, provázen bednou agentova tabáku. Leč severozápadní vichřice ztroskotala jeho člun na Ugi, kde křesťanští domorodci ukradli mu tabák a vrátili Maukiho agentu Společnosti, jenž tam sídlil. Tabák, jež mu domorodci ukradli, znamenal pro něho další rok a historie byla nyní osm let a půl.

»Pošleme ho na Lord Howe,« řekl pan Haveby. »Tam je Bunster, a ať si to ti dva mezi sebou spraví. Věc bude tak, myslím, že buď Mauki dostane Bunstera, nebo Bunster dostane Maukiho, na každý pád ale dopadne to pro nás dobře.«

Vypluje-li někdo z Merinžské laguny, na Ysabele, a směřuje-li přesně na sever, dle magnetické střelky, uzerá na konci stopadesáté míle zdvihati se nad hladinu moře břehy Lorda Howa ze zvětralého korálu. Lord Howe je prsten nějakých stopadesát mil v obvodu, široký několik set sáhů na svém nejširším místě a týčící se místy do výše desíti stop nad mořskou hladinu. Uprostřed tohoto prstenu je velká laguna vroubená korálovými útesy. Lord Howe nenáleží k Šalamounovým ostrovům, ani zeměpisně, ani národopisně. Je to atol, kdežto Šalamounovy jsou hornaté ostrovy, jeho obyvatelstvo a řeč pak je polynésská, kdežto obyvatelé Šalamounových jsou mela-

nesané. Lord Howe byl zalidněn ze západu z Polynésie, když velká canoe byla přihnána jihovýchodním pasátem k jeho břehům, jak se to děje dosud. Bylo však patrné, že v době severozápadního monsunu přicházeli také domorodci z Melanésie.

Na ostrov Howův, čili Ontong-Java, jak se někdy zove, nepřicházel nikdy nikdo. Tomáš Cook & syn neprodávají jízdní lístky na tento ostrov a turistům se ani nezdá o jeho existenci. Dokonce ani bílí misiónáři nevystupovali na jeho břeh. Jeho pět tisíc domorodců jest tak mírumilovných jako primitivních. Leč přece jen nebyli vždy mírumilovnými. Průvodce pro Plavce mluví o nich jako o nepřátelských a proradných. Leč muži, kteří sepisovali tohoto Průvodce, neslyšeli nikdy o změně nastavší v srdcích obyvatel, kteří nemnoho let před tím přepadli velkou třístěžňovou loď a zabili všechno mužstvo mimo druhého kormidelníka, který pak přinesl tuto novinu svým bratrům. Kapitáni tří obchodních škunerů vrátili se s ním na ostrov Lorda Howea. Vepluli se svými loděmi přímo do laguny, a jali se kázat evangelium bílých mužů, že toliko bílý muž smí zabíjeti bílé muže, a že lidé nižšího plemene musí se zdržeti něčeho takového. Škunery křížovaly lagunu sem tam, pustošíce a ničíce vše. Nebylo vyváznutí na úzkém písečném kruhu, ani houštin, kam se skrýti. Lidé byli odstřelováni jakmile se objevili a nebylo možno neobjeviti se. Vesnice byly páleny, canoe rozbíjena, drůbež a vepří pobíjeni, a nádherné, cenné kokosovníky káceny. Trvalo to po celý měsíc, než škunery odpluly, leč strach před bělochy byl vtisknut hlubo-

ko do duší domorodců a nedopustili se už nikdy takové ztřeštěnosti, aby některému z nich ublížili.

Max Bunster byl jediným z bělochů obchodujícím na Lordu Howeovi na účet všudy přítomné Mydlářské Společnosti Měsíčního Světla. Společnost ubytovala ho na ostrově, protože bylo to tak, jako by se ho zbavila, neboť to bylo nejvíce stranou ležící místo, jaké jen mohla nalézt. Že se ho Společnost vůbec nezabavila, toho příčinou byla obtíž nalézt jiného muže, jenž by byl mohl zaujmouti jeho místo. Byl to statný, svalnatý Němec, nemající v mozku vše v pořádku. Pološilenost byl by mírný název k označení jeho stavu. Byl to chvastoun a zbabělec a třikráte větší divoch než kterýkoli divoch na ostrově. Poněvadž byl zbabělcem, byla i jeho brutálnost zbabělého druhu. Když vstoupil do služeb Společnosti, byl nejprve umístěn na Savo. Když byl poslán souchotinář z kolonií, aby přejal jeho místo, stloukl ho Bunster pěstmi a poslal ho polo mrtvého zpět týmž škunerem, kterým přijel.

Pan Haveby vybral na to mladého yorkshirského obra, aby vystřídal Bunsteru. Yorkshiran měl pověst boxera a zápas byl mu milejší než jídlo. Bunster však nestál o zápas, choval se proto jako nevinný beránek — po deset dní, na konec kteréžto lhůty Yorkshiran byl poražen kombinovaným útokem úplavice a zimnice. Tu teprve se Bunster proti němu obrátil a mezi jiným srazil ho k zemi a silně ho skopal. Ze strachu před tím, co by mohlo následovati, až jeho oběť se uzdraví, uprchl Bunster kutrem na Guvutu, kde se ohlásil tím, že stloukl nějakého mladého An-

gličana zchromeného již ranou boerské pušky do kyčle.

Tehdy to bylo, kdy pan Haveby poslal Bunstera na ostrov Lorda Howea, odstaviv ho takto stranou. Oslavil své přistání tím, že vylízl půl bedny jalovcové a zmlátil staršího dýchavičného kormidelníka škuneru, jenž ho tam dopravil. Když škuner odplul, svolal kanačany na břeh, vyzval je, aby se pokusili porazit ho v pěstním zápase, slibuje bednu tabáku tomu, jemuž by se to podařilo. Tři z nich srazil sám, byl ale přemožen čtvrtým, který však místo tabáku dostal kulku do plic.

A tak počala Bunsterova vláda na Lordu Howeovi. Tři tisíce lidí žilo v hlavní vesnici, iěč byla pusta i za jasného dne, když on se tam objevil. Muži, ženy i děti prchali před ním. I psi a vepři ustupovali mu z cesty a domorodý král nebyl od toho, ukrýti se pod rohožku. Dva první ministři žili ve strachu před Bunsterem, jenž nikdy neřešil sporné otázky slovy, nýbrž jen ranami pěstí.

A na tento ostrov Lorda Howea přišel Mauki, aby pracoval pro Bunstera dlouhých osm let a půl. S tohoto ostrova nebylo vyvážnutí, K svému lepšímu nebo horšímu, Bunster a on byli k sobě takto připoutáni. Bunster vážil dvě stě liber, Mauki vážil jedno sto deset. Bunster byl degenerovaný dobytek, kdežto Mauki byl prostým, primitivním divochem. Oba měli svou vůli a svůj způsob jednání.

Mauki neměl ani tušení o tom, jaký jest pán, pro něhož měl nyní pracovat. Nedostalo se mu výstra-hy, a pokládal za věc zcela přirozenou, že Bunster

bude jako ostatní běloši, silný piják whisky, velitel a vládce, jenž vždy dodržuje své slovo a netluče toho, kdo to nezaslouží. Bunster byl ve výhodě. Věděl vše o Maukim a jásal nad tím, že se mu dostal do ruky. Poslední kuchař měl přelomenou ruku a vymknuté rameno, Bunster tedy ustanovil Maukiho za kuchaře a sluhu.

Mauki brzo poznal, že byli běloši a běloši. Téhož ještě dne, kdy škuner odplul, dostal rozkaz, aby koupil kuře od Samisee, domorodého tonganského misionáře. Samisee však odplul právě přes lagunu a neměl se vrátit dříve než za tři dni. Mauki vrátil se s touto zprávou. Vystoupil po příkrých schodech (dům stál na sloupech dvanáct stop vysokých nad písčinou), a vstoupil do obývacího pokoje, aby ji vyřídil. Agent ptal se po kuřeti. Mauki otevřel ústa, aby vysvětlil nepřítomnost misionářovu, leč Bunster nedbal na vysvětlení. Napadl ho svou pěstí. Rána dopadla Maukimu na ústa tak prudce, že vyletěl dveřmi, přes úzkou verandu, přerazil pažení a dopadl dolů na zemi. Jeho pysky byly beztvárnou hmotou a ústa byla plna krve a vyražených zubů.

»To vás poučí o tom, že nesnesu odmlouvání,« houkl agent, rudý hněvem, dívaje se za ním dolů přes přeražené pažení.

Mauki nesetkal se dosud nikdy s bělochem, jakým byl tento a umínil si, že bude se chovati mírně a vystříhá se všeho, čím by ho popudil. Viděl jak bije veslaře, jak jeden z nich byl dán do řetězů na tři dni a nedostal nic jísti jen k vůli tomu, že zlomil při

veslování veslovou vidlici. Pak zaslechl také ve vesnici nějaké tlachy a dozvěděl se, proč Bunster si vzal již třetí ženu — násilím, jak bylo známo. Jeho první i druhá žena ležely na hřbitově pod bílým korálovým pískem, s korálovou deskou v hlavách i nohách. Zemřely, jak se říkalo, následkem ran, jež jim zasadil. I se třetí ženou zacházel zle, jak Mauki sám viděl.

Nebylo však možno najítí způsob, aby nebyl pohněván běloch — u něhož, jak se zdálo, nebylo vše v pořádku. Když Mauki mlčel, tloukl ho a nazýval ho potměšilou šelmou. Když mluvil, tloukl ho, že prý mu odmlouvá. Choval-li se vážně, vinil ho Bunster, že vymýšlí proti němu úklady a dával mu rány závdavkem, když pak se nutil býti veselým a smáti se, vytýkal mu, že se vysmívá svému pánu a veliteli, a dal mu ochutnati hůl. Bunster byl ďábel. Vesnice byla by se s ním vypořádala, kdyby nebyla měla na paměti naučení, jehož se jí tehdy dostalo od oněch tří škunerů. Byli by se s ním na každý způsob vypořádali, kdyby zde bylo houštiny, v nichž by bylo možno ukrýti se. Avšak usmrcení bělocha, jakéhokoli bělocha, bylo by přivolalo bojovníky, kteří by povraždili domorodce a pokáceli drahocenné kokosovníky. Pak byli tu veslaři, pomýšlející stále na to, aby ho topili náhodou při první příležitosti, kdy kutr se řekotí. Avšak Bunster dbal stále toho, aby se člun nepřevrhl.

Mauki byl zcela jiného druhu, a ježto na vývážnutí nebylo ani pomyšlení dokud Bunster žije, rozhodl se dostati se bělochovi na kůži. Obtíž záležela pouze v tom, že nemohl nikdy naléztí příležitosti. Bunster

byl stále na stráži. Ve dne v noci měl své revolvéry stále po ruce. Nepřipustil nikdy, aby se mu někdo dostal do zad, jak Mauki se přesvědčil, byv k vůli tomu několikrát stlučen. Bunster věděl, že jest se mu více obávati před dobrosrdečným Malaitským hochem vlídného obličejem, než před veškerým obyvatelstvem Lorda Howe, a toto vědomí dodávalo mu jen novou chuť k mučení, jehož se proti němu dopouštěl. Mauki choval se však mírně, snášel tresty a čekal.

Všichni běloši šetřili dosud jeho t a m b o, jen Bunster nikoli. Maukiova týdenní dávka tabáku byly dva baličky. Bunster odevzdal je své ženě a kázal Maukimu, aby je přijal z její ruky. To se však nesmělo státi a tak Mauki byl bez tabáku. Týmž způsobem byl nucen odmítati mnohé jídlo, a často se stalo, že po celý den hladověl. Dostal rozkaz, aby osmažil řízky z velkých ústřic, nalézajících se v laguně. Nesměl učiniti tak, neboť ústřice byly t a m b o. Šestkrátě odepřel dotknouti se ústřic a šestkrátě byl stlučen až k bezvědomí. Bunster věděl, že hoch by raději umřel, než by podobnému rozkazu vyhověl, leč nazýval jeho zdráhání vzpourou a byl by ho zabil, kdyby byl měl jiného kuchaře, jenž by byl mohl zastávati jeho místo.

Jedním z oblíbených žertů Bunsterových bylo, že chopil se kučeravých kadeří Maukiho a tloukl mu hlavou o zeď. Jiná zábava záležela v tom, že neočekávaně chytil Maukiho a přitiskl mu hořící konec doutníku na kůži. Bunster říkal tomu očkování a Mauki byl očkován mnohokrátě do týdne. Jednou

ve zlosti vytrhl Bunster Maukimu z nosu šálkové ouško takovou silou, že mu roztrhl chrupavku.

»No, teď pěkně vypadá,« bylo vše, co řekl, vida ránu, již mu tím způsobil.

Kůže žraloka je jako skelný papír, ale kůže rejnoka je jako pilník. Domorodci v Jižních mořích užívají jí místo dřevěné škrabky při čištění canoí a vesel. Bunster měl rukavici zhotovenou z kůže rejnoka. Po prvé, kdy ji zkusil na Maukim, sedřel mu jedním mávnutím ruky kůži na zádech od krku až k podpaží. Bunster byl nadšen. Zkusil pak rukavici na své ženě a důkladně na všech veslařích. Domorodým ministrům dostalo se taktéž pohlázení a musili se při tom usmívatí a přijmouti to za žert.

»Směj se, proklatče, směj se!« pobízel Bunster.

Ze všech nejčastěji přicházel Mauki do styku s rukavicí. Neminulo dne, aby se mu nedostalo pohlázení jejího. Byly doby, kdy byla mu pokožka tak rozedrána, že po celou noc nemohl usnouti, a často polozahojená jizva byla znovu rozedrána až na živé maso žertovným panem Bunsterem. Mauki čekal však trpělivě dále, jsa jist, že dříve nebo později přijde jeho chvíle. A věděl také přesně, co udělá až do nejmenších podrobností, až chvíle přijde.

Jednoho dne ráno probudil se Bunster v náladě, že by byl nejraději spráskal celý svět. Počal s Maukim a pokračoval s Maukim, používaje v přestávkách svých pěstí na své ženě a všech veslařích. Při snídani dal si přinést kávový odvar a vychrstl vřelý obsah šálku Maukimu do tváře. V deset hodin třásl

se Bunster zimnicí a za půl hodiny na to jen hořel. Nebyl to obyčejný záchvat. Nabyl rychle zboubné povahy a vyvinula se z něho bahenní zimnice. Den míjel za dnem a Bunster slábl více a více, neopouštěje lože. Mauki čekal a bděl, zatím co jeho kůže se zahojila. Nařídil lodníkům, aby připravili kutr ke plavbě, aby očistili dno a opatřili člun vším potřebným na cestu. Hoši myslili, že rozkaz pochází od Bunstera a poslechli. Bunster však zatím ležel v bezvědomí a nedával žádných rozkazů. Blížila se Maukiho chvíle, leč on ještě čekal.

Když nejhorší minulo a Bunster ležel uzdravuje se a při vědomí, leč slabý jako dítě, uložil Mauki své ozdoby, mimo jiné i ono ouško porculánového šálku do krabice. Pak odebral se do vesnice k rozhovoru s králem a oběma ministry.

»Ten chlapík Bunster, ten dobrý chlapík, vy mítí ho rádi?« tázal se.

Vysvětlili mu jednomyslně, že agenta vůbec nemají v lásce. Ministři pustili se do dlouhého výpočtu všeho pokoření a ústrků, jimiž je zahrnul. Král se nezdržel a dal se do pláče. Mauki je prudce přerušil.

»Vy mě znáte — já velký pán doma. Vy ho nemítí rádi, ten bílý pán. Mně se také on nelíbí. Moc dobře dáti sto kokosových ořechů, dvě stě ořechů, tři sta ořechů na kutr. S tím až konec, vy lehnout a spát. Taky kanačani moc hodně spát. Náš dům velký křik, vy to neslyšeti, moc spáti, všichni moc spáti.«

Stejným způsobem hovořil Mauki s mužstvem člunu. Pak nařídil Bunsterově ženě, aby se vrátila do

domu své rodiny. Kdyby byla odepřela učiniti tak, byl by býval v nesnázích, neboť jeho t a m b o ne- bylo by mu dovolovalo dotknouti se jí.

Když byl dům prázdný, vstoupil do ložnice, kde agent ležel v dřímotách. Mauki odstranil nejprve jeho revolvery, pak si oblékl rukavici z kůže rejnoka. Bunster procítl dotekem rukavice, jež mu sedřela kůži po celé délce nosu.

»Dobré, co?« šklebil se Mauki, pohladiv ho opět a sedřev mu jedním pohlazením kůži na čele, druhým pak na jedné tváři. »Směj se, proklatče, směj se!«

Mauki prováděl svou práci důkladně a kanačani ukryti ve svých chatrčích, slyšeli ten »hezký velký hluk«, jež Bunster tropil a jenž trval hodinu nebo ještě déle.

Když byl Mauki hotov, donesl lodní kompas a všechny pušky a střelivo na kutr, jež zatížil pak ještě náležitě bednami tabáku. Zatím, co byl takto zaměstnán, vyběhlo něco ohyzdného, zedřeného, krvavého z domu a běželo vřeštíc po břehu, kde se to skácelo do písku, řvouc a ječíc v pražicím slunci. Mauki se na to podíval a váhal. Pak k tomu přistoupil, uřízl tomu hlavu, již zabalil do rohože a vložil ji do bedny na zádi kutru.

Kanačani spali tak tvrdě po celý ten parný den, že neviděli ani, jak kuter prošel úžinou a míře k jihu, dostal se do jihovýchodního pasátu. Aniž kdo spatřil týž kutr na celé té dlouhé cestě ke břehům Ysabely a na namáhavé, obtížné a zdoluhavé plavbě odtud k Malaitě. Přistál u Port Adamsu s množstvím

ručnic a tabáku, že dosud nikdo se tam nemohl pochlubiti takovým bohatstvím. Leč nezastavil se tam. Vzal bílému muži hlavu a proto jen houštiny mohly mu býti útulkem. Vrátil se tedy do křováckých vesnic, kde zastřelil starého Fanfoa a půl tuctu náčelníků a učinil se náčelníkem nade všemi vesnicemi. Když jeho otec zemřel, vládl Maukiho bratr v Port Adamsu a výsledkem tohoto spojení křováků a mužů slaných vod byl silný svazek dvou set bojovných kmenů Malaity.

Silnější než strach před britskou vládou, byl strach Maukiho před všemohoucí Mydlářskou Společností Měsíčního Světla, a tu jednoho dne přišel mu vzkaz do křovin, připomínající mu, že dluhoval Společnosti osm a půl roku práce. Poslal příznivou odpověď a pak objevil se nezbytný běloch, kapitán škuneru, jediný bílý muž, jenž odvážil se během Maukiho vlády do křovin a vyšel odtud živ. Tento muž nejen že vyšel živ, ale nesl s sebou sedm set padesát dolarů ve zlatých sovereignech — peněžitou hodnotu osmi a půl roku práce plus nákupní ceny jistých ručnic a beden tabáku.

Mauki neváží už sto deset liber. Jeho žaludek má třikráte takový objem jako dříve a má čtyři ženy. Má ještě mnoho jiných věcí — pušky a revolvery, ouško porculánového šálku a skvostnou sbírku křováckých hlav. Avšak cennější než celá jeho sbírka je jiná hlava, dokonale vyschlá a upravená, se zrzavými vlasy a plavými kníry, již chová zabalenu v nejjemnější tkané lávavě. Když Mauki táhne do boje proti vesnicím mimo svůj obvod, vyhledá vždy

tuto hlavu, a sám ve svém rákosovém paláci hledí na ni dlouho a vážně. V takových chvílích ticho smrti rozprostírá se nad vesnicí a nikdo neodváží se sebe menšího hluku. Hlavu tu pokládají za nejmocnějšího ďábla na Malaitě a všechna moc Maukiho je připisována tomu, že je pánem oné hlavy.

Yah! Yah! Yah!

Byl rodem Skot, piják whisky a polykal svou whisky nemíchanou, počínaje se svou první dávkou přesně v šest hodin ráno a opakuje ji pak v pravidelných přestávkách po celý den až se odebral na lože, což bylo obyčejně o půlnoci. Spal pouze pět hodin ze čtyřadvaceti a po zbývajících devatenáct hodin byl klidně a ve vši slušnosti opilý. Během těch osmi neděl, co jsem s ním ztrávil na Oolong atolu, neviděl jsem, že by byl alespoň jednou ve střízlivosti vydechl. Skutečně jeho spánek byl tak krátký, že neměl času vystřízlivěti. Byla to nejkrásnější a nejpravidelnější celoroční opilost, již jsem kdy byl viděl.

Mc Allister bylo jeho jméno. Byl to starý muž a velmi vratký na svých nohou. Ruce se mu třáslý, jako by byl ochrnut; toto chvění bylo patrno zejména, když si naléval whisky, ač jsem nikdy neviděl, že by byl jen kapku ulil vedle. Byl osmadvacet let v Melanesii, potuluje se od německé Nové Guineye k německým Šalamounovým a stotožnil se tak s tou-

to částí světa, že obyčejně mluvil onou pokaženou hatlaninou nazývanou »bêche-de-mer«. Byl malé postavy, vyschlý, spálený uvnitř i zevně lihovými nápoji a žárným sluncem. Byl jako doutnající oharek, jakýsi lidský kabřinec, ještě ne zcela vychladlý, pohybující se prkenně, jako by ho někdo tlačil a strkal jako nějaký automat. Silnější závan větru by ho byl odvanul. Vážil devadesát liber.

Neobyčejná věc při něm byla však jeho moc, jakou vládl. Oolonžský atol měl stočtyřicet mil v obvodu. Vchod do jeho laguny bylo lze najít jen plavbou kolem břehu. Byl obydlen pěti tisíci polynesianů, vesměs statných mužů a žen, z nichž mnozí měli šest stop výšky a vážili pár set liber. Oolong byl dvěstěpadesát mil od nejbližší země. Dvakráte do roka dostavil se tam malý škuner, aby naložil kopru. Jediným bělochem na Oolongu byl Mc Allister, malý kupec a neúnavný piják, a ten ovládal Oolong a jeho pět tisíc divochů železnou rukou. Řekl pojďte a přišli, řekl jděte a odcházeli. Nerozumovali nikdy o jeho vůli nebo o jeho úsudku. Byl panovačným, jak jen dovede býti starý Skot a mísil se ustavičně do jejich osobních záležitostí. Když Nugu, králova dcera, chtěla se vdáti za Haunaua s druhého konce atolu, její otec řekl ano, avšak Mc Allister řekl ne, a ke sňatku nedošlo. Když král chtěl koupiti jistý ostrůvek v laguně od hlavního kněze, Mc Allister řekl nikoli. Král dluhoval Společnosti ještě 180.000 kokosových ořechů, a dokud to nebylo zapláceno, nesměl vydati ani jediný ořech na něco jiného.

A přece král i jeho lid neměli v lásce Mc Allistera. Ve skutečnosti nenáviděli ho strašně a pokud vím,

veškeré obyvatelstvo, s kněžímí v čele, snažili se po tři měsíce vymodlití pro něho smrt. Ďáblové, jež vysílali na něho, vzbuzovali hrůzu, ale ježto Mc Allister v ně nevěřil, neměli nad ním moci. Vůči opilým Skotům všechna kouzla zklamala. Sbírali drobtý jídla, jehož se dotekly jeho rty, vzali prázdnou láhev whisky, kokosový ořech, z něhož pil, ba i jeho slinu, a prováděli nad tím všeliké čary. Leč Mc Allister žil dále. Měl nádherné zdraví. Zimnice se ho nikdy nezmocnila, ani kašel, ani rýma, úplavice ho mýjela a záškodné vředy a vyrážky, jež přepadaly v tomto podnebí černochoy právě tak jako bělochy, nedotkly se ho nikdy. Musil býti tak prosáklý alkoholem, že vzdoroval usazení se zárodků nemoci. Představoval jsem si vždycky, jak bacily padají s něho na zem v chumáčích mikroskopického popela, jakmile se jen dotkly jeho pokožky prosycené whisky. Nikdo ho neměl rád, ani ty bacily, kdežto on miloval pouze whisky a přece žil.

Byl jsem zmaten. Nemohl jsem pochopiti, jak na šest tisíc domorodců dovede trpěti nad sebou tyranství takového vyschlého trpaslíka. Bylo ku podivu, že již dávno náhle nezemřel. Na rozdíl od zbabělých Melanesanů obyvatelstvo bylo odvážné a bojovné. Na velkém hřbitově, v hlavách i nohách hrobů byly pozůstatky minulých krvavých dějin — kopí, starých rezavých bodáků a šavlí, měděných šípů, kormidlových háků, harpun, hákovnic, cihel, jež nemohly pocházeti odjinud než z velrybářských pecí a dále staré mosazné hmoždíře ze šestnáctého století, dosvědčující ústní podání starých španělských plavců. Loď za lodí přicházela ke zkáze na Oolongu. Ani ne před třiceti

léty velrybářská loď *Blennerdale*, uchýlivší se do laguny za účelem opravy, byla zničena s celým svým mužstvem. Stejným způsobem zahynulo mužstvo *Gasketu*, obchodní lodi se sandalovým dřívím. Byl tu dále velký francouzský trojstěžník, *Toulon*, zadržený bezvětrím u atolu, jehož se ostrované zmocnili po ostré potyčce a zničili jej v Lipauské úžině, při čemž kapitán a hrst námořníků unikla ve velkém člunu. Pak byla tu španělská děla vypravující o zkáze jednoho z prvních objevitelů. To vše, co bylo řečeno o lodích, je historický fakt, a lze se o tom dočísti v *Plavebním Průvodci Jižním Mořem*. Že tam však byla ještě jiná historie, nepsaná, jsem dříve nevěděl. Zatím jsem se podívil, proč šest tisíc přírodních dívochů nechá na živu jednoho degenerovaného skotského despotu.

Jednoho parného odpoledne seděli jsme, *Mc Allister* a já, na verandě hledíce na lagunu a všechny její krásy kouzelných barev. Za našimi zády, za písčinou vroubenou palmami a širokou nějakých sto sáhů, mořský příboj hučel dorážaje na útesy. Bylo strašné vedro. Byli jsme na 4° jižní šířky, a slunce bylo přímo nad našima hlavama, přestoupivši na své jižní pouti rovník o několik dní dříve. Nebyl na prosto žádný vír — ba ani vánek. Období jihovýchodního pasátu již skončilo, a severozápadní monsun se ještě nedostavil.

»Starého čerta umějí tančítí,« pravil *Ms Allister*.

Náhodou jsem se zmínil o tom, že polyneské tance jsou na vyšším stupni než papuanské a *Mc Allister* to popíral, nemaje k tomu jiného důvodu, než svou

hašteřivost. Na hádku bylo příliš horko, a proto jsem neodpověděl. Ostatně neviděl jsem dosud nikdy tance oolonžského lidu.

»Dokážu vám to,« prohlásil kývaje na černého hochu z Nového Hanoveru, najatého dělníka, jenž sloužil jako kuchař a sluha ke všemu. »Hej ty, hochu, řekni, ať sem přijde král.«

Hoch odešel a vrátil se s prvním ministrem, znepokojeným, ustrašeným, s mnohými omluvami a vysvětlováním. Zkrátka, král spal a nesměli ho rušiti.

»Král, on spáti velmi silně,« zněla jeho poslední věta.

Mc Allister se tak dopálil, že první ministr na místě utekl a vrátil se se samotným králem. Byl to skvostný pár, zejména král, jenž byl jistě šest stop tři palce vysoký. Jeho tahy byly tahy orla, jak lze tak často viděti u severoamerických indiánů. Byl postavou i rodem určen k panování. Jeho oči zaplály, když vyslechl Mc Allistera, ale zcela vlídně vyhověl hned jeho rozkazu, aby sehnal ve vesnici tlupu sta nejlepších tanečníků, mužských i ženských. A tančili po celé dvě smrtelné hodiny pod pražícím sluncem. Nezamilovali si ho proto, on však o to málo dbal, propustiv je na konec s posměchem a potupou.

Zbabělá zotročilost těchto statných černochoů vzbuzovala úžas. Čím to jen bylo? V čem záleželo tajemství jeho vlády? Byl jsem den ode dne ve větších rozpacích, neboť pozoroval jsem stále doklady jeho nepopíratelné svrchovanosti, aniž bych však byl mohl přijíti na kloub tomu, čím to je.

Jednoho dne jsem se mimochodem zmínil o svém zklamání, že se mi nepodařilo koupiti pár překrásných oranžových lastur, jež by byly měly v Sydney cenu pěti liber, stály-li za centík. Nabízel jsem za ně majiteli dvě stě kusů tabáku, ten však žádal tři sta. Když jsem se o tom příležitostně zmínil, Mc Allister poslal pro onoho muže, odejmul mu lastury a odevzdal mi je. Padesát kusů tabáku bylo vše, co mi dovolil zaplatiti za ně. Muž přijal tabák a zdál se býti nadšen, že tak lehce vyvázl. Co mne se týče, umínil jsem si, že pro příště budu držeti jazyk za zuby. A stále jsem se marně trápil hledáním tajemství Mc Allisterovy moci. Odvážil jsem se dokonce zeptati se ho přímo, leč celá jeho odpověď záležela v tom, že přimhouřil jedno oko, pohlédl na mne významně a napil se.

Jedné noci byl jsem venku na laguně lově ryby s Otím, oním mužem, jenž byl připraven o své lastury. Tajně jsem s ním ujednal, že mu dám dodatkem ještě sto padesát kusů tabáku, a on počal pohlížeti na mne s úctou, jež se blížila téměř k zbožňování, což mě překvapovalo, neboť to byl starý člověk, nejméně dvakrát tak starý jako já.

»Proč pak jste vy všichni kanačani tak bázlivi?« začal jsem rozhovor. »Ten agent je přece jen jedinký muž. A vás je tu tolik, a jací jste chlapíci. A přece jste před ním jako psi — příliš se ho bojíte. Vždyť vás přece nesní. Nemá už na vás zuby. Proč se ho tak bojíte?«

»Myslíte, že mnoho kanačanů by ho zabilo?« tá-
zal se.

»Zemřel by,« odvětil jsem. »Vždyť vy chlapíci jste přece dříve zabili mnoho bělochů. Proč se právě tohoto bílého muže tak bojíte?«

»Ano, my jich zabili moc,« zněla odpověď. »Mé slovo! velké množství. Dávno dříve. Jednou, já býti ještě mladý chlapík, jedna velká loď zastaviti venku. Vítr nic a žádný. Mnoho kanačanů vzíti canoe, pěkné, velké canoe a velký boj. Dva, tři bílí muži stříleli jako v pekle. My žádný strach. My jíti dále, my dostati se tam, může býti, myslím padesát deset (pět set)! Jeden pěkný, bílý Mary (žena) býti na lodi. Nikdy před tím já neviděti bílý Mary. Mnoho bílých mužů konec. Jeden chlapík kapitán na konec. Pět chlapíků, šest bílých chlapíků na konec. Kapitán moc křičet. Několik bílí muži bojovat, několik bílí muži člun pryč dolů. Pak všichni spolu dohromady přes palubu dolů. Kapitán pustit bílý Mary taky dolů. Potom moc veslaři, silní chlapíci. Otec, který patřil mně, ten čas silný chlapík. Vzít a hodit kopí. Kopí jíti na jednu stranu těla bílý Mary, ale nezastavit, mé slovo, kopí druhá strana Mary jíti ven. Ona konec. Já nic strach. Mnoho kanačani, žádný strach.«

Pýcha starého Otiho byla silně dotčena, neboť náhle rozhalil svá l a v a-l a v a a ukázal mi neklamnou jizvu po kulce. Než však ještě jsem mohl promluvit, jeho vlasec se silně napjal. Zachytil jej a snažil se jej vytáhnouti. Shledal však, že ryba zaběhla mezi větve korálu. Pohlédnuv na mne vyčítavě, že jsem odvrátil jeho pozornost, seskočil do vody, nohama napřed, přemetl se pod hladinou a sledoval svůj vlasec ke dnu. Voda měla tam deset sáhů. Nahnul jsem

se a pozoroval pohyby jeho nohou, ztrácejících se stále více v hloubce a čeřících v polosvětle příšernou fosforující září. Deset sáhů — šedesát stop — nebylo ničím pro něho, starého muže, u porovnání s cenou udice a vlasce. Po chyli — zdálo se to býti pět minut, ač nemohlo to býti déle než minutu, viděl jsem ho vznášeti se jako bílý ohnivý přízrak nahoru. Vynořil se na hladinu a vhodil desítiliberní skalní tresku do canoe, s neporušeným vlascem a udicí vězící dosud v hubě ryby.

»Může býti,« řekl jsem necitelně, »může býti, že jste se nebáli dávno dříve. Ale teď máte velký strach před jediným mužem, tím bílým kupcem.«

»Ano, velký strach,« doznával s tváří, z níž bylo patrné, že nechce o té věci dále mluvíti. Na to po celou půl hodiny vytahovali a házeli jsme mlčky své udice. Pak počaly bráti malé máčky a když nám utrhly udici, vytáhli jsme vlasce a čekali jsme až máčky půjdou zase svou cestou.

»Povím vám pravdu,« pustil se Otí pojednou do řeči. »Pak poznáte, proč se nyní bojíme.«

Zapálil jsem si dýmku a čekal jsem. Historku, již mi Otí vypravoval ve své hatlanině, podám v souvislé řeči. Jinak však, pokud jde o ducha a ráz jeho vypravování, sdělím je, jak jsem je slyšel z úst Otiho.

»Byli jsme pak velice pyšní. Bojovali jsme pak často s těmi podivnými bělochy, žijícími na moři, a vždy jsme je přemohli. Několik našich lidí bylo zabito, leč co to bylo u porovnání s tím množstvím kořisti, tisíců a tisíců zboží, jež jsme našli na lodích? Ale pak jednoho dne, může to býti před dvaceti nebo

pětadvaceti léty, přišel škuner přímo do úžiny a do laguny. Byl to velký škuner se třemi stěžni. Měl pět bělochů a snad asi čtyřicet mužů mužstva, černých chlapíků z Nové Guineye a Nové Britannie, a přišli na lov. Ležel na kotvách na druhé straně laguny u Pauloo a jeho čluny byly roztroušeny všude, dělajíce tábory na břehu, kde nakládali vylovené ryby. Rozdělivše se takto, byli oslabeni, neboť ti, co lovili zde, byli na padesát mil od oněch na palubě škuneru u Pauloo, a jiní byli ještě dále.

»Náš král a náčelníci drželi radu, a já byl jedním z těch, kteří pluli v canoe po celé odpoledne a po celou noc přes lagunu, nesouce vzkaz lidu v Pauloo, že z rána napadneme rybářské tábory a že jim náleží zmocnití se současně škuneru. My, kteří jsme přinesli vzkaz, byli jsme unaveni veslováním, leč nicméně zúčastnili jsme se útoku. Na škuneru byli dva běloši, kapitán a druhý kormidelník, s půl tuctem černých hochů. Kapitána se třemi hochy jsme chytili na břehu a zabili jsme je, ale dříve zabil kapitán osm našich svýma dvěma revolvery. Bojovali jsme totiž kopími z blízka.

»Hluk našeho boje poučil kormidelníka o tom, co se stalo, a složil potravu a vodu a plachtu do malé dingy, jež byla tak malá, že nebyla delší než dvanacte stop. Vrhli jsme se na škuner, tisíc mužů, pokrývajíce lagunu svými canoe. Troubili jsme na své lasturové trouby, pěli jsme své válečné písně a tloukli jsme vesly o boky svých canoí. Co dobrého mohl očekávatí běloch a tři černoši od zápasu s námi? Nic dobrého, a kormidelník to věděl.

»Běloši jsou ďábli. Pozoroval jsem je mnoho, jsem

nyní starý muž, a rozumím konečně, jak se stalo, že běloši si vzali všechny ostrovy na moři. Je to proto, že jsou to ďábli. Hledte, vy jste se mnou v canoe. Nejste ještě nic než chlapec. Nejste moudrý, neboť každého dne vám říkám mnoho věcí, jež neznáte. Když jsem byl ještě malým klukem, věděl jsem již více o rybách a jich zvycích, než vy víte nyní. Jsem starý muž, ale doplavu dobře na dno laguny a vy se tam za mnou nedostanete. K čemu vy se vlastně hodíte? Nevím, leda k boji. Neviděl jsem vás nikdy bojovati, ale vím, že jste jako všichni vaši bratři, a že byste bojoval jako ďábel. Jste při tom taky blázen jako vaši bratři. Nevíte, kdy jste přemožen. Budete bojovati až vás smrt schvátí, a pak bude příliš pozdě poznati, že jste přemožen.

»Nyní slyšte, co udělal kormidelník. Když jsme se na něho vrhli, pokrývající moře svými čluny a troubíce na své lastury, odrazil od škuneru na své malé lodici, spolu se třemi černými hochy a veslovali k úžině. Opět takové bláznovství, neboť moudrý muž se nepustí na moře v tak malém člunu. Okraje lodice nebyly čtyři palce nad vodou. Dvacet canoí se pustilo za ním, obsazených dvěma sty mladých mužů. Veslovali jsme tak rychle, že jsme urazili pět sáhů, zatím co jeho černí veslaři jeden. Nic dobrého neměl k očekávání, ale byl to blázen. Postavil se s puškou ve svém člunu a střílel opět a opět. Nebyl dobrým střelcem, ale ježto jsme byli blízko, poranil a zabil mnohé z našich. Proto přece však neměl žádné naděje.

»Pamatuju, že po celou tu dobu kouřil doutník. Když jsme byli na čtyřicet stop od něho, blížíce se

rychle, pustil pušku, zapálil doutníkem dynamitovou patronu a hodil ji po nás. Zapálil jinou a jinou a házel je na nás rychle; mnoho jich hodil. Vím nyní, že musil rozdělati konce doutníků a nastrkati tam zápalky, protože hořely velmi rychle. Mimo to doutnány byly velmi krátké. Některé dynamitové náboje vybuchly ještě ve vzduchu, ale většina jich spadla do canoe. A po každé, když některý padl do canoe, toto vzalo za své. Z dvaceti canoe polovice byla rozdrvena na padrť. Canoe, v němž já jsem byl, bylo rozbito a podobně i dva muži, kteří seděli mně nejbliže. Náboj padl mezi ně. Ostatní canoe obrátila a prchala pryč. Tehdy kormidelník houkal na nás »yah! yah! yah!« A pustil se do nás zase svou puškou tak, že mnoho našich bylo zabito od zadu, jak prchali. A po celou tu dobu černí hoši ve člunu veslovali. Vidíte, řekl jsem pravdu, ten kormidelník byl ďábel.

»To však nebylo vše. Než opustil škuner, zapálil ho a narovnal tam všecken prach a dynamit tak, že musil současně chytiti. Sta našich lidí byla na palubě, snažice se uhasiti oheň, nabírajíce vodu po stranách, když škuner vybuchl, tak že vše, k vůli čemu jsme se pustili do boje, bylo pro nás ztraceno, a mimo to mnoho našich lidí bylo zabito. Někdy, ještě nyní, ve svém stáří mám ošklivé sny, v nichž slyším, jak kormidelník ječí »yah! yah! yah!« Hromovým hlasem ječí »yah! yah! yah!« V rybářských táborech byli však pobiti všichni.

»Kormidelník se dostal se svým malým člunem úžinou a byli jsme přesvědčeni, že je s ním konec, neboť jak by se takový malý člun, se čtyřmi muži

mohl udržeti na oceánu? Minul měsíc, a tu jednoho jitra mezi dvěma líjaky, pronikl nějaký škuner naší úžinou a zakotvil před vesnicí. Král a náčelníci dlouho se radili a bylo smluveno, že přepadneme škuner ve dvou nebo ve třech dnech. Zatím, ježto bylo vždy naším zvykem stavěti se přátelskými, pluli jsme k lodi se svými canoi, přinášejíce na prodej provazy z kokosových vláken, drůbež a vepře. Když jsme se však přiblížili, mnoho našich canoi, muži na palubě počali po nás střílet ze svých pušek, a když jsme pluli zpět, viděl jsem kormidelníka, jenž tenkrát se pustil na moře v malém člunu, jak nyní vyskočiv na pažení tančil a ječel »yah! yah! yah!«

»Téhož dne bylo vysazeno ve třech malých člunech mnoho bělochů ze škuneru na břeh. Šli rovnou do vesnice, střílejíce po každém muži, jež uzřeli. Stříleli také drůbež a vepře. My, co jsme nebyli pobiti, naskákali jsme do canoi a veslovali lagunou. Ohlédnuvše se viděli jsme všechny své domky v plamenech. Pozdě odpoledne viděli jsme mnoho canoi přicházeti směrem od Nihi na severovýchodě. Byli všichni, kdož zůstali na živu a jejich vesnice, právě tak jako naše, byla spálena druhým škunerem, jenž pronikl oním průplavem.

»Po tmě dali jsme se k západu k Pauloo, ale uprostřed noci slyšeli jsme nářek žen a narazili jsme na velký houf canoi. V těch byli všichni, kdož zůstali na živu v Pauloo, které bylo taktéž obráceno v popel, neboť třetí škuner pronikl Paulooskou úžinou. Vidíte, ten kormidelník se svými černochoy se tenkrát neutopil. Dostal se na Šalamounovy ostrovy a tam řekl svým bratřím o tom, co se stalo v Oolongu.

A všichni jeho bratři si řekli, že přijdou a potrestají nás, a tak byli tu na třech škunerech a naše tři vesnice byly zničeny.

»A co jsme si měli počítí? Z rána dva škunery z návětrné strany pustily se k nám do středu laguny. Pasátní vítr vanul čiperně, a potápěly nás po dvacítkách canoí. A pušky nepřestávaly hovořiti ani na chvíli. Rozprchli jsme se jako létací ryby před tuňákem a bylo nás tolik, že jsme vyvázli po tisících tak nebo onak k ostrůvkům na okraji atolu.

»Škunery honily nás sem a tam po laguně. V noci jsme jim uklouzli, ale druhého dne nebo za dva, tři dni škuner se vrátí a žene nás zase na druhý konec laguny. A tak se také stalo. Nepočítali jsme již a nepamatovali své mrtvé. Pravda, nás bylo hodně, jich málo, ale co jsme měli dělati? Já jsem byl v jednom z dvaceti canoí, plných lidí, kteří se nebáli smrti. Napadli jsme nejmenší škuner. Postřílel nás houfně. Házeli dynamit do canoí a když jim došel, lili na nás dolů vařící vodu a pušky nepřestaly hovořiti. Ti, jichž canoe byla roztříštěna, byli postříleni při tom, jak plavali. A kormidelník tančil sem tam na střeše kabiny a výskal »yah! yah! yah!«

»Všechny domky i na tom nejmenším ostrůvku byly spáleny. Ani vepř, ani kuře nezůstalo na živu. Naše studny byly znečištěny těly zabitých nebo vysoko zasypány korálovými kameny. Bylo nás pětadvacet tisíc na Oolongu než přišly ty tři škunery, dnes je nás pět tisíc. Když škunery odpluly, byly nás tři tisíce, jak uvidíte.«

»Konečně tři škunery byly znaveny honbou za námi sem a tam. Odpluly tedy k Nihi na severový-

chodě a hnaly nás ustavičně k západu. Jejich devět člunů bylo ustavičně na vodě. Proslídili každý ostrov na své cestě a hnali nás, hnali nás den za dnem. A noc co noc tři škunery a devět člunů utvořily řetěz táhnoucí se přes lagunu od břehu ke břehu, tak že jsme nemohli proklouznouti nazpět.«

»Nemohli nás takto hnáti na vždy, ale jen pokud laguna stačila, a tak konečně všichni, kdož jsme ještě žili, byli jsme zahrnání na poslední písčinu na východě. Dále leželo již širé moře. Bylo nás ještě deset tisíc a pokrývali jsme písčité břeh od okraje laguny až k výspě, na níž dorážel příboj. Nikdo si nemohl lehnouti, nebylo k tomu místa. Stáli jsme bok po boku, bedra vedle beder. Dva dni nás takto drželi a kormidelník vystupoval do lanoví, vysmívaje se nám a výskaje »yah! yah! yah!«, až jsme pak již skutečně litovali, že jsme ublížili jemu nebo jeho škuneru měsíc před tím. Neměli jsme co jísti a stáli jsme na svých nohách po dva dny a dvě noci. Malé děti mřely, staří a slabí mřeli a ranění mřeli také. A nejhorší ze všeho bylo, že jsme neměli vody k uhašení žízně a po dva dny slunce na nás pražilo a nikde žádného stínu. Mnoho mužů a žen brodilo se do moře a utonulo a příboj vrhal jejich těla zpět na břeh. Pak přišly mouchy jako morová rána. Několik mužů doplávalo k bokům škuneru, ale byli postříleni do jednoho. A my, kteří jsme zůstali na živu, litovali jsme, že jsme ve své pýše pokusili zmocnit se škuneru se třemi stěžni, jenž přišel lovit ryby.

»Z rána třetího dne přišli kapitáni těch tří škunérů a kormidelník v malém člunu. Všichni měli pušky a revolvery a začali hovořiti. Řekli nám, že

nás přestali zabíjeti jen proto, že jsou tím již unaveni. A my jsme jim řekli, že cítíme lítost a že už nikdy neublížíme žádnému bílému muži, a na znamení, že jsme se pokořili, sypali jsme si písek na hlavy. A všechny ženy a děti spustily velký nářek po pitné vodě, tak že po nějakou chvíli neslyšel nikdo vlastního slova. Pak nám řekli náš trest. Musíme naplniti všechny tři škunery koprou a rybami. A my svolili, neboť jsme potřebovali vodu a naše srdce byla zlomena a poznali jsme, že jsme dětmi pokud jde o boj, když jsme se pustili do boje s bělochy, kteří bojují jako ďábli. A když řeči byly skončeny, vystoupil kormidelník a posmíval se nám a ječel »yah! yah! yah!« Na to jsme se pustili po svých canoích a hledali jsme vodu.»

»Po týdny jsme se plahočili a lovili jsme ryby a solili je, sbírali jsme kokosové ořechy a měnili je na kopru. Dnem i nocí vystupoval kouř ve sloupech na všech březích všech ostrovů Oolongu a zaplatili jsme pokutu za svou křivdu, neboť v těchto dnech smrti bylo nám všem zřetelně vryto v mozek, že jsme spáchali velkou křivdu ublíživše bílému muži.«

»Na to, když škunery byly plny kopry a ryb a naše stromy zbaveny kokosových ořechů, tři kapitáni a kormidelník svolali nás k velké rozmluvě. Řekli nám, že jsou velice rádi, že nám dali za vyučenou, a my jsme řekli tisíckrát, že litujeme svého činu a že se něčeho takového již nikdy nedopustíme. Sypali jsme také písek na svoje hlavy. Na to kapitáni řekli, to že je všechno hezké, ale aby nám ukázali, že na nás nezapomněli, tak že nám pošlou čertovinu, na kterou nezapomeneme a na kterou si vždy

vzpomeneme, kdybychom chtěli ublížiti některému bílému muži, Na to kormidelník se nám opět posmíval výskaje »yah! yah! yah!«. Pak šest z našich lidí, jež jsme již dlouho měli za mrtvé, bylo vysazeno z jednoho škuneru na břeh a škunery napjaly své plachty a vypluly úžinou k Šalamounovým ostrovům.«

»Těch šest mužů vysazených na břeh byli první, již měli zakusiti čertovinu, kterou kapitáni na nás poslali.«

»Přišla velká nemoc,« přerušil jsem ho, neboť prohlédl jsem úskok. Na palubě škuneru byly osypky a těch šest vězňů bylo jimi úmyslně nakaženo.

»Ano, velká nemoc,« pokračoval Oti. »Byla to ďábelská věc. Nejstarší muž mezi námi neslyšel o něčem takovém. Ty z našich kněží, kteří ještě žili, jsme zabili, protože nedovedli toho ďábla přemoci. Nemoc se rozšířila. Řekl jsem, že nás bylo deset tisíc, co jsme stáli bok po boku a bedra vedle beder na písčině. Když nemoc odešla, zůstalo nás jen tři tisíce na živu. Mimo to, poněvadž jsme ze všech svých kokosových ořechů udělali kopru, nastal hlad.«

»Ten agent,« končil Oti, »je jen jako kus bláta. Je jako shnilá ústřice, která už smrdí. Je jako starý pes, starý nemocný pes, na kterého usedají hejna much. My se naprosto nebojíme toho kupčika. Bojíme se jen proto, že je to běloch. Víme příliš dobře, že není z toho nic dobrého, zabije-li se bílý muž. Takový starý, nemocný pes má mnoho bratří, bělochů, kteří umějí bojovati jako ďábli. My se nebojíme toho prokletého kupčika. Někdy, když příliš sužuje kanáčany, chtějí ho zabiti, ale vzpomenou si na tu hroz-

nou čertovinu a zdá se jim, že slyší, jak kormidelník ječí své »yah! yah! yah!« a nezabijí ho.«

Oti nabodl na svou udici kus sepie, ukousnuv jej zuby ze živé, svíjející se obludy a udice s vnadidlem klesla do bílých plamenů ke dnu.

»Žraloci jsou už zase pryč,« řekl.

»Myslím, že chytíme ještě mnoho pěkných ryb.«

Jeho vlasec trhl sebou divoce. Vytáhl jej rychle oběma rukama a vhodil na dno člunu velkou skalní tresku.

»Slunce vychází, udělám tomu proklatému agentu dar, dám mu pěknou velkou rybu,« pravil Oti.

Pohan.

Setkal jsem se s ním po prvé v uragánu a ačkoli jsme prodělali bouři na témže škuneru, všimnul jsem si ho teprve, když škuner se rozbil pod našima nohama na třísky. Není pochybnosti, že jsem ho viděl s ostatním kanackým mužstvem na palubě, leč vědomě nepostřehl jsem jeho existenci, neboť *M a l á J e a n n e* byla spíše přelidněna. Mimo svých osm nebo deset kanackých námořníků, bílého kapitána, kormidelníka, skladníka a svých šest cestujících v kabině, vezla z *Rangiroy* nějakých pětaosmdesát cestujících na palubě — *Paumotů* a *Tahitů*, mužů, žen a dětí, z nichž každý měl svou škatuli, nemluví-li se ani o spacích rohožích, přikrývkách a uzlech šatstva.

Období lovu perel na *Paumotu* skončilo, a všichni vraceli se na *Tahiti*. Šest našich kabinových cestujících byli obchodníci perlami. Dva byli Američané, jeden byl *Ah Choon* (nejbělejší Číňan, jež jsem kdy poznal), jeden Němec, jeden polský žid, já jsem pak doplňoval půltucet.

Bylo příznivé počasí. Z nás neměl nikdo příčiny stěžovati si, a rovněž nikdo z oněch pětaosmdesáti palubních cestujících. Všichni dobře pochodili a všichni hleděli vstříc odpočinku a dobrým časům v Papeete.

Ovšem Malá Jeanne byla přelidněna. Měla ouze sedmdesát tun a neměla práva véztí desetinu lupy, jež měla na palubě. Ve svém podlodí byla ncpána koprou a perletí. I na palubě bylo množství pytlů s perletí a byl skutečně div, že námořníci mohli pracovati. Na palubě nebylo hnutí a přecházeli sem tam prostě pouze po pažení.

V noci přecházeli po spáčích, kteří pokrývali palubu ležíce, přísahám, jeden přes druhého. Oh! a pak byla tu ještě drůbež a vepři na palubě, a pytle s yamem, a mimo to ještě každé myslitelné místo bylo ověšeno šňůrami kokosových ořechů a chumáči banánů. Na obou stranách, mezi předním a hlavním lanem byly nataženy provazy, dosti nízko, aby přední rahno se mohlo volně pohybovati, a na každém z těchto provazů bylo navěšeno při nejmenším padesát chumáčů banánů.

Dalo se čekati, že to bude psí cesta, i kdybychom ji vykonalj ve dvou nebo třech dnech, jichž by bylo třeba, kdyby byl jihovýchodní pasát silně vanul. Leč on silně nevanul. Po několika prvních hodinách plavby pasát odumřel v tuctu jednotlivých závanů. Bezvětrí trvalo po celou noc a následující den — jedno z těch bezvětrí, kdy hladina je jako lesklá skleněná plocha, kdy již pouhá myšlenka otevřítí očí a pohlédnouti na hladinu, působí bolest hlavy.

Druhého dne zemřel nějaký muž — Východní ostrovan, jeden z nejlepších potápěčů tohoto období na laguně. Neštovice to byly, ačkoli nevím, jak se mohly dostat na palubu, neboť když jsme opustili Rangirou, nebyl žádný případ znám na pobřeží. A přece to byly neštovice, jeden muž mrtvý a tři jiní leželi nemocni na zemi.

Nedalo se nic dělati. Nemohli jsme oddělit nemocné a rovněž jsme nemohli o ně pečovat. Byli jsme stěsnáni jako sardinky. Nedalo se nic dělati než nahnívat a mřít, to jest nedalo se nic dělati po noci, jež následovala prvnímu úmrtí. V této noci kormidelník, skladník, polský žid a čtyři domorodí potápěči odplížili se ve velkém velrybářském člunu. Nikdo o nich již nikdy neslyšel. Z rána dal kapitán náležitě provrtati zbylé čluny, a tak jsme tu byli.

Toho dne byly dva případy úmrtí, následujícího dne tři, pak to skočilo na osm. Bylo zajímavé viděti, jak jsme to přijali. Domorodci no příklad upadli ve stav tupého, němého strachu. Kapitán — Oudouse se jmenoval, Francouz — stal se velmi nervosním a hovorným. Dostal skutečně křeče. Byl to vysoký, tělnatý muž, vážící nejméně dvě stě liber, pojednou však stal se věrným obrazem velké hromady třesoucího se rosolovitého tuku.

Němec, dva Angličané a já, skoupili jsme všechnu skotskou whisky a udržovali jsme se v ustavičném opojení. Theorie byla krásná — totiž udržovali-li jsme se ustavičně nasáknuti alkoholem, každý zárodek neštovic, přišedší s námi do styku, byl ihned spálen no padrl. A theorie se osvědčovala, ač mu-

sím doznati, že ani kapitán Oudouse, ani Ah Choon nebyli taktéž postiženi nemocí. Francouz nepil vůbec, Ah Choon pak omezil se pouze na jedno napití denně.

Byl to pěkný čas. Slunce, blížící se k severnímu sklonu, stálo přímo nad našimi hlavami. Žádný vítr mimo časté závany, dující pět minut až půl hodiny a končící lijákem, jenž nás promácel až na kůži. Po každém z těchto přívalů objevilo se opět hrozné slunce, vypařující mračna par z promočené paluby.

Tyto páry nebyly nic pěkného. Byl to výpar smrti, přesycený miliony a miliony bacilů. Napili jsme se vždy, jakmile jsme spatřili nějakého mrtvého nebo umírajícího a z pravidla jsme se napili raději dvakrát nebo třikrát, připravující si mimořádně silnou směs. Mimo to ustanovili jsme si pravidlem napít se nádavkem ještě několikrát po každé, když házeli některého mrtvého přes pažení žralokům, obklopujícím nás v houfech.

Tak to trvalo týden a whisky nám došla. Bylo to právě včas, neboť nebyl bych jinak nyní na živu. Strízlivý člověk měl co dělati, aby vyvázl z toho, co následovalo, jak uznáte, uvedu-li jen jedinou malou skutečnost, že totiž pouze dva muži vyvázli. Tím druhým mužem byl pohan — slyšel jsem alespoň, jak kapitán Oudouse ho tak jmenoval v tom okamžiku, kdy po prvé jsem si uvědomil bytí onoho muže. Leč vraťme se zpět.

Stalo se koncem týdne, kdy whisky došla a kupci perel vystřízlivěli, že jsem náhodou pohlédl na tlakoměr, visící v kabině mužstva. Jeho normální zá-

znam na Paumotu byl 29·90 a navykli jsme se viděti ho kolísati mezi 29·85 a 30 nebo i 30·5, avšak viděti jej tak nízko, jak já jsem ho tehdy viděl, dole na 29·62, stačilo, aby vystřízlivěl i ten nejopilejší kupec perel, jenž kdy spaloval bacily neštovic skotskou whisky.

Upozornil jsem na to kapitána Oudouse, leč zvěděl jsem od něho, že pozoroval jeho klesání již po několik hodin. Dalo se jen málo dělati a to málo obstarával dobře, totiž uvažovati okolnosti. Sejmul lehké plachty, zkrátil dostatečně plachty pro bouři, natáhl ochranné provazce a čekal vítr. Jeho chyba spočívala v tom, co provedl, když vítr přišel. Zabočil na levo, což bylo správné, abychom se dostali jižně od rovníku, kdyby — a v tom byla závada — kdyby loď nebyla plula právě ve směru uragánu.

My jsme však byli právě v tomto směru. Pozoroval jsem to podle toho, jak úporně vítr mohutněl a tlakoměr stejně úporně klesal. Žádal jsem od něho, aby otočil a pustil se po větru na čtvrt obrátky, až by tlakoměr přestal klesati a pak aby stočil plachty na jalovo. Hádal se se mnou, až byl zachvácen hysterií, ale nedal se pohnouti. Nejhorší bylo, že nemohl jsem docílit, aby ostatní kupci perel se dali na mou stranu. Co pak jsem já byl zač, abych znal moře a jeho zvyky lépe, než náležitě kvalifikovaný kapitán? tak asi soudili.

Moře bouřilo se zatím hrozně větrem a nezapomenu nikdy na první tři vlny, jež se vrhly na Malou Jeanne. Loď se nahnula jak dělávají lodě při zatáčce a první vlna vrhla se na nás plnou silou.

Ochranné provazce byly pouze pro silné a zdravé, avšak i těm byly málo platny, když ženy a děti, banány a kokosové ořechy, vepři a uzle, nemocní a umírající, byli vlečeni jako jedna hustá, ječící a sténající hmota.

Druhá vlna zaplavila Malou Jeanne až po okraj pažení, a jak záď klesala a zobec se vztýčil vzhůru, všechen ten ubohý náklad těl a zavazadel byl smeten na záď. Byla to bystřina lidských těl. Někteří byli hnáni vlnami hlavou v před, jiní nohama, jiní bokem, převalující se jeden přes druhého, zapletení do sebe, kroutíce se jako červi, trhající sebou křečovitě, a drtíce jeden druhého. Tu a tam podařilo se někomu zachytiti se nějakého bidla nebo provazce, leč váha ostatních odtrhla je od těchto opor.

Viděl jsem jednoho muže, jak byl vržen hlavou proti sloupu blíže kormidla a jeho lebka praskla jako skořápka vejce. Věděl jsem, co nastává, vyskočil jsem na střechu kabiny a odtud do hlavní plachty. Ah Choon a jeden z Američanů pokusili se následovati mě tam, leč já byl o jeden skok před nimi. Američan byl odplaven a smeten přes palubu jako pleva. Ah Choon zachytil se jedné loukotě kormidlového kola a přemetl se za ně. Avšak statná raratonžská vahine (žena) — vážila jistě dvěstěpadesát — byla vržena na něho a objala ho jednou rukou kolem krku. On uchopil se druhou rukou kanackého kormidelníka a v tomtéž okamžiku nahnula se loď na pravý bok.

Přival těl a vody valící se mezerou mezi kabinou

a pažením zarazil se náhle a převálil se stranou přes palubu. Byli ti tam, vahine, Ah Choon a kormidelník, a zapřísahám se, že jsem viděl, jak Ah Choon se na mne zašklebil v resignaci, přemetnuv se přes pažení a potopiv se.

Třetí vlna, největší ze všech, nezpůsobila tolik škody. Ve chvíli, kdy se přihnala, téměř všichni byli již v lanoví. Na palubě snad tucet supějících, polo utopených, polo omámených ubožáků se převalovalo sem tam nebo snažilo se zalézt do bezpečí. Zmizeli ve vlnách právě tak jako trosky dvou zbylých člunů. Ostatním kupcům perel a mně podařilo se dostat mezi přívaly vln asi patnáct žen a dětí do kabiny a usaditi je tam. Ostatně to těm ubohým tvorům na konec málo prospělo.

Vítr? vzdor všem svým zkušenostem nebyl bych věřil, že je možno, aby vítr dul a vál tak, jako jsem viděl tenkrát. Není možno vylicít něco takového. Jak je možno popsati noční mŕu? A podobně je tomu s takovým vichrem. Rval nám oděv s těla. Viděl jsem to a míním to doslovně. Nežádám vás, abyste mi věřili. Vypravuji pouze to, co jsem viděl a cítil. Jsou chvíle, kdy sám tomu nevěřím. Prožil jsem to to stačí. Nebylo možno obrátiti se tváří proti větru žiti při tom. Bylo to něco obludného a nejstrašnějšího, že rostl a mohutněl stále a stále.

Představte si miliony a biliony tun písku. Představte si, že písek žene se kolem vás zuřivou rychlostí devadesátí, sta, stodvaceti mil za hodinu nebo rychlostí ještě větší. Představte si dále, že tento písek je neviditelný, nehmatatelný a přece podržuje

váhu a hustotu písku. Představte si to vše a budete mítí jakousi matnou představu toho, čemu se taková vichřice podobá.

Snad písek není správné porovnání. Myslete si, že to je bahno, neviditelné, nehmatatelné, ale těžké bahno. Ne, ani to nevystihuje úplně. Představte si, že každá molekule vzduchu sama je celou bažinou. Pak si představte nepřetržitý nápor těchto ohromných mass bahna. Ne, přesahuje to mé síly. Lidská mluva hodí se k vylíčení obyčejných podmínek životních, leč není možno vyjádřiti jí podmínky takového enormního dutí vichřice. Lépe bych byl učinil, kdybych byl zůstal při svém původním úmyslu. nepokusiti se ani o podobný popis.

Řeknu jen tolik: moře, jež se s počátku vzedmulo, bylo stlačeno někam dolů. Více ještě, zdálo se, jako by celý oceán byl vsát do žaludku uragánu a byl vrhán pak prostorem, jenž byl dříve naplněn vzduchem.

Naše plachtoví bylo ovšem už dávno to tam. Avšak kapitán Oudouse měl na Malé Jeanně něco, co jsem dosud nikdy neviděl na jihomořském škuneru — mořskou kotvu. Byl to kuželovitý pytel z plachtoviny, jehož ústí bylo opatřeno silnou železnou obručí. Mořská kotva bylo cosi na způsob papírového draka, tak že rozrývala vodu jako drak vzduch, ač přece poněkud jinak. Mořská kotva zůstala právě pod hladinou oceánu ve svislé poloze. Dlouhý provazec spojoval ji se škunerem. Následkem toho Malá Jeanne plula stále bokem ku větru, ať bylo moře jakékoli.

Situace byla by skutečně příznivou, kdybychom nebyli právě ve dráze víchru. Pravda, vítr sám urval nám plachty z lan, jimiž byly připevněny, vyvrátil naše stožáry a smetl naši lodní výzbroj, leč přece byli bychom se z toho dostali, kdybychom se nebyli nalézali těsně před ohniskem bouře. To nás však zničilo. Byl jsem ve stavu omámení, ztrnutí, ochrnutí, byl jsem všecek zlomen od ustavičného náporu větru, a myslím, že jsem byl právě na tom, vzdáti se a zemřít, když jsme se ocitli v samém ohnisku bouře. Rána, již jsme utržili, záležela v naprostém bezvětrí. Vzduch ani nedýchal. Účinek byl ohromující.

Pomněte, že jsme byli po kolik hodin v hrozném svalovém napětí, vzdorující strašnému tlaku větru. A tu, náhle, tlak ten přestal. Pamatuji, že jsem měl pocit, že prasknu, že se rozletím na kusy na všechny strany. Zdálo se, jako by každý atom skládající mé tělo, odpuzoval každý druhý atom, a jevil snahu rozprchnouti se nezadržitelně prostorem. Leč to vše trvalo pouze okamžik. Zkáza byla již nad námi.

Následkem toho, že vítr a tlak přestal, moře se vzedmulo. Vyskakovalo, dmulo se do výše a zdvihalo se přímo k oblakům. Pamatujte, že se všech stran a z každého bodu ovzduší obklopujícího nás víchř, o jehož síle nemožno si vůbec učiniti pojmu, duť soustředěně do ohniska tišiny. Následek byl, že vlny hnaly se nyní vzhůru se všech stran a z každého bodu hladiny. Nebylo zde víchru, jenž by jim bránil. Vyskakovaly jako zátky uvolněné na dně džberu vody. Nebylo v tom systému, nebylo pravidla. Byly nej-

méně osmdesát stop vysoké. Nebyly to vůbec ani vlny. Nepodobaly se vlnám, jež kdo již kdy viděl.

Byly to stříky, ohromné stříky — to je vše. Stříky dosahující osmdesát stop výše. Osmdesát! Byly více než osmdesát. Byly vyšší než siožary. Byly to smršti, explose. Byly jako opilé. Padaly kamkoli, jakkoli. Narážely na sebe, vrhaly se jedna na druhou, vyrazily společně a dopadaly na sebe nebo každá jinam jako tisíc vodopádů současně spuštěných. Byl to oceán, o jakém se dosud nikomu nezdálo ani ve snu, v tomto ohnisku uragánu. Byl to zmatek třikrát zmatený. Byla to anarchie. Byla to pekelná propas šíleného moře.

A Malá Jeanne? Nevím. Pohan mi pak řekl, že rovněž neví, co se s ní stalo. Byla doslovně roztržena, rozervána, rozmačkána v beztvárnou hmotu, rozdrčenou na své prvotní součástky, obrácena v ni-več. Když jsem přišel k sobě, byl jsem ve vodě, plavaje automaticky, ač jsem byl do dvou třetin utopen. Jak jsem se tam dostal. vymykalo se mým vzpomínkám. Pamatoval jsem se pouze, že jsem viděl, jak Malá Jeanne rozletěla se v kusy v okamžiku, kdy také asi mé vědomí se zhroutilo. Leč byl jsem tu a nezbývalo mi, než napínati všechny své síly, ač také to poskytovalo málo naděje. Vítr dul opět, moře bylo mnohem klidnější a pravidelnější a poznal jsem, že jsem se dostal z ohniska. Na štěstí nebylo na blízku žraloků. Uragán rozptýlil žravou hordu, již shromáždila smrt kolem lodi a již živila těla mrtvých.

Bylo kolem poledne, když Malá Jeanne se rozpadla a asi za dvě hodiny na to narazil jsem na

plovoucí příklop jednoho z její palubních otvorů. Hustý déšť se řinul a pouhá náhoda přivedla mĕ tento předmĕt do cesty. Krátký kus provazu visel s její rukojeti a vědĕl jsem, že budu zachránĕn alespoň na jeden den, nevrátí-li se žraloci. Za tři hodiny na to, možno o něco později, drže se pevnĕ příklopu a soustřeďuje se zavřenýma očima všecku svou duši na těžké úloze, vdechovati dosti vzduchu, abych se udržel na živu, a současnĕ abych nevdechl při tom příliš mnoho vody, abych se nezalknul, zaslechl jsem, jak se mĕ zdálo, nějaké hlasy. Déšť ustal a vítr i moře se ku podívu ztišily. Ani ne na dvacet stop ode mne, na jinĕm příklopu drželi se kapitán Oudouse a pohan. Zápasili spolu o držbu příklopu — alespoň Francouz o ní zápasil.

»Černý pohane,« slyšel jsem ho vykřiknouti a zároveň jsem vidĕl, jak kopl kanačana.

Nuže, kapitán Oudouse přišel o všechn svůj odĕv mimo své boty, boty těžké, okované. Byla to hrozná rána, neboť zasáhl pohana do úst a do hrotu brady, omráčiv ho na polo. Čekal jsem, že mu to odplatí, týž se však spokojil s tím, že odplaval beznadĕjnĕ o nějakých deset stop dále. Kdykoli nějaká vlna přihnala ho blíže ke Francouzovi, tento drže se obĕma rukama, rozehnal se po něm nohama. A při každĕm takovĕm kopnutí spílal kanačanu černých pohanů.

»Půjdu tam a utopím vás, vy bílý dobytku,« houkl jsem na něho.

Jediným důvodem, proč jsem to neudĕlal, bylo, že jsem se cítil příliš unaven. Již pouhá myšlenka na námahu plování byla mĕ strašnou. Zavolał jsem tudíž

na kanačana, aby připlul ke mně a sdílel jsem s ním pak svůj příklop. Řekl mi, že se jmenuje Otoo (vyslovoval ótó-ó) a dále mi sdělil, že se narodil na Bora Boře, nejzápadnější ostrově Skupiny Tovaryšských. Jak jsem později zvěděl, dostihl první k příklopu a setkal se později s kapitánem Oudousem, nabídl mu sdíletí jej s ním, začez se mu dostalo kopanců v odměnu za jeho starostlivost.

Takovým způsobem setkali jsme se tedy po prvé, Otoo a já. Nebyl to žádný práč. Bylo to ušlechtilé, mírné, něžné stvoření, ačkoli byl téměř šest stop vysoký a svalnatý jako gladiator. Nebyl práčem, avšak rovněž nebyl zbabělcem. Měl srdce lva a v letech, jež pak následovala, viděl jsem ho odvážiti se nebezpečí, jichž bych se já nebyl odvážil ani ve snu. Míním tím, že ačkoli nebyl práčem a vždy se vyhýbal každé rvačce, neprchal nikdy před strážní, když se dostavila. A pustil-li se jednou do toho, značilo to pro každého »dej si pozor!« Nezapomenu nikdy, co provedl Bill Kingovi. Stalo se to v německé Samoí. Bill King byl veleben jako champion na těžkou váhu v americkém loďstvu. Byl to statný muž, lidské zvěře, skutečná gorila, jeden z těch chlapíků, tak prudkých v útoku a tuhých v obraně, umějících dobře zacházeti pěstmi. Vyvolal hádku, kopl Otoa dvakráte, porazil ho na zemi jednou, než ještě Otoo pokládal za nutné pustiti se v zápas. Nemyslím, že to trvalo celé čtyři minuty a Bill King byl již nešťasíným majitelem čtyř zlomených žeber, zlomeného předloktí a vymknuté lopatky. Otoo neměl ani zdání o umění boxerském. Věděl pouze, kdy je třeba přiložiti kam ruku a Bill King ztrávil nějaké tři měsíce zotavuje

se z lekce, již mu Otoo onoho dne dal na apijském břehu.

Avšak já se odchyluji od svého příběhu. Dělili jsme se spolu o svůj příklop. Používali jsme ho střídavě, jeden leže na příklopu a odpočívaje, zatím co druhý, potopen až po krk, držel se pouze oběma rukama. Po dva dni a dvě noci, chvíli na příklopu, chvíli ve vodě, plavili jsme se oceánem. K posledu byl jsem již větším dílem v deliriu a byly chvíle, kdy jsem slyšel, jak Otoo blouznil a blábolil ve svémrodném jazyku. Naše ustavičné ponořování chránilo nás před smrtí žízni, ačkoli mořská voda a sluneční žár poskytovaly nám vybranou soustavu nasolování a opékání.

Na konec Otoo zachránil mi život, neboť přišel jsem k sobě leže na břehu, dvacet stop od moře, chráněn před sluncem několika větvemi kokosovníku. Nikdo jiný než Otoo nemohl mě tam dotáhnouti a zastrkati kolem mne větve, aby mi opatřil trochu stínu. Ležel vedle mně. Ztratil jsem opět vědomí, a když jsem zase procitl, byla chladná, hvězdnatá noc a Otoo přikládal otevřený kokosový ořech k mým rtům, abych se napil.

My dva zůstali jediní na živu z Malé Jeanne. Kapitán Oudouse podlehl jistě únavě, neboť za několik dní na to přirazil jeho příklop bez něho ke břehu. Otoo a já žili jsme mezi domorodci atolu po celý týden, než jsme byli zachráněni francouzským křižníkem a dopraveni na Tahiti. Zatím ovšem provedli jsme spolu obřad výměny jmen. V Jižních Mořích poutá takový obřad dva muže těsněji k sobě

než krevní bratrství. Popud k tomu vycházel s mé strany a Otoo byl radostí nadšen, když jsem se mu o tom zmínil.

»Je to tak dobře,« pravil tahitsky, »neboť jsme byli po dva dni druhý před tváří Smrti.«

»Ale Smrt nás nepohltila,« smál jsem se.

»Byl to statečný čin, jež jste provedl, pane,« odvětil. »Smrt nebyla dosti nízkou, aby promluvila.«

»Proč mi říkáte ‚pane‘,« doléhal jsem, netaje se, že je mi to proti mysli. »Vyměnili jsme si jména. Pro vás já jsem Otoo a vy jste pro mne Karlem. A mezi vámi a mnou, na vždy a na vždy, vy budete Karlem a já budu Otoo. Tak káže obyčej. A až zemřeme, stane-li se, že budeme opět žítí tam někde nad hvězdami nebo nad oblohou, vy mi budete vždy Karlem a já vám Otoo.«

»Ano, pane,« odvětil a jeho oči zářily něhou a radostí.

»Již zase!« zvolal jsem s nevolí.

»Co záleží na tom, co vysloví má ústa?« domlouval mi. »Jsou to pouze ústa. Avšak v mé mysli budete vždy Otoo. Kdykoli pomyslím na sebe, budu mysliti na vás; kdykoli mě někdo zavolá jménem, budu mysliti na vás. A nad oblohou a nad hvězdami, na vždy a věčně, budete pro mne Otoo. Je to tak v pořádku, pane?«

Zatajil jsem svůj úsměv a řekl jsem, že je to tak dobře.

Rozešli jsme se na Papeete. Já zůstal na břehu, chtěje přivést se zase do pořádku, on pak odplul

na nějakém kutru na svůj rodný ostrov Bora Boru. Za šest neděl byl zpět. Byl jsem překvapen, neboť mi vypravoval o své ženě, že se k ní vrátí a že se již vzdá dlouhých plaveb.

»Kam půjdete, pane?« tázal se, když jsme se pozdravili.

Pokrčil jsem rameny. Byla to těžká otázka.

»Kamkoliv na širém světě,« zněla moje odpověď.
»Kamkoliv na širém světě, na kterékoli moře a na všechny ostrovy ve všech mořích.«

»Půjdu s vámi,« odvětil prostě, »neboť moje žena je mrtva.«

Neměl jsem nikdy bratra, ale pokud jsem viděl na bratřích jiných mužů, pochybuji, že kdo měl by bratra, jenž mu byl tím, čím byl Otooo mně. Byl bratrem a otcem a matkou zároveň, a tolik vím, že jsem pak žil řádnějším a lepším životem k vůli Otoovi. K vůli němu vystříhal jsem se pošpínití se. Dbal jsem málo jiných lidí, leč záleželo mi na tom, abych žil řádně v očích Otoových. Učinil mě svým ideálem, utvořiv si mě, jak se obávám, ze své lásky a zbožňování. Byly chvíle, kdy stál jsem na pokraji srázu pekelného a byl bych se tam vrhl, kdyby myšlenka na Otooo mě nebyla zadržela. Jeho pýcha nade mne vstoupila do mne až se stalo jedním z hlavních pravidel mého osobního zákonníka nečinění nic, co by mohlo zmenšit tuto jeho pýchu.

Přirozeně nepoznal jsem nikdy správně, jaké vlastně byly jeho city ke mně. Nikdy neposuzoval, nikdy nekáral, a povlovně vyvýšenost, již jsem v jeho očích

zaujímal, působila na mne tak, že jsem byl s to chápati, jakou ránu bych mu zasadil, kdybych byl jiným než nejlepším, jak jsem vůbec jen mohl býti.

Strávili jsme spolu sedmnácte let; po sedmnácte let byl mi po boku, bdě, když jsem spal, ošetřuje mě, když jsem trpěl zimnicí a ranami — ba přijímaje rány v zápasech za mne. Dal se najímati na těchž lodích, kde já byl a spolu proputovali jsme Pacifik od Hawaiských až k sydneyenskému předhoří a od Torreských úžin ke Galapagům. Verbovali jsme černé dělníky od Nových Hebrid a Ostrovů Rovníkových až na západ k Lousiadům, Nové Britanii, Novému Irsku a Novému Hannoveru. Ztroskotali jsme třikráte na Gilbertových, ve skupině Svatého Kříže a na Fiji. Obchodovali a pomáhali jsme všude, kde se dal nějaký dolar vydělati, ať již na perlách nebo perleti, kopře, rybách, želvovině nebo vracích připluvších k pobřeží.

Začalo to na Papeete, bezprostředně po tom, kdy mi oznámil, že se mnou půjde kamkoli na širé moře nebo na ostrovy v něm ležící. V té době byl v Papeete klub, kde se scházeli kupci, obchodníci perlamy, kapitáni a vyvrhel jihomořských dobrodruhů. Hrálo se vysoko a pilo se neobmezeně, a obávám se, že jsem se tam zdržel vždy déle, než bylo na místě. Avšak, ať bylo jakkoli pozdě v noci, když jsem odcházel z klubu, Otoo čekal na mne vždy, aby mne dovedl v bezpečí domů.

S počátku jsem se smál, pak jsem ho plísnil. Pak jsem mu prostě řekl, že nepotřebuji již chův. Na to vraceje se z klubu, již jsem ho neviděl. Leda náho-

dou, asi za týden na to jsem objevil, že mě stále doprovázel domů, plíže se ulicí ve stínu mangových stromů. Co jsem měl dělati? Věděl jsem, co mi zbývá.

Nenápadně počal jsem odcházeti z klubu dříve. Za deštivých, bouřlivých nocí, uprostřed smíchu a žertů, vracela se ke mně stále a stále myšlenka na Otoo, stojícího někde na strastiplné stráži pod promočenými mangovníky. Skutečně učinil ze mne lepšího člověka, a přece nebyl upiatý, přemrštěný. Křesťanská morálka byla mu cizí. Všichni domorodci na Bora Boře byli křesťany, on však byl pohanem, jediným nevěřcem na ostrově, drsným materialistou, jenž věřil, že až umře, bude mrtev. Věřil pouze v čestné jednání a poctivost. I malá nízkost byla dle jeho zákonníka téměř tak vážnou jako svévolná vražda, a jsem přesvědčen, že cenil vraha výše, než muže oddaného lstivosti a úskokům.

Co mé osoby se týče, měl námitky pouze proti těm mým činům, jež mi škodily. Hra nebyla nic špatného. On sám byl náruživým hráčem. Leč zdržeti se pozdě do noci, vykládal, škodilo lidskému zdraví. Viděl, jak muži, kteří o sebe nedbali mřeli zimnicí. Nebyl abstinentem a nepohrdl žádným douškem, zejména při práci za deštivého počasí na moři. S druhé strany však zastával umírněnost, pokud šlo o lihoviny. Viděl mnoho mužů, již byli zabiti nebo jim ublíženo, když příliš holdovali skotské.

A tak měl vždy na srdci mé blaho. Myslil vždy za mne do předu, uvažoval mé záměry a bral v nich větší zájem, než já sám. S počátku, než jsem ještě zvěděl, jak se zajímá o mé záležitosti, musil pouze

hádati na mé záměry, na příklad v Papeete, když jsem pomýšlel na to, státi se společníkem jistého svého podvodného krajana při spekulaci s guanem. Nevěděl jsem tehdy, že je to taškář a nevěděl to žádný běloch v Papeete. Nevěděl to ani Otoo, leč vída, do jak úzkého spojení s ním vstupují, zjistil to za mne, aniž bych ho o to byl žádal. Domorodí námořníci ze všech koutů moře potloukají se na březích Tahiti a Otoo, puzen pouhým podezřením, chodil mezi ně, až nasbíral dostatečných fakt, aby své podezření ospravedlnil. Oh, byla to pěkná historie s tím Randolfem Watersem. Nemohl jsem tomu s počátku ani věřiti, když Otoo mi to vypravoval. leč když jsem to pak doma Watersovi v narážkách naznačil, ustoupil bez odporu, a nejbližším parníkem odplul do Aucklandu.

S počátku, přiznávám ochotně, nemohl jsem se zbavit nelibosti nad tím, že Otoo strká nos do mých záležitostí. Avšak věděl jsem, že je naprosto nezištný, a brzo jsem se přesvědčil o jeho chytrosti a obezřetnosti. Měl vždy oči otevřeny, když šlo o moji osobu a byl současně bystrozraký i dalekozraký. Časem stal se mým rádcem a brzo vyznal se v mých záležitostech lépe než já sám. Měl skutečně můj zájem na srdci více než já sám. Mne ovládala ještě velkolepá bezstarostnost mládí, dával jsem přednost romantice před dolarem, a dobrodružství před pohodlím a bezpečností. Bylo tedy dobře, že měl jsem někoho, kdo staral se za mne. Víím, kdyby nebyl Otoa, tak že bych tu dnes vůbec nebyl.

Z četných příkladů uvedu jeden. Měl jsem jisté zkušenosti v najímání černých dělníků, než ještě

jsem přišel na Paumotus za perlami. Oto o a já byli jsme na pobřeží v Samoi — byli jsme skutečně na břehu a v nesnázích — když mě osud udělal verbířem na brigě, shánějící černé dělníky. Oto o dal se ihned také najmouti a po následujícím půl tuctu let potloukali jsme se na tolikéž lodích nejdivočejšími končinami Melanesie. Oto o hleděl vždy na to, aby mi byl co nejbliže v mém člunu. Naším zvykem při najímání dělníků bylo, že verbíř vystoupil na břeh. Záložní člun ležel vždy na veslech několik set stop od břehu, kdežto člun verbířův, připraven také na veslech, byl na vodě těsně při břehu. Když jsem vystoupil na břeh se svým zbožím, nechav svou družinu ve člunu, Oto o opustiv své místo u vesla, postavil se vždy do zádi člunu, kde winchestrovka ležela připravena po ruce pod kusem plachtovin. Mužstvo člunu bylo také ozbrojeno, majíc snide. rovky ukryty pod pruhem plachtoviny, položeným podél planice člunu. Zatím co jsem se zabýval domlouváním a přemlouváním vlnohlavých kanibalů, aby šli pracovat do queenslandských plantáží, Oto o byl na stráži. A často a často upozornil mě polohlasem výstražně na podezřelé jevy a hrozící zradu. Někdy to byl spěšný výstřel jeho pušky, srazivší některého negra k zemi, jenž mi byl první výstražnou blížícího se nebezpečí. A když jsem pak úprkem hnál se ke člunu, byla to vždy jeho ruka, jež mi pomohla dostat se skokem na palubu. Jednou, pama. tuji, bylo to na Svaté Anně, byl člun právě na suchu, když srážka začala. Záložní člun spěchal nám ku pomoci, avšak několik desítek divochů bylo by nás zaskočilo, než by se byl dostavil. Oto o vyskočil

letem na břeh, vnořil obě ruce do bedny se zbožím a rozházel tabák, skleněné perly, tomahawky, nože a kusy látky všemi směry.

To bylo přece příliš mnoho pro vlnohlavce. Mezi tím, co se hnali po těchto pokladech, byl člun dopraven na vodu, my do něho skočili a byli jsme na čtyřicet stop dále. V následujících na to čtyřech hodinách dostal jsem třicet rekrutů na tomtéž břehu.

Zvláštní případ, jež mám na mysli, stal se na Malaitě, nejdivočejším ostrově ve východních Šalamounových. Domorodci chovali se pozoruhodně přátelsky a jak jsme tedy měli věděti, že celá vesnice sbírala mezi sebou po dvě léta, aby za to dostala hlavu bělocha? Ti žebráci jsou všichni lovci lebek, a zejména cení hlavu bělochovu. Chlapík, který ukořistí hlavu, měl dostati celý výtěžek sbírky. Jak jsem řekl, chovali se velice přátelsky a já byl toho dne plných sto sáhů od břehu, kde byl člun. Otoo mě varoval a jako obvykle, když jsem ho nedbal, přišel jsem k úrazu.

První, co jsem viděl, byl mrak oštěpů, vynořivších se z mangrové bažiny proti mně. Alespoň tucet mě jich zasáhlo. Dal jsem se na útěk, ale klopýtl jsem přes jeden, jenž mi uvázl v lýtku a klesl jsem. Vlnohlavci rozběhli se ke mně každý s vějířovitým tomahawkem na dlouhé rukojeti, s nímž mi chtěli sraziti hlavu. Všichni byli tak chtiví odměny, že jeden překážel v cestě druhému. V tom zmatku uhnul jsem se několika mávnutím tomahawku tím, že jsem se vrhnul hned sem, hned tam na písčinu.

Tu přiběhl Otoo — Otoo zápasník. Nějakým způsobem dostal se mu do rukou těžký válečný kyj a

v boji z blízka byla to daleko účinnější zbraň než ručnice. Byl docela mezi nimi, tak že nemohli na něho útočiti oštěpy, při čemž jejich tomahawky byly jim bez užitku. Bojoval za mne a byl rozvztekl jen jako Berserker. Způsob, jakým zacházel s kyjem, byl překvapující. Jejich lebky pukaly jako přezralé oranže. Teprve když je zahnal zpět, uchopil mě do náruče a dal se do běhu, utržil první rány. Dostal se do člunu se čtyřmi oštěpy v těle, chopil se své winchestrovky a tou skolil na každý výstřel jednoho divocha. Pak jsme se dostali na palubu škuneru a začali jsme se léčiti.

Sedmnácte let byli jsme pospolu. On mě vychoval. Byl bych snad dnes skladníkem, verbířem černých dělníků nebo pouhou vzpomínkou, kdyby nebylo jeho.

»Vy utrácíte své peníze, vyjedete si a vyděláte jiné,« pravil jednoho dne. »Nyní je vám snadno vydělati si peníze. Ale až zestárnete, budou vaše peníze ty tam a nebudete už s to vyjeti si a vydělati jiné. Vím to, pane. Pozoroval jsem způsob života bílých mužů. Na pobřeží je mnoho starých mužů, kteří byli kdysi mladými a kteří dovedli vydělati si kdysi peníze jako vy nyní. Teď jsou však staří a nemají nic, a čekají na mladé muže, až vystoupí na břeh a zaplatí za ně trochu pití.

»Černý hoch je otrokem na plantážích. Dostává dvacet dolarů ročně. Pracuje těžce. Dozorce nemá tak těžkou práci. Jezdí na koni a dohlíží jen na práci černochovu a dostává dvanáct set dolarů ročně. Já jsem námořníkem na škuneru. Dostávám patnáct dolarů měsíčně. To jen proto, že jsem dobrým

námořníkem. Pracuji těžce. Kapitán má dvoji stan a pije pivo z dlouhých lahví. Neviděl jsem nikdy, že by táhl lano, nebo chopil se vesla. Dostává stopadesát dolarů měsíčně. Já jsem námořníkem a on mořeplavcem. Myslím, pane, že by bylo pro vás velmi dobré, kdybyste se vyznal v plavbě.«

Otoo pobádal mě k tomu stále. Plavil se se mnou pak jako druhý kormidelník na mém prvním škuneru a byl daleko pyšnější než já sám na to, že mohu poroučeti. Později počal pak takto:

»Kapitáne, pane, je dobře placen, ale loď je svěřena jeho péči a není nikdy prost tohoto břemene. Majitel lodi to je, jenž je lépe placen, jenž sedí na břehu s četnými sluhy a obrací jen své peníze.«

»Pravda, ale škuner stojí pět tisíc dolarů — a to ještě starý škuner,« namítal jsem. »Zestaral bych, než bych uspořil pět tisíc dolarů.«

»Pro bělocha je také kratší cesta, jak se dostat k penězům,« pokračoval, ukazuje mi na břeh porostlý kokosovníky.

Byli jsme tehdy na Šalamounových ostrovech shánějící náklad amerických ořechů podél východního pobřeží Guadalcanaru.

»Mezi ústím řeky a nejbližším druhým, jsou dvě míle,« pravil. »Rovina táhne se daleko do země. Nyní nemá žádnou cenu. Na přesrok — kdo ví? — nebo za dvě léta, lidé zaplatí mnoho za ten kus země. Kotviště je tu dobré. Velké parníky mohou přistát zcela blízko. Můžete koupiti zemi čtyři míle hluboko od starého náčelníka za deset tisíc balíků tabáku, deset lahví kořalky a sniderovku, což by vás

„stálo, myslím, sto dolarů. Pak svěříte tu věc komisionáři a na přesrok nebo za dvě léta to prodáte a stanete se majitelem lodi.«

Následoval jsem jeho pokynů a jeho slova osvědčila se býti pravdivými, ač ve třech letech místo ve dvou. Pak následoval podnik s pastvinami na Guadalcánaru — dvacet tisíc akrů na devětsetdevadesátdevět let pachtu od vlády za nominální sumu. Držel jsem pacht přesně devadesát dní, než jsem jej prodal nějaké společnosti s velmi pěkným výdělkem. Vždy byl to Otoo, jenž hleděl do budoucna a vyhledal příležitost. Jemu jest přičítati koupi vraku Doncastru — jenž byl koupen ve dražbě za sto liber a vynesl tři tisíce po zaplacení všech útrat. On přivedl mě na Savaiské plantáže a na podnik s kakaem na Upolu.

Neprovozovali jsme tolik mořeplavbu jako za dřívějších dnů. Byl jsem ve velmi příznivých poměrech. Oženil jsem se a způsob mého života se silně zlepšil, avšak Otoo zůstal týmž Otoo starých časů, přecházejícím po domě a vlekoucím se po mých kancelářích s dřevěnou dýmku v ústech, šilinkovou košilí na těle a čtyřšilinkovou lava-lava kolem boků. Nemohl jsem naučiti ho utráceti peníze. Nemohl jsem se mu jinak odvděčiti než láskou a Bůh je svědkem, že se mu jí dostalo od nás všech plnou měrou. Děti ho zbožňovaly a kdyby bylo možno zkaziti ho, moje žena by byla jistě jeho zkázou.

Děti! On byl skutečně tím, jenž naučil je správně kráčet životem. Počal tím, že naučil je kráčet po zemi, seděl u nich, když byly nemocny. Jednoho po

druhém, sotva že se naučily batoliti, vzal s sebou k laguně a udělal z nich obojživelníky. Naučil je více, než já kdy věděl, o životě ryb a způsobech, jak je lovit. V křovinách bylo tomu podobně. V sedmi letech Tom se vyznal lépe v honbě než mně by se kdy bylo zdálo ve snu; v šesti letech Mary přešla Kluzkou Skálu bez zachvění, ač jsem viděl statné muže vyhýbati se tomuto kousku. A když Frank dokončil šestý rok, dovedl přinést šilinky ze dna v hloubce tří sáhů.

»Moji lidé na Bora Boře nemají rádi pohany — všichni jsou křesťany, a já nemám rád křesťany na Bora Boře,« řekl jednoho dne, když já chtěje přinutiti ho k tomu, aby utratil trochu peněz, jež byly vším právem jeho, přemlouval jsem ho k tomu, aby navštívil svůj rodný ostrov na jednom z našich škunerů — zvláštní cesta, jež, jak jsem doufal, prolomí jeho zdrženlivost, pokud šlo o utrácení peněz,

Pravím: na jednom z našich škunerů, ačkoli dle zákona náležely tehdy všechny pouze mně. Zápolil jsem s ním dlouho přemlouvaje ho, aby se stal mým společníkem.

»Jsme společníky od toho dne, kdy Malá Jeanne se potopila,« řekl na konec. »Je-li to však přáním vašeho srdce, staneme se společníky i podle zákona. Nemám nic na práci a přece tolik utrácím. Piji, jím a kouřím, jak náleží — to stojí mnoho peněz, vím. Neplatím nic za hru na kulečníku, neboť hraji na vašem stole, ale přece to stojí peníze. Rybolov na výspě je zábava pro boháče. Je to hrozné, jak mnoho peněz stojí udice a vlasce. Ano, je třeba, aby-

chom se stali společníky i podle zákona. Potřebuji peníze. Budu je dostávat od pokladníka v kanceláři.«

Byla tedy sepsána smlouva a řádně zanešena a provedena v knihách. Za rok na to byl jsem nucen k výčítkám.

»Karle,« řekl jsem, »vy jste zpropadený starý podvodník, hamižný skrblík, starý držgrešle. Uvažte, váš podíl za rok na našem společenství obnáší tisíce dolarů. Hlavní pokladník vydal mi tuto listinu. Z ní je patrné, že jste si vybral za ten rok právě osmdesát sedm dolarů a dvacet centů.«

»Zbývá mi něco k dobru?« tázal se úzkostlivě.

»Říkám vám, že tisíce a tisíce,« odvětil jsem.

Jeho tvář se vyjasnila jako by pocítil nesmírnou úlevu.

»To je dobře,« pravil. »Hleďte, ať to účetní správně vyúčtuje. Až to budu potřebovat, budu to chtít, a nesmí scházet ani centík.«

»Kdyby scházel,« dodal pak prudce, pomlčev chvíli, »musil by to účetní nahradit ze své mzdy.«

A po celou tu dobu, jak jsem pak zvěděl, jeho poslední vůle, sepsaná u Caruthersů, a ustanovující mě co jediného dědice, ležela v uschování u amerického konsula.

Avšak konec přišel, jako musí přijít konec každému lidskému svazku. Stalo se to na šalamounových ostrovech, kde naše nejdívočejší dílo bylo provedeno v našem divokém mládí — a kde jsme se ocitli opět — hlavně k vůli prázdninám a mimochodem, abychom shlédli své statky na ostrově Floridě, a po-

ohlédli se po perlových lovištích ve Mbolské úžině. Zdrželi jsme se na Savo, pustivše se do kupování zvláštností.

Nuže, Savo se hýbe žraloky. Obyčej vlnohlavců, pohřbívatí své mrtvé v moři, nepřiměl žraloky k tomu, aby si nezalovili také v sousedních vodách. Osud tomu chtěl, že jsem se plavil k lodi v malém, přetíženém, domácím canoe, když se člun převrhl. Čtyři vlnohlavci a já jsme v něm byli, vlastně viseli jsme na něm. Škuner byl nějakých sto sáhů dále. Volal jsem právě, aby nám poslali člun, když jsem slyšel jednoho vlnohlavce zavřeštěti. Držel se na konci canoe a on, jakož i konec canoe byl několikráte zatažen dolů, pak se divoch pustil a zmizel. Žralok se ho zmocnil.

Tři ostatní negři snažili se vylézt z vody na spodek převráceného canoe. Křičel jsem, klel jsem a udeřil jsem nejbližšího z nich pěstí, ale bez výsledku. Byli bez sebe úzkostí. Canoe mohlo snést sotva jednoho z nich, pod třemi se však kymácelo a převrácelo na bok, tak že spadli opět do vody.

Opustil jsem canoe a počal jsem plavati ke škuneru očekávaje, že potkám na cestě člun. Jeden z negrů rozhodl se provázeti mě a plavali jsme spolu tiše, bok po boku, naklánějíce chvílemi své tváře nad hladinu a pátrajíce, neblíží-li se žraloci. Řev jednoho z těch, kdož zůstali na canoe nás poučil o tom, že byl již také uchvácen. Hleděl jsem právě do vody, když jsem spatřil velkého žraloka plujícího právě pode mnou. Měl plných šestnáct stop délky. Viděl jsem vše. Uchopil vlnohlavce v půli těla a táhl

ho pryč, ubožáka, jehož hlava, plece a ramena stále ještě vyčnívala z vody ven, zatím co srdcervoucím způsobem křičel. Byl takto vlečen pryč několik set stop, než byl stažen pod hladinu.

Plaval jsem úsilovně dále, doufaje, že to byl poslední nezaměstnaný žralok. Leč objevil se jiný. Zda to byl některý z těch, co se vrhli dříve na domorodce, nebo zda měl něco dobrého na zub již dříve, nevím. Na každý pád však neměl tak na spěch jako ti druzí. Nemohl jsem nyní plovati tak rychle, poněvadž větší část své energie musil jsem věnovati pozorování zvířete. Dával jsem pozor, až podnikne svůj první útok. Štěstí mi přálo, že jsem se mu dostal oběma rukama mezi oči, a ač bych byl býval jeho nárazem téměř sražen pod vodu, přece podařilo se mi odehnati ho. Otočil se a počal kroužiti kolem mne. Po druhé unikl jsem mu týmž manévrem. Třetí útok skončil neúspěchem pro obě strany. Uhnul se právě v okamžiku, když moje ruce by ho byly udeřily do hlavy, ale jeho kůže jako ze skelného papíru (měl jsem jen spodní košili bez rukávů) sedřela mi kůži na jedné ruce od lokte až k rameni.

V té chvíli byl jsem již vyčerpán a vzdával jsem se naděje. Škuner byl ještě na dvě stě stop daleko. Měl jsem tvář obrácenu k vodě a pozoroval jsem žraloka, jak se chystal k novému útoku, když jsem spatřil nějaké tmavé těleso, blížící se mezi nás. Byl to Otoo.

»Plavte ke škuneru, pane,« pravil a mluvil bodře jako by šlo pouze o nějaký žert. »Znám žraloky, jsou jako mými bratry.«

Poslechl jsem plavaje zvolna dále, kdežto Otoó mě obeplul, drže se stále mezi mnou a žralokem, maře jeho útoky a dodáváje mi odvahy.

»Zdvihací jeřáb je rozebrán a opravují jej,« vysvětloval asi po minutě nebo po dvou a ponořil se, aby čelil novému útoku.

V tu chvíli škuner byl na třicet stop daleko a já byl u konce se svými silami. Sotva že jsem se mohl hnouti. Házeli nám provazy s paluby, ty však stále ještě k nám nedopadaly. Žralok pozoruje, že mu nehrozí žádné nebezpečí, stal se odvážnějším. Několikráte by mě byl již téměř dostal, avšak po každé byl tu Otoó o okamžik dříve než by bylo již pozdě. Ovšem, Otoó mohl se sám zachrániti kdykoli, ale držel se stále při mně.

»S Bohem Karle! se mnou je konec,« chtěl jsem právě ze sebe vypraviti.

Věděl jsem, že konec nadešel a že v nejbližším okamžiku natáhnu ruce a potopím se.

Otoó se však na mne usmál, řka:

»Ukáži vám nový úskok. Udělám, aby se žralok unavil.«

Zabočil za mne, odkud žralok se chystal napadnouti mě.

»Trochu více na levo!« zvolal pak. »Je tam provaz ve vodě. Na levo, pane — na levo —«

Změnil jsem směr a vyrazil jsem na slepo. Byl jsem v tu chvíli sotva při vědomí. Jak se moje ruka dotkla provazu, zaslechl jsem výkřik s paluby. Obrátil jsem se a rozhlédl. Nikde ani stopy po Otoovi.

V nejbližším okamžiku na to objevil se opět na hladině. Obě ruce byly od zápěstí pryč a z pahýlů řinula se krev.

»Otoo!« zvolal něžně a já viděl v jeho pohledu lásku, jež se chvěla v jeho hlase.

Tehdy a jedině tehdy naposledy za všechna ta léta, co byli jsme spolu, zavolal mě tímto jménem.

»S Bohem, Otoo!« zvolal.

Pak byl stažen dolů, mě pak vytáhli nahoru, kde jsem omdlel v kapitánově náručí.

A tak skončil Otoo, jenž mě zachránil a udělal ze mne muže a jenž mě zachránil naposled. Setkali jsme se ve chřtánu uragánu a rozloučili jsme se ve chřtánu žraloka, po sedmnácti letech přátelství, jakého, jak se odvažují tvrditi, nebylo dosud nikdy mezi dvěma muži, jedním hnědým a jedním bílým. Jestliže Jehova vidí se Svých výšin každého vrahce padati, nebude nejmenším v Jeho království Otoo, pohan z Bora Bory.

Strašné Šalamounovy ostrovy.

Nelze popřít, že skupina šalamounových ostrovů je krušný oříšek, s druhé strany však jsou jistě horší místa na světě. Avšak pro nováčka, jenž nemá vrozeného porozumění pro lidi a život v jeho nahotě, mohou býti šalamounovy ostrovy velmi strašnými.

Je pravda, že zimnice a úplavice jsou tam na stále obchůzce, že tam převládají odporné kožní nemoci, že vzduch je prosycen jedem, jenž hlodá ve všech porech, drásá pokožku, stravuje ji nebo působí zhoubné nádory, a že mnozí statní muži, vyváznuvše smrti tam, vracejí se do své domoviny co pouhé vraky. Je také pravda, že domorodci šalamounových ostrovů jsou divoká horda, mající stále chuť na lidské maso a zálibu ve sbírání lidských lebek. Jejich nejoblíbenějším sportem je napadnutí člověka, když je obrácen zády a zasaditi mu tomahawkem strašnou ránu, jež oddělí míchu od mozku. Rovněž je pravda, že na některých ostrovech, jako na př. na Malaitě, zisk a ztráta společenských styků počítá se podle

vražd. Hlavy jsou prostředkem výměny a bílé hlavy jsou obzvláště ceněny. Velmi často na tucet vesnic uspořádá sbírku, jakousi labetu, již zvětšuje měsíc po měsíci až do té míry, kdy nějaký udatný bojovník přinese hlavu bělocha, čerstvou a krvavou a požádá o celý vklad.

To vše je úplná pravda a přece jsou běloši, kteří žili na Šalamounových ostrovech přes dvacet let, a jimž se po nich stýská, když jdou odtamtud. Člověk musí jen být opatrným — a mít štěstí — aby mohl žít dlouho na Šalamounových ostrovech, avšak musí to také být člověk pravého druhu. Musí mít značku nevyhnutelného bělocha vtisknutu ve své duši. Musí být nevyhnutelným. Musí mít jistou vznešenou lhostejnost k nepřízni osudu, převahu, jistou kolosální spokojenost s sebou samým, jistou plemennou domýšlivost, jež ho přesvědčuje o tom, že jeden běloch je ve všední den lepší, než tisíc černochů v neděli, v neděli pak že vyváží alespoň dva tisíce. Neboť to jsou věci, jež učinily bělocha nevyhnutelným. Oh, a pak ještě jedna věc — běloch, jenž si přeje být nevyhnutelným, nesmí pouze opovrhovati nižšími plemeny a myslit mnoho o sobě, on nesmí se také příliš oddávati hloubání. Nemusí příliš dobře rozumět pudům, zvykům a duševním jevům lidí černé, žluté a hnědé pleti, neboť to není cesta, kterou bílé plemeno vykonalo svůj královský pochod kolem světa.

Bertie Arkwright nebyl nevyhnutelným. Byl příliš citovým, příliš jemně laděn, a měl příliš mnoho obrazivosti. Svět měl pro něho příliš velkou cenu. Nedovedl zaujati dosti pevné stanovisko ve svém prostředí. Proto poslední místo na světě, jež by se

pro něho hodilo, byly Šalamounovy ostrovy. Přišel neočekáváje, že se tam zdrží. Soudil, že pětinedělní pobyt na pevnině mezi příchodem dvou parníků ukonejší volání, jímž, jak cítil, chvělo se jeho nitro. Alespoň říkal tak turistům ženského pohlaví na Makembo, ač snad jinými slovy, a ty ho zbožňovaly co hrdinu, neboť byly to ženy a znaly pouze bezpečnou palubu parníku, konajíce svou cestu Šalamounovými ostrovy.

Ještě jeden muž byl na parníku, jemuž však dámy nevěnovaly pozornosti. Byl to dlouhý lidský věchet s uvadlou vrásčitou pletí mahagonové barvy. Na jeho jménu uvedeném v seznamu cestujících nezáleželo, leč jeho druhé jméno, kapitán Malu, bylo jméno, při němž negři se zaklínali, a jehož zvuk dovedl přivést k rozumu všeliké obmezené nezvedence od Nového Hannoveru k Novým Hebridám. Vzdělával divochy i divočiny, a ze zimnice a nebezpečí, praskotu sniderovek a bičů dozorců, vymačkal pět milionů peněz v podobě ryb, sandalového dřeva, perleti a želvoviny, ořechů a kopry, pastvin, obchodních stanic a plantáží. Malík kapitána Malu, mimochodem řečeno zlomený, měl v sobě více nevyhnutelnosti než celý trup Bertie Arkwrighta. Avšak dámy neměly tehdy pro svůj úsudek jiného měřítka, než vzezření, a Bertie byl jistě hezký muž.

Bertie hovořil s kapitánem Malu v komnatě pro kuřáky, a svěřil mu svůj úmysl, seznati život tak, jak jen skutečně je na Šalamounových ostrovech, život v celé jeho nahotě, život nebezpečí a krve. Kapitán Malu souhlasil, že úmysl ten jest záslužný a účtyhodný. Leč teprve za několik dní pocítil zájem

k Bertiemu, když tento mladý dobrodruh trval na tom, že mu ukáže svou samočinnou bambitku ráže 44. Bertie vysvětloval její mechanismus a ukazoval, jak lze vyjmouti nabitou zásobnici z výdutě zbraně.

»Je to tak jednoduché,« pravil. Pošinul zevní hlavěň zpět podél vnitřní. »Tím se nabije a připraví k výstřelu. Nemusím pak dělati nic než stisknouti spoušť, osmkrát, tak rychle, jak jen mohu pohybovatí prstem. A hleďte bezpečnostní závěr. Ten se mi nejvíce líbí. Je bezpečný, absolutně bezpečný!« Vyňal zásobnici. »Vidíte, jak je to bezpečné.«

Jak držel zbraň v ruce, ocitlo se ústí hlavně proti žaludku kapitána Malu. Modré oči tohoto hleděly na ně upřeně.

»Nechtěl byste obrátiti zbraň jiným směrem?« tázal se.

»Je to naprosto bezpečné,« ujišťoval ho Bertie. »Vyňal jsem zásobnici. Není nyní nabito, víte?«

»Zbraň je vždy nabita.«

»Tato však ne.«

»Obraťte ji ale přece.«

Hlas kapitána Malu byl dutý, kovový a tichý, leč jeho oči neodvracely se od ústí bambitky, dokud Bertie neobrátil ji jiným směrem.

»Vsadil bych pět dolarů, že není nabita,« navrhol Bertie se zápallem.

Druhý potřásl hlavou.

»Ukážu vám to tedy.«

Bertie chtěl přiložiti právě hlavěň ke svému spánku se zřejmým úmyslem dotknouti se spoušti.

»Jen okamžik,« řekl kapitán Malu klidně vztahuje ruku, »Dovolte, abych se na ni podíval.«

Namířil nad hladinu a stiskl spoušť. Následovala silná rána, provázena v tomtéž okamžiku ostrým klepnutím mechanismu, jenž odhodil horkou, kouřící se patronu na palubu. Bertie vyjeven otevřel ústa.

»Pohnul jsem hlavní, není-li pravda?« vysvětloval. »Bylo to ode mne jak náleží hloupě.«

Usmál se rozpačitě a usedl na židli. Krev zmizela mu z tváře a tmavé kruhy objevily se mu kolem očí. Ruce se mu třásly tak, že nebyl s to dáti si cigaretu do úst. Svět měl pro něho příliš velkou cenu a viděl se již ležeti na palubě s vytékajícím mozkiem.

»Skutečně,« pravil, »... skutečně.«

»Je to pěkná zbraň,« pravil kapitán Malu, vraceje nu bambítku,

Na palubě *Makembo* byl komisionář vracející se ze *Sydneye* a s jeho svolením byla učiněna zastávka na *Ugi*, aby byl vyložen nějaký misionář. U *Ugi* pak ležela lodice *Arla*, již velel kapitán Hansen. Nuže, *Arla* byla jednou z četných lodí kapitána Malu a na jeho popud a pozvání se stalo, že Bertie přešel na palubu *Arlu* jako host na čtyřdenní cestu podél pobřeží *Malaity* za účelem najímání dělníků. *Arla* měla ho pak vysaditi na *Reminžské plantáži* (náležející taktéž kapitánu Malu), kde Bertie mohl zůstat týden a pak měli ho dopravit do *Tulagi*, sídla vlády, kde by byl hostem komisionářovým. Kapitán Malu byl zodpověden za další dva pokyny, jež dal, a mizí pak z našeho vy-

pravování. Jeden z pokynů byl kapitánu Hansenovi, druhý pak panu Harriwellovi, správci remiňžské plantáže. Oba pokyny byly v podstatě stejné, totiž, aby byla panu Bertiemu Arkwrightovi poskytnuta příležitost nahlédnouti do života na šalamounových ostrovech v celé jeho nahotě. Šeptalo se také, že kapitán Malu se zmínil o tom, že bedna skotské bude provázeti zvláště skvostný pohled, jehož by se panu Arkwrightovi dostalo.

*

»Ano, Swartz byl vždy příliš zabeďněný. Vidíte, vzal čtyři ze svého mužstva do Tulagi, kde měli býti mrskáni — úředně ovšem — a pak dal se s nimi zpět na velrybářském člunu. Počasí bylo dosti bouřlivé a tak se stalo, že člun se překotil sotva vyplul. Jediný Swartz se utopil. Ovšem, že to bylo pouhou náhodou.«

»Jakže? Skutečně?« tázal se Bertie bez velkého zájmu, hledě upřeně na černocho u kormidla.

Ugi zmizelo za lodí a Arla klouzala po hladině podél lesnatých břehů Malaity. Kormidelník, jenž tak vábil pohled Bertieho, pohrával si se hřebem za deset peny, trčícím mu jako špejl v nose. Kolem krku měl šňůru knoflíků od kalhot. V otvorech svých boltců měl nastrkány dlátka na otvírání krabic, přelomené držátko kartáčku na zuby, hliněnou dýmku, mosazné kolečko od budičku a několik patron z winchesterky. Na prsou visela mu polovička porculánového talíře, zavěšena kolem krku. Asi čtyřicet podobně vyzdobených černochů leželo na palubě;

patnáct z nich náleželo k mužstvu lodi, ostatní byli nově najatí dělníci.

»Ovšem že to bylo jen náhodou,« ozval se kormidelník Arly, Jacobs, štíhlý, černooký muž, vyhlížející spíše jako professor než jako námořník. »Johnny Bedipa potkala téměř tatáž náhoda. Přiváděl zpět několik černochů od mrskání, když ho překotili. Ten však dovedl plovati právě tak dobře jako oni, a dva z nich se utopili. Použil klacku a revolveru. Ovšem bylo to náhodou.«

»Takové náhody přihodí se často,« podotkl kapitán. »Vidíte toho muže u kola, pane Arkwrighte? Je to lidožrout. Před šesti měsíci on a ostatní z mužstva člunu utopili tehdejšího kapitána Arly. Udělali to na palubě, na zádi u kruhu kotevního vratidla.«

»Paluba byla v hrozném stavu,« řekl kormidelník.

»Rozumím dobře...?« počal Bertie.

»Nu, ovšem že,« ozval se kapitán Hansen. »Bylo to zcela nahodilé utonutí.«

»Ale na palubě?«

»Právě že. Důvěrně vám mohu ovšem říci, že užívají sekery.«

»Mužstvo, jež máte sebou?«

Kapitán Hansen přikývl.

»Onen kapitán byl vždy příliš bezstarostný,« vysvětloval kormidelník. »Byl k nim právě obrácen zády, když mu ji dali.«

»Nemáme zde žádného zastání,« naříkal kapitán. »Vláda nadržuje vždy negrům proti bělochům. Nesmíte vystřelit první, Musíte první výstřel přenechat

negrovi, nebo vláda nazve vás vrahem a přijdete na Fiji. Proto je tu tolik nahodilých utonutí.«

Volali k obědu a Bertie i kapitán šli dolů zanechavše kormidelníka, aby hlídal na palubě.

»Hleďte si dobře toho černého ďábla Auiki,« napomínal kapitán odcházeje. »Už po několik dní se mi nelíbí jeho pohled.«

»Dobře,« odvětil kormidelník.

Oběd pokračoval a kapitán byl právě v polovici svého vypravování o tom, jak byla přepadena loď Skotských Náčelníků.

»Ano,« pravil, »byla to nejlepší loď na pobřeží. Ale než ještě opustila kotviště a než se dostala k výspě, přihnalo se k ní canoe. Bylo tam pět bělochů, mužstvo záleželo asi z dvaceti hochů ze Svatého Kříže a Samoie, a jediný skladník vyvázl. Mimo to bylo tam šedesát najatých dělníků. Všichni byli kai-kai. Kai-kai? o, prosím za odpuštění. Rozumím tím, že byli všichni snědeni. Pak byla tu loď James Edwards, švihácky vystrojená.«

Avšak v tom okamžiku ozvalo se hlasité zaklení kormidelníkovy s paluby a sbor divokých výkřiků. Revolver spustil třikrát a pak bylo slyšeti hlasité zašplouchnutí. Kapitán Hansen byl v tom okamžiku na schůdkách a Bertie byl okouzlen rychlostí, jakou při svém skoku vytrhl revolver. Bertie vystoupil obezřeleji, váhaje než vystrčil nahoře hlavu z dveřního otvoru. Leč nic se nestalo. Kormidelník se chvěl rozčilením, revolver drže v ruce. Jednu chvíli sebou škubl a skokem na polo se obrátil, jako by mu hrozilo ze zadu nebezpečí.

»Jeden domorodec padl přes palubu,« řekl zvláštním, nuceným hlasem. »Neuměl plovati.«

»Kdo to byl?« tázal se kapitán.

»Auiki,« zněla odpověď.

»Ale víte, slyšel jsem výstřely,« ozval se Bertie, chvěje se vzrušením, neboť tušil dobrodružství a to dobrodružství, jež šťastně skončilo.

Kormidelník obrátil se k němu rychle, bruče:

»To je prokletá lež. Nikdo nevystřelil ani jednu ránu. Negr spadl přes palubu.«

Kapitán Hansen upíral na Bertie pevně své matné oči, ani nemrkaje.

»Já — já jsem myslel —« počal Bertie.

»Výstřely?« řekl kapitán Hansen jako ve snu. »Výstřely? Slyšel jste nějaké výstřely, pane Jacobs?«

»Ani ránu,« odvětil pan Jacobs.

Kapitán pohlédl vítězoslavně na svého hosta a řekl:

»Patrně náhoda. Pojdme dolů, pane Arkwrighte a dokončme svůj oběd.«

Té noci spal Bertie v kapitánově kabině, malé kajutě opodál hlavní kabiny. Přední stěna byla ozdobena stojanem s ručnicemi. Nad postelí byly mimo to ještě jiné tři ručnice. Pod postelí pak byla velká zásuvka, již, vytáhnuv ji, shledal plnou nábojů a dynamitu, a mimo to skrývala také několik krabic ještě jiných výbušných látek. Zvolil pro sebe pohovku na druhé straně. Na malém stole ležel vyložený plavební deník Arly. Bertie nevěděl, že byl kapi-

tánem Malu připraven právě pro tuto příležitost a četl tam, jak dne 21. září dva z lodního mužstva spadli přes palubu a utonuli. Bertie četl mezi řádkami a zvěděl více. Četl, jak velrybářský člun Arly byl přepaden na Su'u a ztratil tři muže, jak kapitán přišel k tomu, když kuchař dusil v lodní kuchyni na ohništi lidské maso — maso koupené lodním mužstvem na břehu ve Fijí; jak nahodilý výbuch dynamitové patrony, když se dával signál, zabil jiného z mužstva; četl o nočních útocích, o odstranění z lodních otvorů za raního šera, o útocích křováků v mangrových bažinách a houfu pobřežních domorodců ve větších úžinách. Zápis opakující se až k únavě, týkal se smrti úplavicí. Dozvěděl se poděšen, že zemřeli takto dva běloši — hosti, jako byl on sám, na Arle.

»Víte,« řekl Bertie druhého dne kapitánu Hanzenovi, »nahlédl jsem trochu do vašeho lodního deníku.«

Kapitán projevil ihned nelibost nad tím, že nechal deník jen tak povalovati se na stole.

»Víte, všechna ta úplavice je samý švindl, právě tak, jako ta nahodilá utonutí,« pokračoval Bertie. »Co pak ta úplavice vlastně zakrývá?«

Kapitán netajil se svým obdivem nad důvtipem svého hosta, učinil náběh, jako by chtěl s rozhorlením odmítnouti jeho domněnku, ale pak se milostivě vzdal.

»Víte, pane Arkwrighte, je to tak. Tyto ostrovy mají beztak špatné jméno. Den ode dne je obtížnějším najítí bělochy ke službě. Dejme tomu, že je ně-

kdo zabít. Společnost musí platit velké peníze, než najde jiného, kdo by po něm převzal jeho úřad. Jestliže však ten člověk zemře následkem nemoci, je všechno v pořádku. Nový chlapík nedbá nemoci. Co jim však nejde pod nos, je být zabít. Já sám jsem myslel, že kapitán Arly zemřel úplavicí, když jsem přejímal jeho místo. Pak už bylo pozdě. Smlouva byla již podepsána.«

»A pak,« ozval se pan Jacobs, »je i beztak příliš mnoho nahodilých utonutí. Nevypadalo by to dobře. Je to chyba vlády. Bělochu není dovoleno bránit se proti černočům.«

»Ano, hleďte Princeznu a toho yankejička kormidelníka,« začal kapitán vypravovati. »Vezla pět bělochů mimo vládního jednatele. Kapitán, jednatel a skladník byli na břehu se dvěma čluny. Byli zabiti do jednoho. Kormidelník a jeho pomocník asi s patnácti muži — samojskými — byli na palubě. Zástup negrů přihnal se ke břehu. Prvé, co kormidelník viděl, bylo, že jeho pomocník a mužstvo byli hned při prvním náporu zabiti. Kormidelník uchopil v rychlosti tři pásy s patronami a dvě winchestrovky a ukryl se na křížových trámech. Jediný přežil celou tu příhodu a nikdo mu nemůže brát za zlé, že se rozvzteklil. Střílel z jedné pušky, až se rozžhavila tak, že ji nemohl držeti; pak chytil druhou. Paluba černala se negry. Vyčistil ji od nich. Střílel na ně, když lezli přes pažení, střílel na ně tak rychle, jak jen mohl, když se chopili vesel na svých člunech. Naskákali tedy do vody a chtěli plavati ke břehu, on však jich postřílel ještě asi půl tuctu, vždyť nebyl při smyslech. A co za to dostal?«

»Sedm let na Fiji,« vybuchl kormidelník.

»Vláda uznala, že neměl práva stříleti po rích, když už byli na vodě,« vysvětloval kapitán.

»A proto nyní umírají úplavicí,« dodal kormidelník.

»To je nápad,« řekl Bertie a pocítil náhle touhu, aby výprava byla již u konce.

Téhož dne dal se pak do řeči s černochem, jenž byl mu označen jako lidojed. Ten chlapík se jmenoval Sumasai. Strávil tři léta na queenslandských plantážích. Byl i.a. Samoa, Fiji a v Sydney, a co námořník byl na verbířských člunech v Nové Británii, Novém Irsku, Nové Guinei a na ostrovech Admirality. Byl to šelma a dovedl se přizpůsobiti chování svého kapitána. Ano, snědl již mnoho lidí. Mnoho-li? Nemohl si počet pamatovati. Ano, bělochy také již jedl, chutnali dobře, leda byli-li nemocní. Jednou snědl nemocného.

»Na mé slovo!« zvolal při této vzpomínce. »Já moc nemocný po něm. Můj žaludek po něm moc sem a tam.«

Bertie se zachvěl a ptal se pak ohledně lebek. Ano, Sumasai si jich několik uschoval na břehu, v dobrém stavu, vysušených sluncem a vyuzených dýmem. Jedna patřila nějakému kapitánu jednoho škuneru. Měla dlouhé licousy. Prodal by ji za dvě libry. Hlavy černochoů by prodal po jedné libře. Měl také několik, které za moc nestály, ve špatném stavu; ty by přenechal za deset šilinků.

Za pět minut na to přistihl se Bertie, jak sedí u stěny kajuty vedle černocho s hroznou kožní nemocí.

Rychle odskočil a na jeho otázku bylo mu sděleno, že je to malomocenství. Spěchal dolů a myl se anti-septickým mýdlem. Během dne se vícekrát omyl, neboť všichni domorodci na palubě byli ztiženi zhoubnými vředy toho nebo jiného druhu.

Když Arla stanula na kotvišti uprostřed mangrových močálů, byl po jejím pažení natažen dvojí řadou ostnatý drát. To už vypadalo vážně, a když Bertie viděl pobřežní canoe kupiti se kolem lodí, a domorodce ozbrojené oštěpy, luky a šípy a sniderovkami, přál si ještě toužebněji, aby výprava byla již u konce.

Toho večera opouštěli domorodci jen váhavě loď při západu slunce. Několik jich chovalo se drze ke kormidelníkovi, když jim nařizoval vrátiti se ke břehu.

»Což na tom, však já je usadím,« pravil kapitán Hansen, odcházeje dolů.

Když se vrátil, ukazoval Bertiemu dynamitový náboj připevněný na udici. Stává se, že láhev chlořodinu, zabalená do papíru s kusem nevinného doutnaku, může zblázniti leckoho. Vyděsila Bertieho a vyděsila i domorodce. Když kapitán Hansen zapálil doutnák a zavěsil udici na okraj šatu ovinutého kolem beder jednoho z domorodců, byl divoch zachvácen takovou vřelou touhou po břehu, že zapomněl shoditi se sebe šat. Vrhł se ku předu, doutnák syčel a prskal na jeho zadku a domorodci kupící se kolem něho, vrhali se střemhlav přes ostnatý drát do vody. Bertie byl všecek vyděšen. Kapitán Hansen rovněž. Zapomněl na svých pětadvacet najatých dělníků, za

něž za každého zaplatil třicet šilinků zálohy. Vrhali se přes pažení spolu s příchozími černochoy, následováni tím, jenž vlekl za sebou syčící láhev s chlořinem.

Bertie neviděl, když láhev vybuchla, leč kdyby kormidelník nebyl v pravý čas vypálil skutečnou dynamitovou patronu na zádi, kde nemohla nikomu ublížiti, byl by Bertie přísahal před kterýmkoli admirální soudem, že se černocho rozlétl na třísky.

Útěk pětadvaceti najatých dělníků stál skutečně Arla čtyřicet liber a ježto utekli do houštin, nebylo naděje dostatí je zpět. Kapitán a kormidelník snažili se utopiti svůj zármutek ve studeném čaji. Studený čaj byl v lahvích od whisky, tak že Bertie neviděl, že to byl právě studený čaj, co srkali. Vše, co viděl bylo, že ti dva muži se silně opili a že uvažovali obšírně a důkladně, zda explodovavší černocho má býti zanešen jako oběť úplavice nebo nahodilého utonutí. Když usnuvše dali se do chrápání, byl zde jediným bělochem a držel nebezpečnou hlídku až do rozednění, ve stálém strachu před útokem se břehu a před vzpourou mužstva.

Arla strávila pak ještě další tři dny u pobřeží a ještě tři další noci kapitán a kormidelník pili svůj oblíbený studený čaj, přenechávající Bertiemu držeti hlídku. Věděli, že se mohou na něho spolehnouti, kdežto on právě tak dobře věděl, že zůstane-li živ, prozradí jejich opilství kapitánu Malu. Na to Arla zakotvila u Reminžské plantáže na Quadalcanaru, a Bertie vystoupil na břeh, oddychnuv si ulehčením a stiskl si ruce se správcem. Pan Harriwell ho již očekával a byl k službám.

»Nesmíte se lekati, uvidíte-li některého z našich druhů trochu zaraženého,« pravil mu pan Harriwell důvěrně, vzav ho stranou. »Mluví se něco o vzpouře a připouštím, že jsem pozoroval některé podezřelé známky, avšak co se mne týče, myslím, že jsou to tlachy.«

»Mnoho-li — mnoho-li černochů máte na plantáži?« tázal se Bertie sklesle.

»Pracujeme nyní se čtyřmi sty,« odvětil pan Harriwell bodře, »ale my tři, s vámi ovšem a kapitánem a kormidelníkem z Arly dovedeme je udržeti náležitě na uzdě.«

Bertie se obrátil k Mc Tavishovi, správci skladu, chtěje se s ním seznámiti, leč ten sotva že si povšimnul představování jsa cele zaujat snahou prosaditi své odvolání z tohoto místa.

»Jsem ženatý muž, pane Harriwelle, nemohu zde již déle zůstat. Bude zle, to je jisté, jako že máte nos mezi očima. Černoši se chystají vzburiti se a bude zde druhá Hohonská hrůza.«

»Co je to Hohonská hrůza?« tázal se Bertie, když se podařilo přemluvíti skladníka, aby zůstal až do konce měsíce.

»Oh, myslí tím plantáží Hohono, na Ysabele,« vykládal správce. »Negři zabili pět bělochů na břehu, zmocnili se škuneru, zabili kapitána a kormidelníka, a utekli všichni na Malaitu. Já jsem však vždycky říkal, že na Hohono jsou příliš bezstarostní. Zde nás však nenajdou klímati. Pojdte, pane Arkwrighte, rozhlédneme se s verandy.«

Bertie se příliš zabýval myšlénkou, jak by se dostal odtud do Tulagi ke komisionáři, než aby dbal

o rozhled. Byl stále ještě zahlobbán do svých plánů, když puška vybuchla zcela blízko něho, za jeho zády. V tomtéž okamžiku byla mu téměř vymknuta ruka, jak horlivě táhl ho pan Harriwel do dveří.

»Povídám, starý brachu, vzali vás na krátko,« řekl správce ohmatávaje ho, aby se přesvědčil, nebyl-li zasažen. »Nemohu vám říci, jak je mi to líto. Ale byl přece jasný den a ani ve snu bych se toho nebyl nadál.«

Bertie počal blednouti.

»Předešlého správce tak dostali,« vykládal Mc Tavish, »a byl to mazaný chlapík. Mozek se mu rozstříkl po celé verandě. Všiml jste si té tmavé skvrny mezi schody a dveřmi?«

Bylo právě na čase, aby Bertie dostal svůj cocktail, jež pan Harriwell pro něho právě naléval a míchal, leč než ještě se mohl napít, vstoupil nějaký muž v jízdeckých kalhotách a botách.

»Nu, co se děje?« tázal se správce pohlédnuv zběžně na tvář příchozího. »Řeka už zase vystoupila?«

»Už opadává — ale jedná se o negry. Vystoupili z rákosí, ani ne na dvanáct stop daleko na mne vypálili. Byla to sniderovka a střelil z ní drže ji při boku. Ale co bych rád věděl jest, jak se dostal ke sniderovce? Oh, odpusťte. Těší mě, že jsem vás poznal, pane Arkwrighte.«

»Pan Brown je mým pomocníkem,« vysvětloval pan Harriwell. »Nu a nyní se napijeme.«

»Ale jak jen se dostal ke sniderovce?« trval pan Brown na svém. »Byl jsem vždycky proti tomu, aby se takové zbraně zde nechávaly.«

»Ale vždyť je tu dosud,« řekl pan Harriwell ne-
libě dotčen.

Pan Brown se usmál nedůvěřivě.

»Pojďme se podívat,« řekl správce.

Bertie přidružil se k nim a šli do kanceláře, kde
pan Harriwell ukázal vítězoslavně na velkou bednu
v zaprášeném koutě.

»Dobrá, ale kde tedy ten tulák přišel ke snide-
rovce?« vracel se pan Brown ke svému.

V tom však Mc Tavish nadzdvihl bednu. Správce
se zarazil a odtrhl pak víko. Bedna byla prázdná. Po-
hlédli na sebe mlčky, poděšení. Harriwell těžce u-
sedl.

Mc Tavish zaklel.

»Co jsem stále tvrdil — že domorodým sluhům se
nesmí věřit.«

»Vyhlíží to vážně,« připouštěl Harriwell, »ale do-
staneme se z toho lehce se zdravou kůží. Negři mají
mnoho krve, musíme jim pustit žilou. Pánové budou
tak laskavi a přinesou k obědu své pušky, a vy, pane
Browne, přineste, prosím, čtyřicet nebo padesát dy-
namitových nábojů. Udělejte dobré a krátké doutná-
ky. Dáme jim za vyučenou. A nyní, pánové, oběd je
připraven.«

Co Bertie nenáviděl, byla rýže a kořeněné ragout,
čímž se stalo, že si vzal pouze svůdně vypadající
omeletu. Právě dojedl, když Harriwell si vzal také
kus omelety. Sotva ji ochutnal, vyplivl ji hlučně.

»To je už po druhé,« oznamoval Mc Tavish s ne-
blahou předtuchou.

Harriwell stále ještě chrchlal a prskal.

»Po druhé? a co?« jekal Bertie.

»Jed,« zněla odpověď. »Teď ale čeká kuchaře oprátka.«

»Takovým způsobem vzal za své účetní na Cape Marsh,« ozval se Brown. »Zemřel hroznou smrtí. Na Jessii říkali, že ho slyšeli křičeti na tři míle daleko.«

»Dám kuchaře do želez,« vybuchl Harriwell. »Na štěstí jsme na to přišli včas.«

Bertie seděl ochromen. V jeho tváři nebylo barvy. Chtěl promluvit, ale vypravil ze sebe jen nechlánkovaný chrapot. Všichni ustrašení na něho pohlédli.

»Neříkejte to, neříkejte to!« volal Mc Tavish rozčilen.

»Ano, snědl jsem to, mnoho jsem toho snědl, plný talíř,« křičel Bertie lapaje vzduch jako potápěč.

Hrozné ticho následovalo asi na pět minut a on četl v jejich očích svůj osud.

»Možno, že to snad nebyl ani jed,« pravil pan Harriwell v rozpacích.

»Zavolejte kuchaře,« řekl Brown.

Přišel kuchař, šklebící se mladý černochoch s propíkováným nosem a ucpanýma ušima.

»Hleď sem, Wi-wi, co pak je to?« zařval Harriwell ukazuje na omeletu.

Wi-wi byl přirozeně polekán a znepokojen.

»To moc dobrý k a i - k a i,« hučel na svou omluvu.

»Dejte mu to jísti,« radil Mc Tavish, »to bude nejlepším důkazem.«

Harriwell vzal plnou lžící a přiskočil ke kuchaři, který však uprchl.

»Teď je to jisto,« prohlásil Brown slavnostně, »on to nechce jísti.«

»Pane Browne, buďte tak laskav, jděte a spoutejte ho.« Harriwell obrátil se pak bodře k Bertiemu. »Vše v pořádku, starý brachu, komisionář si to s ním vyřídí a zemřete-li, spolehněte, že bude o-
běšen.«

»Nemyslete si, že to vláda dovolí,« namítal Mc Tavish.

»Ale, pánové, pánové!« křičel Bertie, »myslete zatím také na mě.«

Harriwell pokrčil lítostně rameny.

»Je mi líto, brachu, ale je to jed domorodců, a proti takovému jedu nejsou dosud známy žádné protijedy. Hleďte se uklidnit a jestliže —«

Dva ostré výstřely zvenčí přerušily hovor a Brown vstoupiv nabil znovu svou pušku a usedl ke stolu.

»Kuchař je mrtev,« pravil. »Zimnice, nenadálý zá-
chvat.«

»Řekl jsem právě panu Arkwrightovi, že nejsou známy protijedy proti jedům domorodců —«

»Mimo jalovcovou,« dodal Brown.

Harriwell nazval se sám zapomětlivým idiotem a hnal se pro láhev jalovcové.

»Je nemíchaná, člověče, nemíchaná,« varoval Bertieho, jenž hltal silnou lihovinu z poháru ze dvou třetin plného a kašlal a dusil se následkem palčivé chuti její, až mu slzy řinuly po tvářích.

Harriwell zkoumal jeho tepnu a teplotu, dělal, jako by ho vyšetřoval a projevil pochybnost, zda omeleta byla otrávena. Brown a Mc Tavish pochybovali taktéž, avšak Bertie rozpoznal nádech neupřímnosti v jejich hlase. Ztratil úplně chuť a ustavičně si ohmatával pod stolem tepnu. Nebylo pochyb-

nosti o tom, že tep se urychloval, on však opominul přičítati to jalovcové, již vypil. Mc Tavish s puškou v ruce vyšel na verandu na zvědy.

»Kupí se u kuchařova domku,« zněla jeho zpráva, »a nedovedou využítkovati sniderovek. Moje myšlenka je odplížiti se na druhou stranu a napadnout je s boku. Zasaditi hned pořádnou ránu, víte? Půjdete se mnou, Browne?«

Harriwell jedl stále, Bertie pak zjistil, že jeho tep se zvýšil opět, nicméně vyskočil, když pušky se počaly ozývati. Mezi praskotem sniderovek mohl rozeznati rány Brownovy a Mc Tavishovy winchesterovek — vše provázeno ďábelským vřeštěním a ječením.

»Už je zahnali na útěk,« podotkl Harriwell, když hlasy i výkřiky mizely v dáli.

Sotva se Brown a Mc Tavish vrátili ke stolu, když tento učinil opět přehlídku.

»Oni mají dynamit,« pravil.

»Pusťme se tedy do nich dynamitem,« navrhoval Harriwell.

Každý si strčil do kapsy půl tuctu nábojů, opatřili se hořícími doutnáky a vyrazili ze dveří. A tehdy právě se to stalo. Vytýkali to pak Mc Tavishovi, který připouštěl, že náboj byl trochu silný. Tolik však je jisto, že to vybuchlo těsně při domě, jenž se naklonil a dopadl opět na své základy. Polovina porculánového nádobí na stole se rozbila, hodiny pak, jež se natahovaly jednou za osm dní, se zastavily. Křičíce po pomstě, vyřítili se ti tři muži do noci a bombardování počalo.

Vrátivše se, nenalezli Bertieho. Odvlékl se do kanceláře, kde se zabarikádoval a klesl na podlahu tlačten mûrou nasáklou jalovcovou, umíraje tisíceroú smrtí, zatím co mohutný zápas pokračoval venku kolem něho. Ráno, nemocen a s bolestí hlavy po jalovcové vylezl ven a shledal, že slunce je stále ještě na obloze a Bůh patrně na nebesích, neboť jeho hostitelé byli živi a zdraví.

Harriwell nutil ho, aby se zdržel déle, leč Bertie trval na tom, že se vydá bezprodlení na palubě Arly na cestu do Tulagi, kde až do příchodu příštího parníku vězel stále v domě komisionářově. Na parníku nalézali se opět turisté ženského pohlaví a Bertie byl opět hrdinou, kdežto kapitán Malu zůstal jako obyčejně nepozorován. Kapitán Malu poslal pak ze Sydneye dvě bedny nejlepší škotské whisky na celém trhu, neboť nemohl bezpečně rozhodnouti, zda to byl kapitán Hansen nebo pan Harriwell, jenž dal Bertiemu Arkwrightovi lépe nahlédnouti na život na Šalamounových ostrovech v celé jeho nahotě.

Nevyhnutelný běloch.

Černoch nikdy nepochopí bělocha a běloch černo-
cha, pokud černoch bude černochem a běloch
bělochem.«

Tak pravil kapitán Woodward. Seděli jsme v Apii
v hovorně hostince Karla Robertse, popíjejíce Abu
Hameda smíchaného svrchu řečeným Karlem Robert-
sem, jenž pil jej s námi a jenž se pyšnil, že dostal
návod přímo od Stevense, slavného, tím že vynášel
Abu Hameda v době, kdy byl k tomu nucen žízni
na Nilu — Stevense, jemuž se přičítalo »S Kitsche-
nerem do Chartumu«, a jenž vzal za své při obléhání
Ladysmithu.

Kapitán Woodward, zakrslý a zavalitý, připo-
stárlý, osmahlý čtyřiceti léty tropického slunce,
s nejkrásnějšíma, něžnýma hnědýma očima, jaké
jsem kdy viděl u muže, mluvil z bohaté zkušeností.
Jizvy táhnoucí se křížem krážem na jeho lysině pro-
zrazovaly, že dostal se do těsného styku s černochoy
a jejich tomahawky, a o podobném styku svědčila
také známka napřed i vzadu na pravé straně jeho

krku, kde šíp vnikl jednou stranou dovnitř a současně vyšel druhou stranou ven. Jak vysvětloval, měl právě na spěch při oné příležitosti — šíp překážel mu v běhu — a viděl, že nemá dosti času, aby mu ulomil hrot a vytáhl násadu týmž otvorem, kterým vnikla. V tuto chvíli byl velitelem na Sava'i i, velkém parníku, jenž najímal dělníky na západě pro německé plantáže na Samoi.

»Polovinu viny na tom má obmezenost bělochů,« pravil Roberts umlknuv, aby vzal doušek ze své sklenice a vynadal samoiskému sklepníku srdečnými slovy. »Kdyby běloch si dal jen trochu na tom záležitosti, aby porozuměl, co se děje v hlavě černochově, předešlo by se většině sporů.«

»Viděl jsem několik lidí, kteří dělali na to nárok, že rozumějí černochům,« opáčil kapitán Woodward, »a vždy jsem pozoroval, že ti měli býti první k a i k a i (snědení). Hleďte jen na misionáře na Nové Guinei a Nových Hebridách — mučednickém ostrově Erromanga a všech ostatních. Pohleďte na rakouskou výpravu, rozdrčenou na šalamounových ostrovech, v křovinách Guadalcanaru. A pohleďte na kupce samotné, mající nějakých dvacet let zkušeností, kteří se vychloubají, že se jim žádný negr nedostane na kůži, a jichž hlavy do dnešního dne zdobí krokvice jejich chýží. Byl tu starý Johny Simons — byl šestadvacet let na divokých pobřežích Melanesie, přísahal, že znal negry jako knihu a že na něho nikdy nevyzrají, a skončil na laguně Marovo, na Nové Georgii, kde mu uřízla hlavu černá Mary (žena) a starý negr jen s jednou nohou, neboť druhou nechal ve chřtánu žraloka, když se potápěl pro rybu zabitou

dynamitem. Byl tu Billy Watts, se svou hroznou pověstí co zabiječ negrů, muž, jenž by poděsil ďábla. Pamatuji ho, když jsme leželi u Malého Mysu, na Novém Irsku, víte, když negři mu ukradli půl bedny tabáku — stál ho kolem půl čtvrtá dolaru. V odvetu podnikl výpravu, zastřelil šest negrů, rozbil jim jejich válečné canoe a spálil dvě vesnice. A bylo to právě na Malém Mysu, o čtyři léta později, když byl zaskočen i se svými padesáti hochy s Buku, jež měl s sebou na rybolovu. V pěti minutách byli všichni mrtví mimo tři hochy, kteří unikli v canoe. Nemluvte mi o porozumění negrům. Poslání bělocha je osadit a obdělávat svět, to je hezký kousek práce. Kde mu pak ještě zbývá čas, aby mohl chápat černochoy?»

»Ba právě,« ozval se Roberts. »A jaksi nezdá se toho ani býti vůbec třeba, chápat černochoy. V mém poměru k tuposti bělochově je jeho úspěch v obdělávání světa —«

»A ve vkládání bázně Boží do srdcí černochoů,« vybuchl kapitán Woodward. »Snad máte pravdu, Roberts. Snad je to právě jeho tupost, jež mu přináší úspěch, a jistě jednou stránkou jeho tuposti a obmezenosti je neschopnost porozuměti černochoům. Jedna věc je však jista, že totiž běloši musí podmaniti černochoy, ať jim rozumějí nebo ne. Je to nevyhnutelné. Je to osud.«

»Ovšem že je běloch nevyhnutelný — je to již tak negrův osud,« vpadl Roberts. »Řekněte bělochovi, že v nějaké laguně, ohrožované deseti tisíci řvoucích lidojedů, jsou perly, a zamíří tam ihned sám a sám s půl tuctem kanackých potápěčů s cínovým budí-

kem místo chronometru, všechno na malé pohodlné pětítunové lodici. Zašeptejte, že na Severní točně je zlatá žíla, a totéž nevyhnutelné stvoření s bílou kůží se tam ihned vydá, ozbrojeno motykou a lopatou, kusem slaniny, všechno podle nejnovějšího patentu — a co více, dostane se tam. Naznačte mu, že na rozžhavené předprsni pekla jsou démanty, a pan Běloch zteče předprseň a přinutí starého Satana samotného, že bude pro něho kopati a hrabati. To je z toho, když je někdo obmezený a nevyhnutelný.«

»Ale — ale rád bych věděl, co asi černocho soudí o nevyhnutelnosti,« řekl jsem.

Kapitán Woodward vypukl v tichý smích, a jeho oči přijaly lesk vzpomínky.

»Myslím stále na to, co asi myslili a dosud myslí negři, na Malu o jednom nevyhnutelném bělochu, ježž jsme měli na palubě, když jsme je navštívili s V é v o d k y n í,« vysvětloval.

Robert zamíchal ještě tři Abu Hamedy.

»Bylo to před dvaceti léty. Saxtorph se jmenoval. Byl to jistě nejtupější člověk, jehož jsem kdy viděl, ale byl nevyhnutelný jako smrt. Byla jen jedna věc, v které se ten chlapík vyznal, a to byla střelba. Pamatuji, když jsem na něho po prvé naběhl — právě zde v Apii, před dvaceti léty. Bylo to ještě před vámi, Robertsí. Spal jsem v hotelu Henryho Holanďana, dole, kde je teď trh. Slyšel jste kdy o něm? Udělal pěkný kapitálek dopravuje podloudně zbraně povstalcům, prodal svůj hotel a byl zabit v Sydneyi právě šest neděl na to při nějaké rvačce ve výčepu.

»Vraťme se však k Saxtorphovi. Jedné noci ulehł jsem právě ke spánku, když hromada koček počala své zpěvy na dvoře. To znamenalo ven z postele, k oknu se džbánem vody v ruce. Avšak v tomtěž okamžiku jsem slyšel, jak se otvírá okno u vedlejšího pokoje. Ozvaly se dva výstřely a okno se zavřelo. Nedovedu vyličiti vám rychlost, jakou se to vše sběhlo. Deset vteřin nejvýše. Okno se otevře, ráz, ráz z revolveru a okno se zavřelo. Ať to byl kdokoli, nezdržel se ani, aby pohlédl, jaký účinek měly jeho rány. Byl si jist. Sledujete mě? Byl si jist. Bylo po kočičím koncertě a ráno ležely tam dvě výtržnice, mrtvy jako kámen. Podivíl jsem se; divím se tomu dosud. Předně svítily jen hvězdy a Saxtorph střílel nemíře, za druhé, střílel tak rychle, že dva výstřely byly jako jeden dvojitý, a konečně věděl, že trefil svůj cíl, aniž by se o tom přesvědčil.

»Za dva dni na to přišel na palubu navštívit mě. Byl jsem tehdy kormidelníkem na *V é v o d k y n i*, nádherném, velkém, stopadesátitunovém škuneru, určeném k najímání černých dělníků. A dejte si říci, že najímači se v tom tehdy vyznali. Nebylo ještě vládních dozorců a také žádné vládní ochrany pro nás. Byla to těžká práce, dávej a beř, dělej a nemluv a sehnali jsme negry se všech ostrovů Jižního Moře, se kterých nás nevyhnali. Dobře, Saxtorph tedy přišel na palubu. John Saxtorph bylo jméno, jež udával. Byl to rezatý, malý muž, vlasy rezaté, pleť jako písek, oči také jako písek. Nic nápadného při něm nebylo. Jeho duše byla taky taková jako jeho barva, ani slaná ani mastná. Vypravoval, že byl odřen a chtěl zůstat na palubě. Chtěl býti slu-

hou, kuchařem, skladníkem nebo prostým námořníkem. O službě neměl ani ponětí, říkal však, že se chce učit. Nepotřeboval jsem ho, ale jeho střelba udělala na mne takový dojem, že jsem ho přijal co prostého námořníka, za mzdu tří liber měsíčně.

»Měl dobrou vůli učit se, to musím přiznati. Ale měl vrozenou nezpůsobilost naučit se něčemu. Nedovedl o nic lépe udati směr podle kompasu, než já bych dovedl míchatí kořalky jako zde Roberts. A co se týče kormidlování, počaly mi z něho vlasy šedivět. Neodvážil jsem se nikdy nechati ho u kola, když jsme byli na vzdmutém moři, neboť po větru a do závětří byly pro něho nerozluštitelné záhady. Nedovedl nikdy říci, jaký je rozdíl mezi lanem a rahnem, zkrátka nedovedl to. Řeknu mu, aby povolil hlavní plachtu, a než se nadějí, spustí vratirahno. Spadl přes palubu třikráte a neuměl plavati. Byl však stále v dobré náladě, netrpěl nikdy mořskou nemocí a byl to ten nejochotnější člověk, jakého jsem kdy poznal. Byla to uzavřená, nesdílná duše. Nikdy nemluvil o sobě. Jeho životopis, pokud my jsme jej znali, počal tím dnem, kdy podepsal smlouvu na V é v o d k y n i. Kde se naučil střiletí, mohly by říci leda hvězdy. Byl yankeyčikem — tolik jsme mohli poznati podle nosového odstínu jeho řeči. A to bylo vše, co jsme kdy zvěděli.

»Nuže a nyní přicházím k hlavní věci. Měli jsme málo štěstí na Nových Hebridách, jen čtrnáct hochů za pět neděl, a dali jsme se předčasně jihovýchodním k Šalamounovým ostrovům. Malaita, tehdy jako nyní, byla dobrým lovištěm pro verbíře a při-

pluli jsme k Malu, v severozápadním koutě. Je tam pobřežní výspa a velmi nepokojné kotviště, leč dostali jsme se tam v pořádku a vypálili jsme dynamitový náboj co znamení negrům, aby přišli a dali se najímati. Během tří dnů nedostali jsme ani jednoho. Negři pustili se k nám ve svých canoích po stech, leč smáli se jen, když jsme jim ukazovali skleněné perly a kaliko a sekery a vykládali jim o příjemnostech práce na samoiských plantážích.

»Čtvrtého dne nastala změna. Padesát mužů dalo se najati a byli umístěni v podpalubí, ovšem s volným pohybem na palubě. Nyní ovšem, hledím-li zpět, bylo toto hromadné hlášení do práce podezřelým, leč tehdy jsme mysleli, že nějaký mocný náčelník zrušil klatbu vyslovenou proti verbování. Z rána pátého dne naše dva čluny odebraly se ke břehu jako obyčejně — jeden jako záloha druhému, víte, pro případ nebezpečí. A jako obyčejně, těch padesát černochoů bylo na palubě, kde bloumali, hovořili, kouřili a spali. Saxtorph a já, spolu se čtyřmi ještě námořníky, to bylo vše, co zůstalo na lodi. Oba čluny byly obsazeny Gilbertskými ostrovany. V jednom byl kapitán, skladník a verbíř. Ve druhém, jenž měl sloužiti za zálohu a ležel sto yardů dále od břehu, byl druhý kormidelník. Oba čluny byly dobře vyzbrojeny, ač nebylo se čeho obávatí.

»Čtyři z námořníků spolu se Saxtorphem čistili pažení na zádi. Pátý námořník s puškou v ruce stál na stráží u vodní nádrže právě před hlavním stožárem. Já jsem byl na přídě, dodělávaje tam nějakou práci a sáhal jsem právě po dýmce, již jsem tam položil

stranou, když jsem zaslechl výstřel se břehu. Narovnal jsem se, abych se podíval, co se děje. V tom mě však něco udeřilo do temene tak, že polo omámen jsem se svalil na palubu. Mou první myšlenkou bylo, že něco spadlo z lanoví, leč než jsem se ještě skácel a než jsem dopadl na podlahu, slyšel jsem již praskot pušek se člunů a překotiv se na bok zahlédl jsem námořníka stojícího na stráži. Dva ostatní negři ho drželi za ruce a třetí černocho ze zadu zasadil mu právě ránu do hlavy svým tomahawkem.

»Vidím ho dosud před sebou, vodní nádrž, hlavní stěžeň, dva chlapy držící ho, kyj dopadající na temeno jeho hlavy, vše v oslňující sluneční záři. Byl jsem očarován pohledem na blížící se smrt. Zdálo se, že tomahawk potřebuje strašně mnoho času, aby dopadl. Viděl jsem, jak dopadl a jak nohy se podlomily pod námořníkem, jenž se zhroutil. Negři drželi ho ještě vzhůru, zatím co třetí udeřil ho ještě několikrát. Pak také já jsem dostal ještě dvě rány do hlavy a usoudil jsem, že jsem mrtev. Totéž myslil patrně také ten dobytek, co mě tloukl. Nebyl jsem s to pohnouti se a leže viděl jsem, jak uřezávají stráží hlavu. Musím přiznati, že jim to šlo dosti hladce. Patrně se v tom již vyznali.

»Praskot pušek z člunů přestal a nepochyboval jsem, že ti tam vzali také za své a že nadešel konec nám všem. Bylo jen otázkou několika okamžiků, kdy se ke mně vrátí pro mou hlavu. Patrně uřezávali zatím hlavy námořníkům na zádi. Hlavy měly cenu na Malaitě, zejména hlavy bělochů. Měly své čestné místo v chýžích pro canoe, náležejících pobřežním do-

morodcům. K jakým ozdobným účelům jich používají Křováci, jsem nevěděl, cení je však právě tak vysoko jako obyvatelé pobřeží.

»Měl jsem jakési matné vědomí, že vyvážnu, plazil jsem se po rukou a po kolenou ke hřídeli, kde se mi podařilo postavití se na nohy. Odtud mohl jsem pohlédnoutí na zád a tu viděl jsem tam tři hlavy na střeše kabiny — hlavy tři námořníků, jimž jsem po měsíce velel. Negři viděli mě státi a vyrazili ke mně. Sáhl jsem po svém revolveru a seznal jsem, že mně ho odňali. Nemohu říci, že jsem cítil bázeň. Byl jsem již po několikráte blízek smrti, leč nikdy nezdála se mi býti lehčí než tehdy. Byl jsem na polo omámen a nezáleželo mi na ničem.

»Vůdce negrů ozbrojil se sekáčkem z naší kuchyně a šklebil se jako opice, když se chystal sraziti mě. Avšak nedošlo k tomu. Svalil se na palubu jako snop a viděl jsem, jak krev se mu vyřinula z úst. V mrákotách slyšel jsem výstřel z pušky a pak jeden výstřel za druhým. Negr za negrem se kácel. Počal jsem přicházet k sobě a pozoroval jsem, že ani jedna rána se neminula cílem. Po každé, když rána vyšla, skácel se černoch. Usedl jsem na palubu vedle hřídela a vzhlédl jsem vzhůru. Tam na příčném trámu seděl Saxtorph. Jak se tam dostal, nedovedu si představit, neboť vzal při tom s sebou dvě winchesterky a nevím ani, mnoho-li pasů s náboji, a nyní zabýval se jedinou věcí na světě, v níž se vyznal.

»Viděl jsem již stříleti a zabíjeti, ale něco podobného jsem neviděl dosud nikdy. Seděl jsem u hřídela a pozoroval jsem celý výjev. Byl jsem sláb, na

polo v mrákotách a zdálo se mi to vše býti pouhým snem. Bang, bang, bang, bang, ozývala se ručnice a žuch, žuch, žuch, žuch, káceli se negři na palubu. Bylo úžasné dívati se na ně, jak padají. Po prvním výpadu proti mně, když jich asi tucet padl, zdáli se býti ochromeni, leč on nepřestal pálit dále ze své pušky. Zatím canoe a oba čluny připluly od břehu, s černochoy ozbrojenými sniderovkami a winchesterkami, jež uloupili ve člunech. Palba, již spustili na Saxtorpha, byla hrozná. Na štěstí negři umějí stříleti jen z blízka. Nejsou zvyklí přiložit pušku k rameni. Čekají, až stojí přímo proti člověku, a pak střílejí příkládajíce pušku k boku. Když puška se již rozpálila, Saxtorph uchopil druhou. To byla jeho myšlenka již v té chvíli, když bral dvě pušky s sebou.

»Překvapující byla rychlost, s jakou střílel, a pak, že nechybil se ani jednou cíle. Byl-li kdo kdy nevyhnutelným, byl to nyní onen muž. Právě rychlost to byla, jež činila ono zabíjení tak ohromujícím. Negři neměli času přemýšleti. Když se pak k tomu dostali, vrhli se kvapem přes palubu, převrhujíce ve svém spěchu canoe. Saxtorph neustával. Hladina byla jich plna a plump, plump, plump, pouštěl do nich jednu kulku za druhou. Ani jednou nechybil a slyšel jsem jasně každé žďuchnutí, když kulka se zabořila do lidského masa.

»Negři se rozprášili a plavali míříce ke břehu. Hladina byla plna hlav křečovitě sebou šubajících. Vstal jsem jako ve snu a díval jsem se na ně — na hlavy, trhající sebou i ty, jež přestaly sebou již šubati. Některé z výstřelů na dálku byly nádherné.

Pouze jeden muž dostal se až k mělčině a když se postavil, chtěje se přebrodit na břeh, Saxtorph ho skolil. Bylo to skvostné. A když několik černochoů přiběhlo, aby ho vytáhli z vody, Saxtorph skolil je také.

»Myslíl jsem, že je to odbyto, když jsem zaslechl ještě jednu ránu. Nějaký černoch vyběhl z kabiny chtěje se dostat k pažení, leč klesl uprostřed cesty. Kabina musila jich býti plna. Napočel jsem jich dvacet. Vycházeli jeden po druhém a hrnuli se k pažení, avšak nedostal se tam ani jeden z nich. Připomínalo mi to střelení zvěře schytané do ohrady. Černé tělo se vynořilo z chodby, Saxtorphova puška bouchla a tělo se skácelo. Ti dole nevěděli ovšem, co se dělo na palubě, a tak vycházel stále jeden za druhým, až byl i poslední skolen.

»Saxtorph chvíli čekal, chtěje býti jist, a pak sestoupil na palubu. On a já byli jsme jediní, kdož zůstali z posádky *V é v o d k y n ě*; já jsem nebyl ve své kůži, on pak nyní, když nebylo do čeho stříleti, nebyl k ničemu. Pod mým vedením vymyl mi mé rány na hlavě a sešil je. Řádný doušek whisky posílil mě tak, že jsem se mohl pokusiti o to, abychom se odtud dostali. Jiného mi nic nezbývalo. Všichni ostatní byli mrtvi. Pokusil se napnouti plachtu, táhl, zatím co já jsem přivazoval lano. Byl to opět ten obmezený budižkničemu. Nedovedl pořádně táhnouti, a když já jsem omdlel, vypadalo to s námi bledě.

»Když jsem přišel k sobě. Saxtorph seděl bezradně na pažení čekaje, aby se mne zeptal, co má dělati. Řekl jsem mu, aby prohlédl raněné a zjistil, není-li

mezi nimi některý, jenž by mohl sebou hnouti. Vybral jich tak šest. Jeden z nich, jak pamatuji, měl zlomenou nohu, leč Saxtorph poukazoval k tomu, že mu zbyly ruce zdravé. Ležel jsem ve stínu odháněje mouchy a řídě operace, kdežto Saxtorph zaučoval své mrzácké mužstvo. Ať mě čert, nenutil-li ty ubohé negry zatáhnouti za každý provaz na palubě, než našel ten pravý. Jeden z nich pustil lano uprostřed táhnutí a klesl na palubu mrtev, avšak Saxtorph pobádal ostatní ranami a udržoval je tak při chuti ku práci. Když přední a hlavní byly vzhůru, řekl jsem mu, aby přerazil kruh na kotvovém řetězu a pustil jej. Sám dovlékl jsem se na záď ke kolu a pokusil jsem se obsloužiti kormidlo. Nemám ani tušení, jak to udělal, ale místo, aby přerazil kruh, spustil druhou kotvu a tak jsme byli dvojnásob připoutáni.

»Konečně přece se mu poštětilo, že přerazil oba kruhy, vytáhl stěhovku a čelenní kosátku, a V é v o d k y n ě hnula se směrem k východu z kotviště. Naše paluba poskytovala podivný pohled. Všude byli mrtví a umírající negři. Někteří byli zaklíněni v místech, kde by se toho nikdo nenadál. Kabina byla plna těch, kteří odplazili se tam s paluby a zavřeli se tam. Uložil jsem Saxtorphovi a jeho hrobařům za práci naházeti je přes palubu a všichni tam mizeli, živí i mrtví. Žraloci měli toho dne tučné hody. Rozumí se, že naši čtyři zavraždění námořníci šli toutéž cestou. Jejich hlavy dali jsme však do pytle se závazím, aby žádným způsobem nedostaly se na břeh a nepadly do rukou černochoům.

»Rozhodl jsem se, že svých pěti vězňů použijeme co mužstva, avšak oni rozhodli jinak. Vyčíhalí pří-

ležitost a uprchli přes pažení. Saxtorph střelil dva z nich ve vzduchu svým revolverem, a byl by postřílel i ostatní tři ve vodě, kdybych mu v tom nebyl zabránil. Byl jsem již syt zabíjení a pak, vždyť nám pomohli dostat škuner na moře. Leč milost byla jim udělena marně, neboť žraloci odpravili je všechny tři.

»Měl jsem zápal mozkových blan nebo něco podobného, když jsme se dostali dále od pevniny. Na každý způsob V é v o d k y n ě ležela na téměř místě po tři neděle, až jsem se zase zotavil, a přirazili jsme pak k Sydney. Ti černoši však dostali na věky za vyučenou, že není dobře zahrávati si s bělochy. V jejich případě byl Saxtorph jistě nevyhutelným.«

Karel Roberts si dlouze zahvízdl a pravil:

»Nu, řekl bych to taky. Ale co se stalo se Saxtorphem?«

»Honil se pak za tulení a stal se dobrodruhem. Po šest let byl postrachem lodí z Viktorie i ze San Francisca. Sedmého roku byl jeho škuner chycen v Beringově moři ruským křižníkem, a všechno mužstvo bylo, jak se pak vypravovalo, dopraveno do solných dolů na Sibiři. Alespoň nikdo od té doby o něm neslyšel.«

»Obdělávali svět,« bručel Roberts. »Obdělávali svět. Ať žijí! Někomu se to podařilo — obdělávati svět, myslím.«

Kapitán Woodward se poškrábal na své zjizvené lysině.

»Já jsem dělal, co jsem mohl,« pravil. »Už po čty-

řicet let. To je můj poslední výlet. Pak si půjdu domů odpočinout.«

»Vsadím láhev vína, že to neuděláte,« dráždil Roberts. »Vy zemřete se zbraní v ruce a ne doma za pecí.«

Kapitán Woodward ihned přijal sázku, avšak co mne se týče, myslím, že Roberts vyhraje.

Potomek Mc. Coyův.

Pyrenees, jejíž železné boky nořily se hluboko do vody pod nákladem pšenice, valila se těžce ku předu tak, že muž, jenž lezl na palubu z malého canoe, mohl učinit tak bez obtíže. Když jeho oči dostaly se do úrovně pažení tak, že mohl přehlédnouti palubu, zdálo se mu, že vidí slabou, téměř neznatelnou mlhu. Měl chuť protřít si oči, leč v tomtéž okamžiku mu napadlo, že již stárne, a že je na čase, aby si poslal do San. Franciska pro pár brejlí.

Když přešel pažení, pohlédl vzhůru na štíhlé stěžně a pak k čerpadlům. Nepracovala. Nezdálo se, že by tu bylo něco v nepořádku na této velké lodi a divil se, proč asi dávali signál z nouze. Vzpomínal na své šťastné ostrovany a doufal, že nejedná se o nějakou nemoc. Snad měla loď jen nedostatek vody nebo potravy. Stiskli si ruce s kapitánem, jehož vpadlá tvář a ustarané oči netajily, že je zle, ať zlo záleží v tom nebo onom. V tomtéž okamžiku postřehl příchozí slabý, neurčitý zápach, jako od spáleného chleba, ale přece poněkud jiný.

Rozhlédl se zvědavě kolem sebe. O dvacet stop dále námořník se znavenou tváří ucpával konopím štěrbiny v podlaze paluby. Když jeho oko spočinulo na tomto muži, viděl pojednou, jak pod jeho rukama vystupuje slabý kotouč mlhy, vine se vzhůru, rozptyluje se a mizí. Kráčel nyní po podlaze a ucítil svýma bosýma nohama nepříjemné horko, pronikající jeho mozolovitou kůží. Věděl nyní, v čem záležela pohroma, jež postihla loď. Jeho oči zabloudily rychle na přídu, odkud hleděla na něho vážně tlupa zasmušilých námořníků. Jeho vlídné, hnědé oči přelétly je, jako by jim žehnal, jako by je chtěl utěšiti, zahaluje je pláštěm velkého míru. »Jak dlouho už hoří, kapitáne? tázal se hlasem tak měkkým a pokojným, že upomínal na vrkání holuba.

S počátku kapitán cítil klid a mír sálající z příchozího, pak ale vědomí všeho toho, co se stalo a co se stane, proniklo ho tak, že byl podrážděn. Jakým právem nabízel tento rozhadrovaný pobřežní poběhlík v kartounových spodcích a bavlněné košili, mír a útěchu jemu a jeho zkrušené, vyčerpané duši? Kapitán o tom neuvažoval, byl to jakýsi bezděčný proces vzrušení, jenž vyvolal toto podráždění.

»Patnácte dní,« odvětil úsečně. »Kdo jste?«

»Jmenuji se Mc Coy,« zněla odpověď hlasem dýšícím soucitem a vlídností.

»Myslím, jste-li lodivoda?«

Mc Coyův utěšující pohled svezl se na vysokého, ramenatého muže se strhanou, neholenou tváří, jenž přistoupil ke kapitánu.

»Jsem lodivoda jako kdokoli jiný,« odvětil Mc

Coy. »Jsme všichni lodivody, kapitáne, a známe každou píď v těchto vodách.«

Kapitán však byl netrpěliv.

»Potřebuji některou z úředních osob. Musím mluvit s nimi a to co nejdříve.«

»Pak to mohu také obstarati.«

Opět ten potutelný přízvuk útěchy a při tom pod nohama loď jako rozpálená pec. Kapitán svraštil netrpělivě a nervosně obočí a zatnul pěst, jako by s ní chtěl někoho udeřiti.

»Kdo u čerta jste?« naléhal.

»Jsem náčelníkem zdejších úřadů,« byla odpověď hlasem, že nemohl býti vlídnější a klidnější.

Vysoký, ramenatý muž vypukl v drsný smích z části veselý, ale z většího dílu hysterický. Oba oni i kapitán, hleděli na Mc Coye nedůvěřivě a překvapení. Že tento bosý poběhlík by měl tak zvukně znějící hodnot, nebylo lze pochopiti. Jeho bavlenná košile, nezapnutá, odhalovala zarostlá, ničím nekrytá prsa. Obnošený slaměný klobouk zakrýval špatně chundelaté, šedivé vlasy. Do polou prsou splýval mu rozčuchaný vous patriarchy. U každého vetešníka byl by ho celého pořídil za dva šilinky tak, jak tu stál před nimi.

»Nějaký příbuzný Mc Coye z B o u n t y?« tázal se kapitán.

»To byl můj praděd.«

»Oh,« ozval se kapitán a zamyslel se. »Jmenuji se Davenport a zde je můj první kormidelník, pan König.«

Podal si ruce.

»A nyní k věci.« Kapitán mluvil rychle, neboť naléhavost věci poháněla jeho slova. »Hoříme už přes dvě neděle. Každým okamžikem mohou plameny vyšlehnouti jako v pekle. Proto jsem se obrátil k Pitcairnu. Chci ji vehnati na mělčinu nebo potopiti ji a zachrániti alespoň skořápku.«

»Pak jste se zmýlil, kapitáne,« řekl Mc Coy. »Měl jste ji dovléci k Mangarevě. Tam je krásný břeh a laguna, v níž je voda jako v mlýnském rybníce.«

»Ale my jsme jednou zde, či nejsme?« vykládal kormidelník. »S tím musíme počítati. My jsme zde a musíme něco podniknouti.«

Mc Coy zavrtěl mírně hlavou.

»Zde nemůžete podniknouti nic. Zde není mělčina, ba, zde není ani kotviště.«

»Nesmysl!« ozval se opět kormidelník. »Nesmysl!« opakoval hlasitě, když kapitán mu dal znamení, aby se poněkud mírnil. »Nebudete mi přece něco takového povídati. Kde pak máte své vlastní čluny, he — své škunery nebo kutry, nebo co vůbec máte? He? Řekněte mi to.«

Mc Coy se usmál právě tak vlídně, jako mluvil. Jeho úsměv byl lichotkou, byl objetím, jež obetkalo znaveného kormidelníka a vábilo ho v náruč klidu a míru pokojné duše Mc Coyovy.

»Nemáme ani škunery, ani kutry,« odvětil. »a vytahujeme svá canoe nahoru na útes.«

»Děláte si ze mne dobrý den,« soptil kormidelník. »A jak se dostanete odtud na jiné cesty, he? Řekněte mi to.«

»Nechodíme nikam. Jako guvernér na Pitcairnu musím někdy jít. Když jsem byl mladším, byl jsem často pryč, někdy na kupeckém škuneru, ale větší-
nou použil jsem k tomu misijnářské brigý. Briga je však nyní ta tam a tak jsme odkázáni pouze na ko-
lem plující lodi. Někdy jsme měli až šest návštěv do
roka. Jindy rok i déle uplynulo, aniž by nějaká loď
přišla. Vaše je první za sedm měsíců.«

»A chcete mi snad namluviti —« počal kormidel-
ník.

Avšak kapitán Davenport ho přerušil.

»Dosti toho. Ztrácíme čas. Co máme dělati, pane
Mc Coyi?«

Starý muž obrátil své hnědé oči, něžné jako oči
ženy ke břehu a oba, kapitán i kormidelník sledo-
vali jeho pohled od osamělé skaliny Pitcairnské až
k houfu mužstva kupcího se na přídi a očekávají-
cího úzkostlivě, jak bude rozhodnuto. Mc Coy neměl
na spěch. Přemýšlel klidně a zvolna, krok za kro-
kem, s onou jistotou myslí, jež nikdy nebyla sužo-
vána nebo tísněna životem.

»Vítr je nyní slabý,« pravil konečně. »A je silný
proud ženoucí se k západu.«

»Proto také uchýlili jsme se do závětří.« přerušil
ho kapitán, chtěje ospravedlniti své námořnické
umění.

»Ano, to vás přinutilo k závětří,« pokračoval Mc
Coy. »Nuže, vy nezmůžete dnes proti proudu nic.
A kdybyste i zmohli, není tam u břehu žádná měl-
čina a vaše loď by byla úplně ztracena.«

Umlkl a kapitán i kormidelník pohlédli na sebe
zoufale.

»Povím vám však, co můžete udělati. Bríza sesílí dnes v noci kolem půlnoci — vidíte ty pruhy mračen a vrcholek na návětrné straně, tam za tím pohořím? Odtamtud přijde, přímo od jihovýchodu. K Mangarevě je tři sta mil. Pusťte se tam s ní. Je tam pěkné lože pro vaši loď.«

Kormidelník zavrtěl hlavou.

»Pojďte do kabiny a podíváme se na mapu« pravil kapitán.

Mc Coy našel dusivou, otravnou atmosféru v uzavřené kabině. Neviditelné výpary plynové pálily a bodaly ho do očí. Podlaha byla ještě teplejší, téměř k nesnesení horká pro jeho bosé nohy. Pot počal se mu řinouti s těla. Rozhlédl se kolem sebe téměř poděšen. Tento záhubný vnitřní žár byl omamující. Bylo ku podivu, že kabina nevzplála ještě v plameny. Měl pocit, jako by se nalézal ve velké peci, kde žár může každým okamžikem strašně vzrůst a stráviti ho jako stéblo slámy.

Když nadzdvihl nohu a třel horké chodidlo o nohavici druhé nohy, kormidelník se zasmál divokým, ponurým smíchem.

»Předsín pekla,« pravil. »Peklo samo je dole právě pod našima nohama.«

»Je horko« zvolal Mc Coy mimovolně, otíraje si tvář kapesníkem z bandany.

»Zde je Mangareva,« pravil kapitán, nakláněje se nad stůl a ukazuje na černou skvrnu uprostřed bílé plochy mapy. »A zde, na cestě, je jiný ostrov. Proč bychom se nepustili k němu?«

Mc Coy nepohlédl ani na mapu.

»To je Půlměsíční ostrov,« odvětil. »Je neobydlen a zdvihá se jen asi dvě nebo tři stopy nad hladinu. Je tam laguna, ale nemá vchod. Ne, Mangareva je nejbližší místo pro váš účel.

»Nuže, tedy Mangareva,« řekl kapitán Davenport, přerušuje mrzuté námitky kormidelníkovy. »Svolejte mužstvo na zád, pane Konigu.«

Námořníci uposlechli potácejíce se těžce po palubě a snažíce se s obtíží ke spěchu. Na každém jejich pohybu bylo patrné, že jsou vyčerpaní. Kuchař vyšel z kuchyně, chtěje také slyšet, co bude, a sluha bloumal poblíž něho.

Když kapitán Davenport vyložil situaci a oznámil svůj úmysl pustiti se k Mangarevě, propukl nepokoj. Mezi hrdelním mumláním ozývaly se nečlánkované výkřiky vzteku a tu a tam hlasité zaklení, slovem, větou. Pronikavý hlas kuchařův se ozval a přerušil na okamžik ostatní, křiče: »Můj Ty Bože! Když jsme v pekle už patnáct dní, tak se máme zase s tím peklem pod nohama vydati na moře!«

Kapitán nedovedl jich ovládnouti, leč zdálo se, že klid a vlídnost Mc Coyova je uklidnila, zahanbujíc je, a mručení a klení umlkalo, až všecko mužstvo mimo tu a tam nějakou úzkostlivou tvář, obrácenou ke kapitánu, hledělo s němou touhou na zelenavé vrcholky a porostlé břehy Pitcairnu.

Mírně jako jarní vánek nesl se hlas Mc Coyův.

»Zdá se mi, kapitáne, že jsem slyšel od některého z nich, že mají hlad.«

»Ovšem,« zněla odpověď. »Máme hlad. Měl jsem za poslední dva dny suchar a sousto lososa. Jsme

bíti. Víte, když jsme zjistili požár, zabednili jsme ihned všechny otvory, abychom udusili oheň. A pak teprve jsme shledali, jak málo potravy je ve spižárně. Bylo však již příliš pozdě. Neodvážili jsme se prolomiti opět bednění. Hladoví? Mám právě takový hlad jako oni.«

Mluvil obrácen opět ke svým lidem a opět ozvalo se hrdelní mručení a klení, a tváře se jim stahovaly zvířecím vztekem. Druhý a třetí kormidelník přidružil se ke kapitánu, stojíce za ním v místech, kde začínala záď lodi. Jejich tváře byly vpadlé, bezvýrazné, zdálo se, že více než cokoli jiného tíží je tato vzpoura mužstva. Kapitán Davenport pohlédl tázavě na svého prvního kormidelníka, který však pokrčil pouze rameny na znamení své bezradnosti.

»Vidíte,« řekl kapitán Mc Coyovi, »nedonutíte námořníky, aby opustili bezpečnou zemi a vydali se na moře s hořící lodí. Byla jim nyní po čtrnácte dní plovoucí rakví, jsou vyčerpáni prací a mají toho již dost. Pusťme se k Pitcairnu.«

Leč vítr byl slabý, a spodek Pyreneese byl znečištěn tak, že nesvedli nic proti silnému proudu ženoucímu se k západu. Během dvou hodin ztratili tři míle. Námořníci pracovali úsilovně, jako by silou svých rukou mohli přinutiti loď, aby zmohla nepříznivé živly. Nicméně, ať to zkoušeli tak nebo onak, hnala se táž pryč k západu. Kapitán přecházel neúnavně sem a tam, zastavuje se jen chvílemi, by pozoroval slabé obláčky dýmu a vystopoval, kterou skulinou v podlaze vystupují. Tesař neustal vyhledávati tyto štěrbiný a skuliny, a kde nějakou našel, ucpával je co nejpečlivěji.

»Nuže, co myslíte?« tázal se kapitán konečně Mc Coye, jenž pozoroval tesaře se zájmem a zvědavostí dítěte v očích.

Mc Coy pohlédl ke břehu, kde země mizela v houstnoucí mlze.

»Myslím, že by bylo lépe pustiti se k Mangarevě. Při bríze, jež nastává, byli bychom tam zítra večer.«

»Co však, vyrazí-li zatím oheň? Možno to očekávati každé chvíle.«

»Máte čluny připraveny ke spuštění. Táž bríza dožene vaše čluny k Mangarevě, jestliže loď nám shoří pod nohama.«

Kapitán Davenport odporoval chvíli a pak uslyšel Mc Coy otázku, již nechtěl slyšeti, o níž však věděl, že jistě přijde.

»Nemám mapy Mangarevy. Na generální mapě je to pouze skvrna, velká jako moucha. Nevěděl bych, kde hledati vchod do laguny. Nechtěl byste jíti s sebou a býti mi lodivodou?«

Mc Coyova bodrost nebyla tím dotčena.

»Ano, kapitáne,« pravil s toutéž klidnou bezstarostností, s jakou by byl přijal pozvání k obědu, »půjdu s vámi k Mangarevě.«

Mužstvo bylo opět svoláno a kapitán promluvil k nim na zádi lodí.

»Pokusili jsme se hnouti se s ní ku předu, ale vidíte, že je to marno. Dostala se do proudu, jenž ji žene rychlostí dvou uzlů. Tento pán je ctihodný Mc Coy, první úředník a guvernér ostrova Pitcairnu.

Půjde s námi k Mangarevě. Vidíte tedy, že situace není nebezpečná. Neodhodlal by se k takové nabídce, kdyby myslil, že mu při tom jde o život. Ostatně, ať je to jakkoli odvážné, jestliže on ze své dobré vůle přišel na palubu a zůstal zde, nemůžeme dělati méně než on. Co říkáte Mangarevě?»

Tentokráte nepokoj se neobjevil. Přítomnost Mc Coyova, jistota a klid, jež zdály se z něho sálati, měly svůj účinek. Hovořili mezi sebou tiše. Rozmýšleli se chvíli, shodli se úplně a označili kuchaře za svého mluvčího. Tento výtečník byl dojat heroismem svým a svých druhů a s planoucímá očima počal křičeti:

»Při sám Bůh, chce-li on, chceme také.«

Zástup zahučel souhlasně a šel po svém.

»Na okamžik, kapitáne,« ozval se Mc Coy, když onen se obrátil chtěje dát rozkazy kormidelníkovi:
»Musím dříve na břeh.«

Pan König byl, jako by do něho blesk udeřil a pohlédl na Mc Coye jako na šílence.

»Na břeh!« zvolal kapitán. »A proč? Vždyť vám to bude trvati tři hodiny, než se tam dostanete ve svém canoe.«

Mc Coy změřil pohledem vzdálenost ostrova a přisvědčil.

»Ano, nyní je šest. Nedostanu se tam před devátou. Lidé nemohou se sejítí před desátou. Ježto bríza v noci zesílí, můžete se pustiti proti větru a vzítí mě na palubu zítra ráno při rozednění.«

»Jménem zdravého rozumu,« vybuchl kapitán,

»a proč chcete svolati své lidi? Což nevíte, že mi loď hoří pod nohama?«

Mc Coy byl klidný jako moře v létě a vztek druhého nerozčilil ani sebe méně klidnou hladinu jeho mysli.

»Ano, kapitáne,« zavrkal svým holubím hlasem, »vím dobře, že vaše loď hoří. To je přece, proč s vámi jdu na Mangarevu. Musím však dostati dovolení jíti tam s vámi. Je to náš obyčej. Je to přece důležitá věc, když guvernér opouští ostrov. Jde o zájem obyvatelstva a proto mají právo vysloviti své dovolení nebo zákaz. Oni však svolí, jsem si tím jist.«

»Jste si jist?«

»Naprosto.«

»Víte-li to tak jistě, tak proč se s tím tak mociť? Pomyslete, jaká ztráta času — celá noc!«

»Je to náš zvyk,« byla neochvějná odpověď. »A pak také jsem guvernérem a musím učiniti opatření ohledně správy ostrova pro dobu své nepřítomnosti.«

»Ale vždyť cesta k Mangarevě trvá jen čtyřicet hodin,« namítal kapitán. »Dejme tomu, že by to trvalo šestkrát tak dlouho, než byste se vrátil zpět, tak přece by to nevyžadovalo více času než týden.«

Mc Coy se usmál svým širokým dobráckým úsměvem.

»Velice málo lodí přijíždí k Pitcairnu, a když se tak stane, přicházejí buď od San Franciska, nebo kolem mysu Hornova. Budu šťasten, vrátím-li se za šest měsíců. Mohu však býti vzdálen také rok a

může se státi, že se budu musít dáti do San Franciska, abych našel loď, jež by mě dopravila zpět. Můj otec opustil jednou Pitcairn na tři neděle a uplynula tři léta, než se dostal zpět. A pak také máte málo potravin. Budete-li se musiti uchýliti do člunů, a nastane nepříznivé počasí, může to trvati kolik dní, než se dostanete ke břehu. Mohu ráno přivésti dvě canoe naložená potravinami. Sušené banány budou nejlepší. Ježto bríza se zesiluje, pusťte se naproti. Čím blíže budete, tím větší náklad mohu pro vás vzíti. S Bohem!»

Podal mu ruku, kapitán ji stiskl a nerad ji pouští. Zdálo se, že se jí drží jako tonoucí námořník lpí na záchranné boji.

»Ale, jak mám věděti, že se z rána vrátíte?« tával se.

»Ano, tak je to,« zvolal kormidelník. »Podle čeho máme věděti, že nejde odtud jen proto, aby zachránil svou vlastní kůži?«

Mc Coy nepromluvil. Pohlédl na ně sladce a blahovonně, a zdálo se jim, že dostali záruku neochvějné pevnosti jeho duše.

Kapitán pustil jeho ruku a s posledním letmým pohledem, jímž objal i mužstvo ve svou blahovonnost, Mc Coy přehoupl se přes pažení a sestoupil do svého canoe.

Vítr zesílil a Pyreneese, vzdor svému znečištěnému dnu docílila půl tuctu mil proti proudu. Při rozednění Pitcairn ležel tři míle na návětrné straně a kapitán Davenport uzřel blížiti se dvě canoe. McCoy vylezl opět nahoru a přehoupl se přes pažení!

na rozpálenou palubu. Byl provázen četnými balíky sušených banánů, zabalených do suchých listů.

»Nuže, kapitáne,« řekl, »napněte plachty a dejte se na honbu za drahým životem. Vidíte, jsem také plavcem.« vysvětloval o několik minut později, stojí na zádi vedle kapitána, který upíral zrak nahoru a pak stranou na hladinu, chtěje odhadnouti rychlost lodi. »Musíte ji vésti k Mangarevě. Až uzříte zemi, pak já ji tam zavedu. Co myslíte, jak rychle pluje?«.

»Jedenáct,« odvětil kapitán Davenport, pohlédnuv ještě jednou na vlny ženoucí se do zadu.

»Jedenáct. Hleďme, podrží-li tento krok, uvidíme Mangarevu zítra ráno mezi osmou a devátou hodinou, a k desáté ji dostaneme na mělčinu, nejpozději o jedenácté. A pak bude konec všemu vašemu trápení.«

Kapitánovi se téměř zdálo, že ten blažený okamžik již nastal, tak přesvědčivě zněla slova McCoyova. Kapitán Davenport byl po čtrnácte dní v hrozném napětí, pluje na své hořící lodi a počal nyní cítiti, že toho má již dost.

Prudcí závan větru dotkl se ze zadu jeho krku a zahvízdal mu kolem uší. Odhadoval jeho sílu a pak pohlédl letmo stranou přes palubu.

»Vitr stále sílí,« oznamoval. »Ta stará holka dělá už spíše dvanáct než jedenáct. Vydrží-li to tak, dostaneme se tam ještě v noci.«

Po celý den Pyreneese, nesoucí svůj náklad živého ohně, valila se šumícím mořem. Za soumra-

ku byly napnuty také vrchní nadkošová závětrní plachta a plachta brámová, a loď řítíla se tmou, nechávajíc za sebou velké, pěnící se vlny. Příznivý vítr měl svůj účinek a na přídě i na zádi bylo viděti vyjasnění na všech tvářích. Při druhé stráži (před osmou hodinou večer) nějaká bezstarostná duše zanotovala píseň, a o půlnoci všechno mužstvo zpívalo.

Kapitán Davenport vynesl své lože ven, a rozprostřel je na střeše kabiny.

»Zapomněl jsem už, co to je spáti,« vysvětloval Mc Coyovi. »Musím si lehnouti, zavolejte mě však, kdykoli uznáte to za potřebné.«

Ve tři hodiny z rána byl probuzen slabým dotekem na svém rameni. Usedl rychle mžouraje proti jasnící se obloze, omámený ještě těžkým spánkem. Vítr hučel svou válečnou píseň v lanoví a rozbouřené vlny dorážely na Pyreneesu. Uprostřed lodi převalovaly se vlny přes zábradlí, zatopujíce chvílemi středopalubí. Mc Coy křičel něco, čemu nerozuměl. Kapitán se vzchopil, chytil ho za rameno a přitáhl ho k sobě tak těsně, že měl ucho téměř u jeho úst.

»Jsou tři hodiny,« zněl hlas Mc Coyův, podržuje stále svůj holubí zvuk, ale přece jaksi zastřený, jako by přicházel z dálky. »Urazili jsme dvěstěpadesát mil. Půlměsíční ostrov je pouze o třicet mil dále, tam někde před námi. Není na něm světla a poplujeme-li stále takto, narazíme na něj a budeme ztraceni i se svou lodí.«

»Co myslíte? zastavíti?«

„Ano, a čekati až do rozednění. Zdrží nás to jen o čtyři hodiny.«

A tak Pyreneese, se svým nákladem ohuř, svinula své plachty, neposkytující větru oporu a drtící dorážející vlny. vzdmutého moře. Byla to skořápka naplněná ohněm, a na jejím vratkém povrchu, držíce se pokud to jen bylo možno, lidští trpaslíci pomáhali jí v jejím těžkém boji.

„Takový víchr je něco neobyčejného,« řekl McCoy kapitánovi v závětrí kabiny. »Správně neměl by býti žádný vítr v této roční době. Ale s počasím je to nyní všechno na ruby. Pasátní větry přestaly a nyní to duje právě se strany pasátu.« Napřáhl ruku do tmy, jako by jeho zrak mohl proniknouti na sta mil daleko. »Jde to od západu. Něco velikého se tam někde musilo státi — uragán, nebo něco podobného. Máme štěstí, že jsme tak daleko k východu. Ale je to jen přechodný vítr,« dodal. »Nepotrvá dlouho, o tom vás ujišťuji.«

Při rozednění víchr se zmírnil na normální sílu, avšak objevilo se nové nebezpečí — mlha. Moře se zahalilo mlhou nebo spíše parami, jež byly co do hustoty jako mlha, zabraňující rozhledu, jinak však nebyly než jako závoj na moři, neboť slunce je pronikalo, naplňující je zářivým leskem.

Na palubě Pyreneese objevovalo se více kouře než předešlého dne, a veselost důstojníků i mužstva zmizela. Bylo slyšeti jak sluha pláče schoulen za stěnou lodní kuchyně. Byla to první cesta tohoto hochy a srdce se mu svíralo strachem před smrtí. Kapitán bloudil kolem jako ztracená duše,

hryzl si nervosně kníry, a mračil se, nemoha se rozhodnouti, co by měl dělati.

»Co myslíte?« tázal se stanuv u Mc Coye, jenž právě snídal — pečené banány a džbán vody.

Mc Coy dojedl poslední sousto banánu, dopil vodu a rozhlédl se zvolna kolem sebe. V jeho očích objevil se něžný výraz, když řekl:

»Nu dobře, kapitáne, můžeme právě tak plouti jako hořeti. Vaše paluba nevydrží věčně. Je dnes ještě více rozpálena. Nemáte nějaké střevíce, jež bych si mohl obouti? Je to už nepohodlné pro mé bosé nohy.«

Pyreneese byla napadena dvěma mohutnými vlrama s boku, až se zakymácela a první kormidelník vyslovil přání, aby měl všechnu tu vodu v podpalubí, jen kdyby při tom nemusil otevřítí záklopy. Mc Coy sklonil hlavu nad kompasnici a pozoroval směr.

»Držel bych ji více z přима, kapitáne,« pravil. »Uhnula se trochu při svinutých plachtách.«

»Zabočil jsem s ní již o stupeň.« zněla odpověď. »Nestačí to?«

»Lépe by snad bylo o dva stupně, kapitáne. Ten vítr hnal proud k západu rychleji než si myslíte.«

Kapitán Davenport smluvil se na půl druhém stupni a vystoupil pak do lažoví, provázen Mc Coyem a prvním kormidelníkem, aby pátral po zemi. Napnuli plachty tak, že Pyreneese plula rychlostí desíti uzlů, předstihujíc rychle vlny. Mlha se však nikde netrhala, a v deset hodin kapitán Davenport

počal býti opět neklidným: Všichni byli na svém místě, připraveni, jakmile ozve se volání »země v předu«, aby chopili se jako zuřivci práce a dali lodi náležitý směr. Země v předu, silný příboj před ní, to vše by mohlo býti náhle nebezpečně blízko při takové mlze.

Další hodina uplynula. Všichni tři muži v lanoví upírali napjatě své oči do světlého závoje.

»A co, mineme-li Mangarevu?« tázal se kapitán Davenport úsečně.

Mc Coy nezdvihnuv ani oči odvětil mírně:

»Ne, jen ji nechme plouti, kapitáne. To je vše, co můžeme udělati. Celý Paumotus je před námi. Můžeme plouti na tisíc mil útesy a atoly. Musíme se někam dostat.«

»Nuže, jedme dále,« řekl kapitán Davenport, chystaje se sestoupiti na palubu. »Minuli jsme patrně Mangarevu. Bůh ví, kde je nejbližší země. Měl jsem s ní přece zabočiti ještě o toho půl stupně více,« přiznával o chvíli později. »Ten prokletý proud musí zahráti plavcům pěknou čertovinu.«

»Staří plavci nazývali Paumotus Nebezpečným souostrovím,« pravil Mc Coy, když sestoupili opět na záď, »a právě tento proud byl částečně zodpověděn za tento název.«

»Mluvil jsem kdysi s jedním chlapíkem v Sydney,« řekl pan Koríg. »Obchodoval v Paumotu. Ten mi řekl, že pojistné obnáší tam osmnáct ze sta. Je to pravda?«

Mc Coy se usmál a přisvědčil.

»Leda když se vůbec nepojistí,« vysvětloval. »Majitelé odepisují každoročně dvacet ze sta z ceny svých škunerů,«

»Můj Bože,« vzdychl kapitán Davenport. »Dle toho obnáší tedy život škuneru jen pět let.« Potřásl smutně hlavou bruce »zlé vody, zlé vody.«

Odebrali se pak opět do kabiny, chtějíce se poraditi s velkou generální mapou, avšak otravné výpary vyhnaly je ven na palubu kašlající a dusící se.

»Zde je Moerenhoutův ostrov,« ukázal kapitán Davenport na mapě, již rozprostřel na podlaze. »Nemůže býti dále než na sto mil v závětrí.«

»Sto a deset.« Mc Coy potřásl nedůvěřivě hlavou. »Mohli bychom se o to pokusiti, ale je to obtížné. Mohl bych ji zahrnutí na mělčinu, ale mohl bych s ní také naraziti na útes. Špatné místo, velice špatné místo.«

»Nu, zkusíme to,« znělo rozhodnutí kapitána Davenporta, který počal ihned dávat lodi příslušný směr.

Brzo odpoledne zkrátili plachtu, aby nenajeli v noci a při druhé hlídce mužstvo jevílo opět svou znovu nabytou veselost. Země byla tak blízko a jejich útrapy vezmou z rána konec.

Leč ráno nastalo s plavoucím tropickým sluncem. Jihovýchodní pasát obrátil se k východu a hnal Pyreneesu vodami rychlostí osmi uzlů. Kapitán Davenport obcerstvil své staré vědomosti pokud šlo o odhadnutí polohy lodí a její rychlost, a oznámil, že Moerenhoutův ostrov není dále než deset mil. Pyreneese plula dalších deset mil, plula

ještě jednou deset mil, a hlídky na třech stěžňových koších neviděly nic než širé, pusté, sluncem oblité moře.

»A já vám pravím, že země tam je,« houkl na ně kapitán Davenport ze své palubní chýše.

Mc Coy se konejšivě usmál, avšak kapitán hleděl kolem sebe jako šílenec, přinesl svůj sextant a zkoumal chronometr.

»Věděl jsem, že mám pravdu,« křičel téměř, když skončil svá pozorování. »Dvacet jeden, dvacet pět jižní a stotřicet šest dvě západní. Zde to máte. Jsme ještě osm mil k návětrné straně. Kolik vám vyšlo, pane Konígu?«

První kormidelník pohlédl na své výpočty a řekl polohlasem:

»Dvacet jeden dvacet pět, zcela správně, ale moje délka dělá sto třicet šest, čtyřicet osm. To nás žene značně k závětrí...«

Avšak kapitán Davenport ignoroval jeho výpočty tak opovržlivým mlčením, že pan Koníg zařav zuby, v duchu zaklel.

»Zabočte,« nařídil kapitán muži u kormidla, »o tři stupně a nechte ji stále tímto směrem.«

Pak se vrátil ke svým výpočtům a přepočítával je znova. Pot řinul se mu s tváře. Hryzl si kníry, rty, tužku, a upíral své oči na číslice jako by hleděl na nějaký přízrak. Náhle prudkým pohybem rozmačkal popsaný papír v pěsti a rozdupal ho nohou. Pan Koníg se zašklebil pomstychtivě a odvrátil se stranou, zatím co kapitán Davenport opřel se o kabinu a po půl hodiny neproněs ani slova, obmezuje

se na to, že hleděl k závětrí s výrazem přemýšlivé bezradnosti na tváři.

»Pane Mc Coyi,« přerušil náhle mlčení. »Mapa ukazuje skupinu ostrovů, nevím ani mnoho-li stranou tam k severu nebo k severozápadu, asi na čtyřicet mil — Akteonovy ostrovy. Co je s těmi?«

»Jsou čtyři, vesměs nízké,« odvětil Mc Coy. »První z nich jihovýchodně je Matueri — neobydlený, bez vchodu do laguny. Pak přijde Tenarunga. Tam bývalo asi tucet obyvatel, ale jsou už asi všichni pryč. Každopádně není tam přístup pro loď — jen pro člun na sáh hloubky. Vehauga a Teuararo jsou druhé dva. Žádný vchod, žádné obyvatelstvo, velice nízké. V té skupině nerajdete lože pro Pyreneu. Byl by z ní úplný vrak.«

»Poslouchejte takové řeči!« zuřil kapitán Davenport. »Žádné obyvatelstvo, žádný vchod! K čemu, u čerta, tedy jsou takové ostrovy?«

»Dobře tedy,« vyštěkl pojednou jako rozdrážděný jezevčík, »mapa udává celou massu ostrovů směrem k severozápadu. Co je s těmi? Což ani jeden z nich nemá vchod, kde bych mohl uložit svou loď?«

Mc Coy klidně uvažoval. Nepotřeboval mapy. Všecky ty ostrovy, útesy, mělčiny, laguny, vchody a vzdálenosti byly vryty v mapu jeho paměti. Znal je, jako obyvatel města zná jeho stavby, ulice a uličky.

»Papakena a Vauavana jsou tam k severozápadu nebo západoseverozápadu na sto mil odtud nebo o kousek dále,« pravil. »Jeden je neobydlený a sly-

šel jsem, že obyvatelstvo druhého přesídlilo na Cadmův ostrov. Na každý způsob není tam ani laguny, ani vchodu. Ahunui je druhých sto mil k severozápadu. Ani vchod, ani obyvatelstvo.«

»Dobrá, čtyřicet mil za nimi jsou dva ostrovy?« vyptával se kapitán zdvihnuv hlavu od mapy.

Mc Coy zavrtěl hlavou.

»Paros a Manuhungi — žádný vchod, žádní obyvatelé. Nengo-Nengo je čtyřicet mil dále v jedné řadě a nemá ani vchodu, ani obyvatel. Ale je tam ostrov Hao. To by bylo to pravé místo. Laguna je třicet mil dlouhá a pět mil široká. Je tam dosti lidí. Můžete tam najít i pitnou vodu a kterákoli loď na světě může proplovit vchodem.«

Umlkl a hleděl starostlivě na kapitána Davenporta, který, nakláněje se nad mapu s měřickými nástroji v ruce, z hluboka vzdychl.

»Není tu nějaká laguna se vchodem blíže než ostrov Hao?« tázal se.

»Ne, kapitáne, ten je nejbližší.«

»Nuže, je to tři sta čtyřicet mil daleko.« Kapitán Davenport mluvil velmi zvolna, rozhodně. »Nechci vzít si na zodpovědnost všechny ty životy. Potopím ji u Akteonových ostrovů. A je to dobrá loď,« dodal lítostivě, změniv směr, tentokráte s větší úchylností než dříve, vzhledem na západní proud.

Za hodinu na to obloha se zachmuřila. Jihovýchodní pasát trval dosud, avšak hladina oceánu byla jako šachovnice následkem závanů větru.

»Budeme tam kolem jedné hodiny,« oznamoval kapitán Davenport důvěřivě. »Nejpozději kolem dru-

hé hodiny. Mc Coyi, vy ji vženete na břeh tohoto ostrova, kde jsou lidé.«

Slunce se již neobjevilo a neobjevila se ani v jednu hodinu země. Kapitán Davenport pozoroval za zádi lodi čáru vyrytou do vln jejím spodkem.

»Dobrý Bože!« vykřikl. »Východní proud! Pohlédte jen!«

Pan Konig jevil nedůvěru. Mc Coy neříkal ani tak, ani onak a projevil jen mínění, že zde v Pau-motu není důvodu, proč by zde nemohl býti také východní proud. Za několik minut na to prudký závan vichřice připravil Pyreneesu na čas o její vítr a valila se těžce mezi dvěma vlnami.

»Kde je olovnice? Do vody s ní vy tam!« Kapitán Davenport držel lano olovnice a pozoroval, jak se odklání k severovýchodu. »Zde je, podívejte se! Podržte ji sami!«

Mc Coy a kormidelník to zkusili a cítili, jak provazec se chvěje, jsa hnán silným proudem.

»Proud má rychlost čtyř uzlů,« pravil pan Konig.

»Východní proud místo západního,« pravil kapitán Davenport, hledě vyčítavě na Mc Coye, jako by ho chtěl za to plísňiti.

»To je, kapitáne, jedna z příčin, proč pojistné obnáší v těchto vodách osmnáct ze sta,« odvětil Mc Coy bodře. »Nevíte nikdy, na čem jste. Proud se stále mění. Byl tu nějaký muž, jenž psal knihy, zapomněl jsem jeho jméno, na lodi Casco. Minul Takaroa o třicet mil a dostal se k Tikei a to jen

následkem změny proudu. Jste nyní návětrným směrem a udělal byste dobře, kdybyste ji držel o několik stupňů stranou.«

»Ale jak daleko mě proud dosud zanesl?« tázal se kapitán hněvivě. »Jak mohu vědět, o kolik stupňů ji mám odchýlit?«

»Nevím, kapitáne,« odvětil Mc Coy co nejvlídněji.

Vítr se opět dostavil a Pyreneese se spěchala na slepo k závětrné straně. V jasně šedavém světle bylo vidět, jak se již z její paluby kouří. A zase zpět a zase změnití směr a vracet se k Akteonovým ostrovům, jež hlídky v koši v čas nezahledly.

Kapitán Davenport byl již bez sebe. Jeho vztek změnil se v ponuru zamlklost a ztrávil odpoledne přecházeje sem tam ve své kajutě nebo opíraje se o stěnu. Za soumraku, aniž by se byl poradil s Mc Coyem, změnil směr a dal se k severozápadu. Pan König, poradiv se kradmo s mapou a kompasem, a Mc Coy, pohlédnuv zcela otevřeně s nevinnou tváří na kompas, poznali, že se dali k ostrovu Hao. K půlnoci víchr ustal a objevily se hvězdy. Kapitán Davenport se rozveselil, slibuje si jasný den.

»Z rána provedu zase svá měření,« řekl Mc Coyovi, »neboť co se týče šířky, zmýlil jsem se. Avšak použiji Sumnerovy metody a napravím to. Znáte Sumnerovu metodu?«

Na to vykládal ji do podrobná Mc Coyovi.

Den byl jasný, pasát vanul úporně od východu a Pyreneese právě tak úporně odměřovala svých devět uzlů. Oba, kapitán i kormidelník, zjišťovali

polohu dle Sumnerovy metody, jejich výpočty souhlasily, a měření podle měsíce souhlasilo také a potvrdilo výsledek ranního výpočtu.

»Ještě čtyřiaadvacet hodin a budeme tam,« ujišťoval kapitán Davenport Mc Coye. »Je ku podivu, že ta stará holka vydržela takovou cestu. Ale její paluby to už dlouho nevydrží, ba že nevydrží. Hleďte, jak kouř jimi proniká, den ode dne více. A byla to dobrá podlaha, když jsme se vydali na cestu, nově upravená a ucpána v San Francisku. Byl jsem překvapen, když oheň poprvé se objevil a my ucpávali skuliny. Hleďte sem!«

Umlkl a sledoval se skleslou čelistí kotouč dýmu, kroužící a vinoucí se v závětrí křížového stožáru dvacet stop nad palubou.

»Nuže, jak se tam dostal?« tázal se nevrle.

Níže nebylo viděti dýmu. Vyplížil se někde ze skuliny v palubě, chráněn stožárem před větrem, nabyl nějakým rozmarem podobu a tvar teprve v této výši. Odloučil se od stožáru a na chvíli vznášel se nad kapitánem jako nějaký hrozivý přízrak. V nejbližším okamžiku byl již odvanut větrem a kapitánova čelist vrátila se na své místo.

»Jak jsem pravil, když jsme začali ucpávat skuliny, byl jsem překvapen. Byla to těsně přiléhající podlaha a přece propouštěla dým jako síto. A my ucpávali stále a stále. Dole musí býti hrozný tlak, že žene tolik dýmu skrz.«

Téhož odpoledne zachmuřila se obloha opětně a nastalo bouřlivé, deštivé počasí. Vítr měnil se stále mezi jihovýchodním a severovýchodním, o půlnoci

byla Pyreneese zachváčena od zadu prudkou víchřicí od jihozápadu, odkud pak vítr dále chvílemi vanul.

»Nedostihneme Hao před desátou nebo před jedenáctou,« nařikal kapitán Davenport v sedm hodin z rána, když chvilková naděje na slunce byla zmařena spoustami mraků na východní obloze. A v následujícím okamžiku tázal se již všecek sklíčen »a co dělají proudy?«

Hlídky v koších nemohly oznámiti žádnou zemi a den minul za střídavého počasí, chvíli bezvětrí a déšť, chvíli pak prudký víchr. Za soumraku počalo se moře silně dmouti od západu. Tlakoměr klesl na 29.50. Nebyl vítr a přece zlověstné moře stále mohutnělo. Brzy zmítala se Pyreneese šíleně na ohromných vlnách, valících se v nekonečném průvodu ze zachmuřeného západu. Bylo ubráno plachet tak rychle, jak jen obě hlídky stačily, a když unavená tlupa dokončila svou práci, ozývalo se tmou její reptání, nářky a žaloby, hlasy spíše zvířecí a výhružné. Jednu chvíli hlídka s pravé strany zádi byla volána na přídu, aby přivázala a zajistila lano, a mužstvo projevovalo při tom zřejmě svou nevoli a neochotu. Každý pomalý pohyb byl námitkou a vyhrůžkou. Vzduch byl vlhký a lepkavý jako šlem a když vítr přestal, všichni oddychovali a lapali po vzduchu. Pot stál jim na tvářích a nahých rukou, a kapitán Davenport, s tváří ještě vpadlejší a ustaranější, očima nepokojnými, těkavými, byl zachvácen předtuchou hrozícího neštěstí.

»Je to daleko na západě,« povzbuzoval Mc Coy. »V nejhorším případě budeme jenom na okraji.«

Avšak kapitán Davenport nedal se uklidnit a při světle lucerny pročítal ve svém V ý t a h u kapitulu jednající o tom, jak si má velitel lodi počínati při cyklonových bouřích. Ticho bylo rušeno pouze tichým pláčem služebního hochy někde ze středu paluby.

»Oh, zavři hubu!« zahoukl pojednou kapitán Davenport tak silně, že se všichni na palubě polekali a pachatel vypukl ze strachu v divoký pláč.

»Pane Konigu,« řekl kapitán hlasem chvějícím se hněvem a rozčilením, »budte tak laskav, jděte na přídu a zacpěte tomu klukovi hubu nějakým hadrem.«

Avšak byl to Mc Coy, jenž šel na přídu a za několik minut hoch se utišil a usnul.

Krátce před rozedněním první závan vzduchu počal přicházeti od jihovýchodu a rostl rychle v silnější brízu. Všechno mužstvo bylo na palubě vyčkávajíc, co přijde asi nyní.

»Nyní jsme na tom dobře, kapitáne,« ozval se Mc Coy stojící těsně za ním. »Uragán je na západě a my jsme jižně od jeho dráhy. Tato bríza jest proud vzduchu, jež bouře ssaje za sebou. Nebude vanouti silněji. Můžete napjati na ni plachty.«

»A k čemu? Kam mám plouti? Už druhý den je bez pozorování a my jsme měli už včera ráno viděti ostrov Hao. Kudy se k němu dostaneme, severně, jižně, východně nebo co? Řekněte mi to a nařídím loď okamžitě.«

»Nejsem plavcem, kapitáne,« řekl Mc Coy svým vlídným způsobem.

»Já jsem o sobě myslel, že jsem plavcem,« opáčil druhý, »ale jen tehdy, než jsem přišel na tenhle Paul motus.«

V poledne bylo slyšet zavolání hlídky »příboj v předu.« Pyreneese byla rychle zdržována ve svém běhu. Plachta za plachtou byla spuštěna a svínuta. Pyreneese klouzala vlnami přemáhajíc proud, jenž hrozil vrhnouti ji na úskalí. Důstojníci i mužstvo pracovali jako šílení, kuchař i hoch, kapitán Davenport sám i Mc Coy, všichni přikládali ruce k dílu. Jen tak tak že vyvázli. Byla to nízká písčina, pusté, nebezpečné místo, přes něž se moře ustavičně převalovalo, kde nebylo možno, aby lidé žili a kde ani mořský pták nemohl si odpočinouti. Pyreneese na sto sáhů před písčinou vybavila se z větru, jenž ji tam hnál a v tomtéž okamžiku těžce oddychující mužstvo, skončivší svou práci, vypuklo proudem kleteb na hlavu Mc Coye — Mc Coye, jenž přijel na palubu a navrhl dáti se k Mangarevě, a odvrátil je daleko od bezpečného ostrova Pitcairnu do jisté zkázy v této zhoubné, hrozně mořské korčině. Avšak klidná duše Mc Coyova nedala se vyrušiti. Usmíval se na ně s prostou, vlídnou dobrotou a zdálo se, jako by jeho zvýšená dobrota a bodrost pronikala jaksi do jejich temných, chmurných duší, až se zastyděli a tento stud dusil kletby, chvějící se v jejich hrdlech.

»Zlé vody! zlé vody!« bručel kapitán Davenport, když jeho loď vyvázla z nejhoršího, leč umkl náhle a pohlédl na mělčinu, jež měla býti přímo za zádi, leč jež byla u kormového výboku lodi a točila se k návětrné straně.

Usedl a zakryl si tvář rukama. A první kormidelník viděl, i Mc Coy viděl i mužstvo vidělo totéž, co viděl on. Jižně od mělčiny východní proud hnál je k mělčině, severně od mělčiny stejně prudký proud uchvátil loď a hnál ji pryč.

»Slyšel jsem již dříve o tomto Paumotu,« bručel kapitán, zdvihaje svou bledou tvář z dlaní. »Kapitán Moyendale vypravoval mi o něm, když zde přišel o svou loď. A smál jsem se mu za zády. Bůh mi odpusť, smál jsem se mu. Jaká je to mělčina?« přerušil své vypravování otázkou k Mc Coyovi.

»Nevím, kapitáne.«

»Jak to, že nevíte?«

»Proto, že jsem ji nikdy před tím neviděl a proto že jsem o ni dosud nikdy neslyšel. Víím, že není vyznačena v mapě. Tyto vody nebyly dosud nikdy důkladně probádány.«

»Tak vy nevíte, kde jsme?«

»O nic více než vy,« odvětil Mc Coy vlídně.

Ve čtyři hodiny odpoledne spatřili kokosové stromy, rostoucí zdánlivě z vody. Za chvíli na to vynořila se nízká pevnina nějakého atolu nad hladinu.

»Vím nyní, kapitáne, kde jsme,« Mc Coy odložil skla od očí. »Je to ostrov zvaný Resolution. Jsme čtyřicet mil stranou od ostrova Hao a vítr nám věje do tváře.«

»Připravte se tedy uložiti ji na mělčinu. Kde je vchod?«

»Je tam jen úžina pro canoe. Ale nyní, když víme, kde jsme, můžeme se pustiti k Barclay de Tolley. Je

to jen stodvacet mil odtud přesně severoseverozápadně. Při tomto větru můžeme tam býti zítra ráno o deváté hodině.«

Kapitán nahlédl do mapy a uvažoval sám u sebe.

»Dostaneme-li ji na břeh zde,« dodal Mc Coy, »budeme nuceni stejně vydati se na člunu k Barclay de Tolley.«

Kapitán dal příslušné rozkazy a loď vydala se na další cestu tímto nehostinným mořem.

Uprostřed odpoledne druhého dne bylo lze viděti zoufalství a vzpouru na kouřící se palubě. Proud přibral na rychlosti, vítr ochabl a Pyreneese byla zahnána opět na západ. Hlídky spatřily Barclay de Tolley k východu, sotva patrný z koše a marně snažili se po kolik hodin dostat Pyreneese k němu blíže. Kokosovníky ukazovaly se stále jako vzduchový přelud na obzoru, až je bylo lze viděti pouze ze stožárového koše, kdežto s paluby překážela tomu kulatost země.

Kapitán Davenport radil se opět s Mc Coyem i s mapou. Makemo leží pětasedmdesát mil k jihozápadu. Jeho laguna byla třicet mil dlouhá, a její vchod výtečný. Když kapitán Davenport dal své rozkazy, mužstvo odepřelo poslušnost. Prohlásili, že mají již dosti té pekelné výhně pod svýma nohama. Zde byla země. Co na tom, nemůže-li se tam loď dostat. Dostanou se tam po člunech. Ať tedy loď shoří. Jejich životy znamenají pro ně také něco. Sloužili věrně lodi, nyní chtějí sloužit sobě.

Vrhli se ke člunům, odstrčivše druhého i třetího kormidelníka, stojící jim v cestě, a chystali se spu-

stítí čluny a sestoupiti do nich. Kapitán Davenport a první kormidelník s revolvery v rukou postoupili proti nim, když Mc Coy, jenž vylezl na střechu kabiny, počal mluvit.

Mluvil k lodníkům a jakmile zazněl jeho holubí, vrkavý hlas, stanuli, aby ho vyslechli. Přenášel na ně svůj nevýslovný klid a bodrost. Jeho vlídný hlas a prosté myšlenky proudily k nim jakýmsi magnetickým proudem, konejšíce je proti jejich vlastní vůli. Věci dávno zapomenuté vynořily se jim znovu v myslí, někteří vzpomněli ukolébavky svého dětství a klidu a spokojenosti v matčině náruči za tichých večerů. Ve světě nebylo nebezpečí, útrap, únavy. Vše bylo, jak mělo býti, a rozumělo se samo sebou, že se obrátili zase zády k zemi a pustili se znova na moře s tou pekelnou výhní pod svýma nohama.

Mc Coy mluvil prostě, ale nebylo to to, co mluvil. Byla to jeho osobnost, jež mluvila výmluvněji než nějaké slovo mohlo vysloviti. Byla to jakási alchymie duše, tajemně subtilní a netušeně hluboká — tajemná emanace ducha, svůdná, přesvědčivá, sladce pokorná a přece hrozivě podmaňující, panovačná. Bylo to ozáření v tmavých hrobkách jejích duší, síla vlídnosti a přímosti, daleko větší než jaká tkvěla v lesklých smrtonosných revolverech důstojníků.

Muži přešlapovali váhavě na svém místě a ti, kdož vystoupili z řady, rychle vstoupili zase na své místo, pak jeden, pak druhý a pak všichni počali se šourati neobratně pryč.

Mc Coyova tvář zářila dětinskou radostí, když sestupoval se střechy kabiny. Vždyť se nic nestalo. Nestálo to ani za řeč, nebylo se čeho báti. Ani dříve

nestalo se nic zlého, neboť v tom blaženém světě, v němž on žil, nebylo místa pro žádný zármutek a strážení,

»Vy jste je hypnotisoval,« cenil se na něho pan Konig, mluvě polohlasem.

»Jsou to hodní hoši,« zněla odpověď. »Mají dobré srdce. Měli zlou dobu, těžkou práci a pracovali těžce a chtějí pracovati těžce až do konce.«

Pan Konig neměl času k námitkám. Jeho kovový hlas pronášel rozkazy, lodníci skokem uposlechli a *Pyreneese* vybavovala se povlovně z větru, až její bok byl obrácen směrem k *Makemo*.

Vítr byl zcela mírný a po západu slunce téměř přestal. Bylo nesnesitelné vedro a na přídě i na zádi hledali lidé marně spánek. Paluba byla příliš horká, než aby na ni mohli ležeti a otravné, jedovaté výpary, derouce se štěrbínami, vznášely se jako zlí duchové nad lodí, vkrádaly se do nozder a průdušek, působíce záchvaty kašle a kýčání. Hvězdy blikaly matně na tmavé klenbě nad jejich hlavami a plný měsíc, vynořující se na východě, dotýkal se svým světlem myriad chumáčů a vláken a závitků kouře, proplétajících se a kroužících a vinoucích se po palubě, po pažení a vzhůru po stožárech a plachtách.

»Řekněte mi,« ozval se kapitán Davenport, protíraje si své rozbolavělé oči, »co se stalo s mužstvem z *Bounty*, když se dostala k *Pitcairnu*? Zpráva, již jsem četl, sdělovala, že spálili *Bounty* a že se na ně přišlo až o mnoho let později. Ale co se stalo během té doby? Vždy jsem si přál zvědět to. Byli mezi nimi muži, kteří nedali si nic líbiti, bylo tam

také několik domorodců a pak byly tam ženy. Z toho je už na první pohled patrné, že nebylo lze čekat mnoho dobrého.«

»Ba že nebylo,« odvětil Mc Coy. »Byli to oškliví, zlí lidé. Háдали se ustavičně o ženy. Jeden ze vzbuřenců, Williams, přišel o svou ženu. Všechny ženy byly ženy tahitské. Jeho žena se sřítla se skalního útesu chytajíc mořské ptáky. Odňal tedy ženu jednomu z domorodců. To popudilo silně všechny ostatní domorodce a ti zabili téměř všechny vzbuřence. Na to vzbuřenci uniknuvši povraždění, pobili všechny domorodce. Ženy pomáhaly. I domorodci pobíje se navzájem. Každý hleděl zabít druhého. Byli to strašní lidé.«

»Timiti byl zabit dvěma jinými domorodci při tom, když zcela přátelsky mu česali vlasy. Běloši je poslali, aby tak učinili a na to běloši je zabili. Žena Tullaloova zabila tohoto v jeskyni, protože chtěla bělocha za manžela. Všichni byli hrozně zpustlí. Bůh odvrátil od nich Svou tvář. Koncem druhého roku byli povražděni všichni domorodí muži a všichni běloši mimo čtyři. Byli to Young, John Adams, Mc Coy, můj praděd a Quintal. Byl to také velmi zlý člověk. Jednou jen proto, že jeho žena neachytala pro něho dosti ryb, ukousl jí ucho.«

»Měli velice zlý los,« zvolal pan König.

»Ano, velice zlý,« souhlasil Mc Coy vrkaje dále o krvi a vášních svých zlotřilých předků. »Můj praděd unikl vraždě, aby pak zemřel vlastní rukou. Zřídil si vinopalnu a vyráběl alkohol z kořene rostliny ti. Quintal byl jeho kamarád a opíjeli se spolu

neustále. Konečně Mc Coy dostal delirium tremens, přivázal si kámen na krk a skočil do moře.

»Quintalova žena, ta, které ukousl ucho, našla smrt také pádem se skály. Na to Quintal přišel k Youngovi a požadoval jeho ženu a přišel k Adamsovi a požadoval jeho ženu. Adams i Young se báli Quintala. Viděli, že by je rád zabil. Zabili ho tedy sami, oba dva společně, sekerou. Na to Young zemřel. A tím byl konec všeho jejich trápení.«

»To bych řekl,« poškleboval se kapitán Davenport. »Nebylo zde už nikoho, kdo by mohl býti zabít.«

»Vidíte, Bůh odvrátil od nich svou tvář,« dodal Mc Coy.

K ránu vanul už jen slabý vánek od východu, a kapitán Davenport, nemoha ho náležitě použiti k plavbě na jih, nařídil loď do zátvrtí. Báł se toho hrozného západního proudu, jenž ho již připravil o tolik míst, kam by se byl mohl uchýliti se svou lodí. Bezvětrí trvalo po celý den a celou noc, zatím co lodníci mručeli při svých sporých dávkách sušených banánů. Počali již také slábnouti a stěžovali si na bolesti v žaludku, přivolané stálým požíváním pouhých banánů. Po celý den proud zaháněl Pyrenees k západu, při čemž nebylo větru, jenž by jí pomohl k jihu. Uprostřed první večerní hlídky spatřili na jihu kokosové palmy, jichž kadeřavé hlavy týčily se nad hladinou.

»To je ostrov Taenga,« řekl Mc Coy. »Potřebujeme na noc brízu, nebo jinak mineme Makemo.«

»A co se stalo s jihovýchodním pasátem?« tázal se kapitán. »Proč nevane? co je s ním?«

»Je to vypařování velkých lagun — je jich tam několik,« vysvětloval Mc Coy. »Vypařování zpřevrací celý systém pasátu. Je dokonce příčinou, že vítr se obrátí naopak a přináší bouře od jihozápadu. To je ten Nebezpečný Archipelag, kapitáne.«

Kapitán Davenport pohlédl na starého muže, otevřel ústa a chtěl se dáti do klení, leč umkl a zdržel se. Přítomnost Mc Coyova brzdila rouhání, jež mu vřelo mozkiem a chvělo se v hrdle. Vliv Mc Coyův vzrostl během těch četných dnů, co byli pospolu. Kapitán Davenport byl samovládcem na moři, nebál se nikoho, nedržel jazyk na uzdě nikdy, nyní však shledal, že není s to klíti v přítomnosti tohoto starce se ženskýma hnědýma očima a hlasem holuba. Uvědomiv si to, kapitán Davenport se otrásl. Tento starý muž byl pouze potomkem Mc Coy, Mc Coye z B o u n t y, vzbouřence, uprchnuvšího před oprátkou, jež ho čekala v Anglii, téhož Mc Coye, jenž byl nástrojem ďáblovým v těch bývalých dobách krve, vášní a násilných smrtí na ostrově Pitcairnu.

Kapitán Davenport nebyl nábožným a přece v tomto okamžku cítil silný pud vrhnouti se druhému k nohám a říci mu, sám nevěděl co. Bylo to citové vzrušení, jež ho tak pohnulo, spíše než souvislá myšlenka, a byl si pojednou jaksi mimovolně vědom své vlastní nehodnosti a nicotnosti v přítomnosti tohoto muže, jež měl prostotu dítěte a něžnost ženy.

Ovšem, že nemohl se tak pokořiti před očima svých důstojníků a svého mužstva. A přece hněv, jenž ho nutkal chrliti kletby, stále ještě v něm bouřil. Pojednou udeřil zařatou pěstí do stěny kabiny a zvolal:

»Hledte, starý muži, nedám se zdeptati. Tenhle Paumotus si ze mne dělal šašky, pohrával si se mnou. Nepovolím. Povedu svou loď a povedu a povedu a povedu ji Paumotem třeba do Číny, dokud nenajdu pro ni vhodného lože. Kdyby ji všichni opustili, zůstanu s ní. Ukáži Paumotu co a jak. Nedám ze sebe dělati blázna. Moje loď je hodná holka a já se jí budu držeti, pokud jen bude z ní alespoň prkno, na němž bych se udržel. Slyšíte mě?«

»A já zůstanu s vámi, kapitáne,« pravil Mc Coy.

Během noci lehký, dovádívý větrík počal vanouti od jihu a rozrušený kapitán se svým nákladem plamenů pozoroval a odměřoval svou západní dráhu, nemoha se chvílemi přemoci, aby nezaklel, ale jen tak tiše, aby ho Mc Coy neslyšel.

Při rozednění ukázalo se množství palem nořících se z vody k jihu.

»To je závětrný bod Makemo,« řekl Mc Coy. »Katiu jest jen o několik mil dále k západu. Můžeme se tam dostat.«

Avšak proud deroucí se mezi oběma ostrovy, zaháněl je k severozápadu a v jednu hodinu odpoledne viděli palmy Katiu vynořiti se nad mořem a zmizeti opět v moři.

Za několik minut na to, právě když kapitán zjistil, že jiný proud ze severovýchodu uchwátíl Pyreneseu, hlídky v koši uzřely kokosové palmy na severozápadě.

»To je Raraka,« pravil Mc Coy, »k té se nedostaneme bez větru. Proud nás zahání od ní k jihozá-

padu. Musíme však dát dobrý pozor. O několik mil dále žene se proud k severu a obrací se obloukem k severozápadu. Ten by nás zahnal od Fakaravy a Fakarava je místo, kde bychom našli lože pro Pyrenees u.«

»Může nás hnáti do všech pe..., kam se mu líbí,« poznamenal kapitán Davenport se zápalem, »najdeme pro ni vzdor tomu někde lože.«

Avšak situace na lodi dosáhla svého vrcholu. Paluba byla tak rozpálena, že se zdálo, že stoupne-li její teplota jen ještě o několik stupňů, vzplane jediným plamenem. Na mnohých místech ani střevíce se silnými podešvemi neposkytovaly mužstvu ochrany, a byli nuceni přešlapovati stále, nechtěli-li si spáliti nohy. Dým vzrostl a stal se dusivějším. Všichni na palubě trpěli zanícením očí a kašlali a dusili se jako zástup souchotinářů. Odpoledne byly spuštěny a vystrojeny čluny. Několik posledních balíků sušených banánů bylo do nich uloženo právě tak jako nástroje důstojníků. Kapitán Davenport vložil dokonce i chronometr do člunu, obávaje se, že každé chvíle může paluba vylétěti do vzduchu.

Po celou noc tížila tato obava všechny a sotva že se rozednilo, hleděli jeden na druhého vpadlýma očima, bledí jako duchové, dívíce se, že Pyrenees drží ještě pohromadě a že jsou dosud na živu.

Kapitán Davenport prohlížel palubu, zrychluje chvílemi krok a pustil se dokonce tu a tam do nedůstojného skoku.

»Je to již jen otázkou několika hodin, ne-li minut,« oznamoval při svém návratu do kajuty.

Z koše ozvalo se volání oznamující zemi. S paluby nebylo ji viděti a Mc Coy vystoupil vzhůru, kdežto kapitán použil této příležitosti k tomu, že vyklel všechnu trpkost ze svého srdce. Leč klení bylo náhle zastaveno tmavým pruhem na vodě, jež uzel směrem k severovýchodu. Nebyla to vichřice, nýbrž pravidelná bríza — roztržštěný pasátní vítr, odchýlený o osm stupňů od svého směru, ale vracející se opět do své dřívější dráhy.

»Jen ji držte rovně, kapitáne,« řekl Mc Coy, sestoupiv na palubu. »To je východní cíp Fakaravy a dostaneme se tam úžinou, rázem, vítr s boku, plnými plachtami.«

Za hodinu na to bylo lze viděti s paluby kokosové palmy a nízkou plochou zemi. Pocit, že nastává již konec způsobilosti loďi k odporu, tížil všechny. Kapitán Davenport dal spustiti tři čluny a vléci je na krátko za záď, v každém s jedním mužem, aby je udržovali v příslušné vzdálenosti. Pyreneese plula podél břehu, majíc zpěněný příboj atolu na vzdálenost pouze dvou provazců.

»Buďte připraven, kapitáne, abyste ji dobře ovládal,« radil Mc Coy.

Za minutu na to břeh se rozdvojil, ukazuje úzký průchod a lagunou za ním, velké zrcadlo třicet mil dlouhé a třetinu tak široké.

»Nyní, kapitáne.«

Naposled mihla se rahna Pyreneesy vzduchem, když uposlechla kormidla a zamířila do úžiny. Sotva byl obrat proveden a ještě nebyla ani lana složena, když mužstvo i kormidelníci vrhli se na záď ke ka-

pítánově kajutě v panickém strachu. Nic se nestalo, oni však byli si vědomi toho, že se něco stane. Nedovedli by říci, proč. Věděli prostě, že něco se chystá. Mc Coy chtěl právě zaujmouti své místo na přídě, aby odtud mohl dávatí znamení, jak loď řídití, avšak kapitán uchopil ho za ruku a obrátil ho zpět.

»Učiňte tak odtud,« pravil. »Paluba není bezpečna. Ale co se děje?« tázal se již v následujícím na to okamžiku. »My stojíme na témž místě.«

Mc Coy se usmál.

»Dorážíme, kapitáne, na proud mající sedm uzlů rychlosti,« pravil, »neboť touto cestou řítí se ven odliv.«

Koncem druhé hodiny Pyreneese získala sotva svou délku, ale vítr zesílil a počala se protloukatí ku předu.

»Lépe, aby někteří z vás sestoupili do člunů,« velel kapitán Davenport.

Jeho hlas ještě zněl a mužstvo právě se pohnulo, aby uposlechlo rozkazu, když střed paluby se spoustou plamenů a dýmu byl vymrštěn vzhůru do plachtoví a lanoví, kde část její zůstala, zbytek pak padl do moře. Že vítr šel se strany, zachránilo mužstvo, kupící se na zádi. Hnali se slepě, aby se dostali do člunů, leč hlas Mc Coyův, z něhož vyzníval klid, rozvaha a přesvědčení, že je na vše dosti času, je zastavil.

»Jen zvolna,« pravil. »Vše jde dobře. Pomozte, prosím, někdo tomu hochu dolů.«

Muž u kormidla zapomněl strachem na svůj úkol, avšak kapitán Davenport přiskočil a zachytil loukoť

ještě v čas, aby zamezil, by loď nezabočila v proudu a nebyla vržena ke břehu.

»Hledte si raději člunů,« řekl panu Konigovi. »Přivažte jeden na krátko právě pod kormovým výbokem... až půjdu odtud, půjde to skokem.«

Pan Konig váhal, pak přešel pažení a sestoupil také sám do člunu.

»Stranou, kapitáne, o půl stupně.«

Kapitán Davenport učinil tak vlastní rukou, mysle, že má teď loď svěřenu pouze sobě.

»Dobře, dobře, o půl stupně,« odpověděl.

Ve středu paluby byla zející, plamenná pec, z níž valila se ohromná spousta dýmu, vystupujícího vysoko nad stožáry tak, že zakrýval přední část lodi. Mc Coy chráněn kmenem křížového stožáru, pokračoval dále ve svém nesnadném úkolu, naznačuje posunky směr křivolakou úžinou. Oheň razil si cestu po palubě od místa výbuchu až dmoucí se plachty na hlavním stěžni se sřítily a zmizely v záplavě plamenů. Ač nemohli viděti na přídu, věděli přece, že tam přední plachty dosud držely.

»Jen kdyby všechny plachty neshořely, než se dostane dovnitř,« naříkal kapitán.

»Dostane se tam,« uišťoval ho Mc Coy s naprostou důvěrou. »Je dosti času. Musí se tam dostat. A jak tam jednou bude, zabočíme s ní napříč, to požene kouř na opačnou stranu od nás a zabrání ohni, aby se nešířil k zádi.«

Ohnivý jazyk namířil ke křížovému stožáru, vrhl se hladově na dolní cíp plachty, nedosáhl k ní však

a zmizel. Hořící kus rahna spadl přímo na krk kapitána Davenporta. Rychlým pohybem člověka bodnutého včelou uchopil a odhodil oharek daleko od sebe.

»Jaký má loď směr, kapitáne?«

»Severozápadně více k západu.«

»Držte ji západoseverozápadně!«

Kapitán Davenport pohnul kolem a nařídil loď.

»Více k severu, kapitáne.«

»Je více k severu.«

»A nyní západně.«

Zvolna, krok za krokem, vnikajíc do laguny, Pyreneese opisovala kruh, přicházejíc do závětrí a krok za krokem, s klidem, jako by měl ještě tisíc let na čas, Mc Coy předříkával, jak třeba změnit směr.

»Ještě o stupeň, kapitáne.«

»Hotovo.«

Kapitán Davenport otočil o několik loukotí a pak pojednou zase nazpět, aby ji udržel ve směru.

»Přímo.«

»Přímo.«

»Přímo — rovnou ku předu.«

Vzdor tomu, že vítr vanul nyní od zadu, byl žár tak silný, že kapitán Davenport mohl se jen stranou dívat do kompasnice, řídě kormidlo hned jednou, hned druhou rukou, aby si otřel nebo chránil své rozpálené tváře. Vousy Mc Coyovy se kroutily, svrašřovaly a zápach z nich vnikaje druhému do nozder, nutil ho ohlížeti se po něm starostlivě. Kapitán Davenport mohl řídit kormidlo už jen střídavě vždy jen jednou rukou, aby si mohl druhou, žárem

ožehnutou, otřítí o kalhoty. Všechny plachty křížového stěžně zmizely ve spoustách plamenů, nutících oba muže krčiti se a zakrývatí si tváře.

»Nyní,« pravil Mc Coy, vrhaje pohled ku předu k nízkému břehu, »o čtyři stupně, kapitáne a pak ji nechte běžeti.«

Oharky a kusy hořících ráhen a plachet padaly kolem nich a na ně. Dehtový dým kusu rahna, doutnajícího u nohou kapitánových přinutil ho k prudkému kašli, při němž stále držel kolo.

Pyreneese narazila, její bok se nadzdvihl a spočinula přídou na dně, zastavivši se. Déšť hořících zlomků, uvolněných nárazem, snesl se kolem nich. Přída lodi se opět pohnula a narazila po druhé. Drtila křehký korál svým spodkem, pohnula se a narazila po třetí.

»Silně přes,« řekl Mc Coy. »Silně přes?« tázal se vlídně za minutu na to.

»Nechce poslechnouti,« zněla odpověď.

»Dobře. Nyní se otočí.« Mc Coy hleděl upřeně po straně lodi dolů. »Jemný bílý písek. Nemůžeme si přátí lepší. Překrásné lože.«

Když Pyreneese se otočila zádí po větru, spousta dýmu i plamenů vrhla se na záď. Kapitán Davenport opustil kolo nemoha snéstí strašný žár. Přiskočil k lanu, jež poutalo člun ležící právě pod kormovým výbokem a pak se ohlédl po Mc Coyovi, jenž stál stranou chtěje ho pustiti napřed.

»Vy napřed,« zvolal kapitán, a chopiv ho za rameno, přehodil ho téměř přes pažení. Avšak plameny a dým byly příliš strašné a následoval těsně za

Mc Coyem. Oba zmítali se na laně a sklouzli spolu do člunu. Lodník u boku nečekaje na rozkaz, přefal lano svým závěrákem. Lodníci opřeli se o vesla připravená k zasazení a člun odrazil jako střela od lodi.

»Krásné lože, kapitáne,« bručel Mc Coy, ohlížeje se.

»Ano, krásné lože, a to všechno děkujeme pouze vám,« zněla odpověď.

Tři čluny hnaly se k bílému břehu z rozmělněných korálů, na němž opodál na okraji kokosového háje bylo lze viděti půl tuctu slamou krytých chatrčí a asi dvacet nebo více rozčilených domorodců, hledících s vyvalenýma očima na požár, jenž připlul k jejich zemi.

Čluny přirazily ke břehu a všichni vystoupili na bílou písčinu.

»A nyní,« řekl Mc Coy, »musím se poohlédnouti, jak bych se dostal zpět k Pitcairnu.«

OBSAH.

Dům Mapuhiho	5
Vorvaní zub	36
Mauki	50
„Yah! Yah! Yah!“	72
Pohan	89
Strašné Šalamounovy ostrovy	118
Nevyhnutelný běloch	139
Potomek Mc Coyův	153

Ve Sborníku cizí prósy

dosud vyšlo:

Sv. 1. Jack London: Povídky jižních moří

vzorně přeložené Drem. J. Schulzem, (stran 196), již v II. vydání v pěkné barvotiskové obálce za cenu

Sv. 2. de Stendhal: Život Napoleonův.

Z francouzštiny přeložil pěkně A. Gottwald. (Stran 271.) S kresbou na obálce. Za Kč 7.80.

Sv. 3. Knut Hamsun: V zemi dobrodružství.

Přeložil Dr. J. Schulz. (Stran 208.) V pěkné typografické úpravě Kč

Chystáme vynikající práce od: Anatola France, Piere Lotiho, Knut Hamsuna, A. Strindberga, H. G. Wellse, P. Louyse, P. d. Adama, M. Prévosta a mnoha jiných.

Práce dosud vyšlé můžeme všem vřele doporučiti, neb jsou to autoři vybraní. Kritika o všech byla výborná.

Obdržeti je lze u každého knihkupce i u fy.

**České lidové knihkupectví a nakladatelství
(J. SPRINGER)**

hl. závod **Praha**, Jiřská 24, filiálka **Král. Vinohrady**,
Na Valdeku.

ČESKÉ LIDOVÉ KNIHKUPECTVÍ J. SPRINGER V PRAZE.

Andrejev L.: Život Vasileje Fivejského , román. Přeložil St. Minařík, brož.	Kč 2 40
Babánek: Dni našeho života	> 2 —
Beran: Prskavky , humoresky a šatýry	> 1 50
Brady T. C.: Na kávové burse , román z obchod. světa New. Yorkského. Přeložil K. Mušek	> 2 —
Cremier-Keller: Novelly . Přeložil z holandsčiny G. Žďárský	> 1'60
Čečetka: Máří Magdalena , milost. román. V pěkné barvotisk. obálce mistra Dědiny	> 7'50
Dickens Ch.: Příhody O. Twista . Přel. B. Šimková	> 2 50
Durdík D.: Pět let na Sumatře . Vypravování vojen- ského lékaře	> 8 —
Hálek V.: Vybrané spisy (množství vybraných po- vídek)	> 2'40
Heimburgová V.: Nepatrná paní , román. Překl.	> — —
> Ze života mé staré přítelkyně , román. Překl.	> — —
Hesse H.: Petr Camenzind , román švýcar. literáta. Přeložil K. Vít	> 3 —
Janda B.: Pod Vyšehradem ,	> 4 30
> Anna Městecká ,	> 2'40
> Boček ,	> 1 50
Macek: Povídky z východu , povídky z Číny	> 2'50
Marlittová E.: Princezka ze stepi , román. V bar- votisk. obálce mistra Loukotky	> 7'50
Nauman: Zemi blíž , povídky o přírodě	> 6 —
Poe E. A.: Đábel ve zvonici . Přeložil J. Dlabač	> — —
> Ohnivý kůň . Přeložil F. Bibl	> — —
> Zlatý chrobák	> — —
Rosny: Xipehuzové , román předhistorický. Přeložil Gottwald	> 1 20
Šlejhar: Z krajského města	> 5 —

Obdržeti lze u všech knihkupců!!